SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI
POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO
W KRAKOWIE

ZA OKRES OD 1. IV. 1934 R. DO 31. III. 1935 R.

ORAZ FINANSOWE ZA ROK 1934.

KRAKÓW 1935.
NAKŁADEM POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO W KRAKOWIE

ZA OKRES OD 1. IV. 1934 R. DO 31. III. 1935 R.

ORAZ FINANSOWE ZA ROK 1934.

KRAKÓW 1935.
NAKŁADEM POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

ADRESY ZARZĄDU GŁÓWNEGO:

(Adresy Oddziałów i Kół, patrz str. 45)

CENTRALNE BIURO

Zarządu Głównego P. T. T. w Krakowie
ul. A. Potockiego 5, I. p. telefon 172-22, konto P. K. O. 406.999,
tamże Redakcja i Administracja wydawnictw Zarządu Głównego P. T. T.

FILJA BIURA CENTRALNEGO i BIURO INFORMACYJNE

Zarządu Głównego P. T. T. w Zakopanem
Dworzec Tatrzański, ul. Krupówki, telefon 339, konto P. K. O. 407.333

Klub Wysokogórski (Sekcja Turystyczna), Kraków, ul. A. Potockiego 4, telefon 112-77, konto P. K. O. 409.570 (Redakcja i Administracja „Taternika").

Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (Sekcja Ratownicza), Zakopane, Dworzec Tatrzański, ul. Krupówki, telefony: 339, 607, 608.

Komisja Narciarska P. T. T., Zakopane, Dworzec Tatrzański ul. Krupówki, telefon 339.

Czcionkami Drukarni „ORBIS", Kraków-Dębniki, ul. Barska 41.

SPIS RZECZY.

CZĘŚĆ I. — Sprawy ogólne:

CZĘŚĆ II.

CZĘŚĆ III.

CZĘŚĆ I.

SPRAWY OGÓLNE.

1. SPIS ŻYJĄCYCH CZŁONKÓW HONOROWYCH.

(Stan z dnia 31. III. 1935).

CZERWIŃSKI Jan Wacław, inż., b. prezes Dyrekcji Dróg Wodnych w Krakowie, b. prezes Pol. Tow. Tatrz.,

DOMIN Karol, dr. prof. Uniw. w Pradze,

ESCARRA Jan, dr. prof., b. prezes Club Alpin Français, w Paryżu,

GADOWSKI Walenty, ks. kanonik, w Kościeliskach,

GOETEL Walery, dr. prof. Akad. Górn. w Krakowie, wiceprezes P. T. T.,

KETTNER Radim, dr. prof. Uniw. w Pradze,

KULWIEĆ Kazimierz, b. prezes Pol. Tow. Krajozn. w Toruniu.

LIMANOWSKI Mieczysław, dr. prof. Uniw. w Wilnie,

De MARGERIE Emanuel, dr. prof., honorowy prezes Club Alpin Français w Paryżu,

De MARTONNE Emanuel, prof. Uniwersytetu w Paryżu,

NOWICKI Jan, dr. praw, wieloletni członek Zarządu Głównego P. T. T., prezes Oddziału Krakowskiego P. T. T. w Krakowie,

ORŁOWICZ Mieczysław, dr., radca Min. Kom. w Warszawie,

OSIECKI Stanisław, prezes P. T. T. i prezes Związku Pol. Tow. Tur. w Warszawie,

PADEREWSKI Ignacy, w Morges,

PASARIĆ Josip, dr., prezes Asocjacji Słow. Tow. Turyst. i prezes Hrvastkog Planinarskog Društva w Zagrzebiu,

PAWLIKOWSKI Jan Gwalbert, dr. prof. Uniw. we Lwowie,

SEMKOWICZ Władysław, dr. prof. Uniw Jag. w Krakowie,

SOSNOWSKI Kazimierz, prof. Szkoły Ekon. Handl. w Krakowie,

SZYMANOWSKI Karol, w Warszawie,

TETMAJER PRZERWA Kazimierz, w Warszawie,

WYCZÓŁKOWSKI Leon, prof. Akademji Sztuk Pięknych w Warszawie,

ZARUSKI Marjusz, gen. W. P., prezes honorowy i założyciel Tatrzańskiego Ochotn. Pogotowia Ratunkowego, w Warszawie,

2. ORGANIZACJA I ADMINISTRACJA CENTRALI.

a) Skład Zarządu Głównego P. T. T.

na podstawie wyborów przez Zjazd Delegatów w dniu 6 maja 1933 w Warszawie po po ukonstytuowaniu się na posiedzeniu Zarządu w dniu 3. VI. 1934 r.

Prezes: OSIECKI Stanisław, b. minister Przemysłu i Handlu oraz Reform Rolnych w Warszawie.

I. Wiceprezes: GOETEL Walery, dr. prof. Wydziału Górniczego Akad. Górn. w Krakowie.

II. Wiceprezes: MAJEWSKI Wacjaw, dr. med., naczelnik Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia we Lwowie.

III. Wiceprezes: MALICKI Tadeusz, dyrektor Sanatorjum Nauczycielskiego w Zakopanem.

Sekretarz Gen.: KRYGOWSKI Władysław, mg. praw w Krakowie.

Skarbnik Gen.: ŁABA Włodzimierz, dr. praw w Krakowie.

Członkowie Zarządu:

FREDRO-BONIECKI Aleksander, dr., radca Okr. Izby Kontr. w Krakowie,
CZOPONOWSKI Jerzy, redaktor w Katowicach,
FIRICH Antoni, inż. w Stanisławowie,
GÓRSKI Roman, mg. fil. w Rybniku,
KONOPCZYŃSKI Adam, inż. w Krakowie,
KOZŁOWSKI Marjan, inż. w Drohobyczu,
LENKIEWICZ Adam, prof. gimn. we Lwowie,
LUBERTOWICZ Zygmunt, prof. gimn. w Bielsku,
MĄCZYŃSKI Mieczysław, inż., dyrektor Dóbr Żywieckich w Żywcu,
ORŁOWICZ Mieczysław, dr., radca Min. Kom. w Warszawie,
ROMANISZYN Bronisław, mjr. w Krakowie,
SOJKA Stanisław, dyr. szkoły powsz. w Białej (Małopolska),
SOSNOWSKI Kazimierz, prof. Szkoły Ekon. Handl. w Krakowie,
SOWA Stanisław, prof. gimn. w Cieszynie,
STOLFA Emil, dr., radca Dyrekcji Dróg Wodnych w Krakowie (zastępca Skarbnika gen.),
ZIĘTKIEWICZ Władysław, ppłk. w Stryju.

Zastępcy Członków:

DORAWSKI Jan Kazimierz, dr. med., w Krakowie (zast. sekr. gen.),
GORSKI Ludwik, dr. fil. w Krakowie,
GRABOWSKI Zbigniew, dr., redaktor w Krakowie,
MILESKA Irena, mg. fil. w Krakowie,
PRACZYŃSKI Aleksander, inż., radca Dyr. Rob. Publ. w Krakowie,
RALSKI Edward, dr. fil., w Krakowie,
SZCZEPAŃSKI Jan Alfred, redaktor w Krakowie.

Delegaci Sekcyj:

Turystycznej (Kl. Wysokogórskiego): PIOTROWSKI Kazimierz, dr. med. w Krakowie; od września 1934 r.: DORAWSKI Jan Kazimierz, dr. med., w Krakowie,
Narciarskiej: BUJAK Ignacy, w Zakopanem,
Ratowniczej (T. O. P. R.): OPPENHEIM Józef, w Zakopanem,
Ochrony Gór: SOKOŁOWSKI Marjan, dr., prof. Szk. Wyższej Gosp. Wiejskiej w Warszawie.

Główna Komisja Kontrolująca:

Przewodniczący: MASLANKIEWICZ Kazimierz, dr. fil., naczelnik Urzędu Probierczego w Krakowie.

Członkowie: DRESZER Marjan, nacz. księgowości Miej. Kasy Oszcz. w Krakowie,
KSIĄŻKIEWICZ Marjan, dr. docent U. J.

Komisje pracujące w Zarządzie Głównym:

Komisja Statutowa: pp. prof. dr. W. Goetel, dyr. T. Malicki, dr. M. Orłowicz.

Komisja Wydawnicza: pp. prof. dr. W. Goetel, prof. dr. J. G. Pawlikowski, redaktor J. A. Szczepański, B. Jaxa-Małachowski (ustąpił z dniem 31. XII. 1934).

Komisja Narciarska: pp. prof. dr. W. Goetel, inż. K. Schiele, J. Oppenheim, T. Wróbel (zastępca: inż. W. Fucik), prof. A. Lenkiewicz (zastępca: inż. M. Kozłowski).

Komisja Naukowa: pp. prof. dr. W. Goetel, dr. J. K. Dorawski.

Komisja Porozumiewawcza z Pol. Zw. Narc. (delegaci z ramienia P. T. T.): pp. prof. dr. W. Goetel, mg. W. Krygowski, B. Jaxa-Małachowski (ustąpił z dniem 31. XII. 1934) na jego miejsce mg. W. Mileski, dr. E. Stolfa.

Komisja Porozumiewawcza z Pol. Tow. Krajoznawczem (delegaci ze strony P. T. T.): pp. prezes St. Osiecki, prof. dr. W. Goetel, dyr. T. Malicki (zastępcy: mg. W. Krygowski, prof. A. Lenkiewicz, dr. J. Nowicki).

Komisja dla Spraw Przewodnictwa Tatrzańskiego: pp. J. Oppenheim (przewodniczący), dyr. T. Malicki, B. Jaxa-Małachowski, I. Bujak oraz przewodniczący I-ej klasy Stanisław Gąsienica-Byrcyn i Jędrzej Marusarz-Jarząbek.

Komisje Międzyoddziałowe dla robót w górach:

Tatrzańska: Przewodniczący: prof. dr. W. Goetel.
Zast. Przew. dyr. T. Malicki.
Sekretarz: mg. W. Mileski.

Zachodnio-Beskidzka: Przewodniczący: prof. Sosnowski K.
Zast. Przew. dla I. Podkom.: inż. M. Mączyński (Żywiec).
Zast. Przew. dla II. Podkomisji: prof. F. Rapf (N. Sącz).
Sekretarz: mg. W. Mileski (od 7. VI. 1934).

Wschodnio-Beskidzka: Przewodniczący: dr. W. Majewski.
Zast. Przew.: inż. M. Kozłowski (Drohobycz).
Sekretarz: dr. M. Romanowska.

W łonie Wschodnio-Beskidzkiej Komisji Międzyoddziałowej funkcjonuje podkomisja propagandowa w składzie: prof. A. Lenkiewicz, red. St. Starzewski, inż. A. Firich, inż. M. Kozłowski.

W Komisji Tatrzańskiej współpracowały Oddziały: w Krakowie, Poznaniu, Warszawie i Zakopanem oraz wszystkie Sekcje przy Zarządzie Głównym t. j. Turystyczna (Klub Wysokogórski), Narciarska, Ratownicza (Tatrzańskie Ochotn. Pogotowie Ratunkowe) i Ochrony Gór.

W Komisji Zachodnio-Beskidzkiej współpracowały w I-ej Podkomisji Oddziały w Białej, w Cieszynie, Katowicach, Żywcu, Bielsku, Jordanowie, Łodzi i Zagłębiu Dąbrowskiem, w II-ej Podkomisji Oddziały w Bochni, Tarnowie, N. Sączu, Gorlicach, Krynicy, Szczawnicy, N. Targu i Rabce.

W Komisji Wschodnio-Beskidzkiej współpracowały Oddziały w Drohobyczu, Jarosławiu, Kołomyji, Lwowie, Stanisławowie i Stryju.

b) Protokół

(skrócony) z posiedzenia Zjazdu Delegatów Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, odbytego w dniach 5 i 6 maja 1934 r. w Warszawie w lokalu Warszawskiego Tow. Wioślarskiego przy ul. B. Pierackiego 19.

Zjazd odbył obrady w dwóch sesjach, z których pierwsza poświęcona była pracom nad nowym statutem Towarzystwa, druga zaś całokształtowi spraw dorocznych.

W pierwszym dniu obrad wzięli udział delegaci wszystkich Sekcyj oraz Oddziałów Pol. Tow. Tatrzańskiego z wyjątkiem Oddziałów w Bochni, Gorlicach, Kołomyji, N. Targu, Radomiu i Żywcu, reprezentując ogółem 181 głosów.

I. O godz. 10.35 Prezes Stanisław Osiecki otwiera obrady, witając wszystkich obecnych imieniem Zarządu Głównego i Oddziału Warszawskiego P. T. T.

Odczytano listę obecności członków Zarządu Głównego, ich zastępców, delegatów oddziałów i sekcyj, oraz członków honorowych Towarzystwa, stwierdzając potrzebne *quorum* dla odbycia Zjazdu Delegatów.

Prezes Osiecki przedstawia zebranym porządek obrad do aprobaty, zaznajamia ze sposobem obrad i głosowania nad projektem statutu, opracowanym przez Komisję Statutową i zatwierdzonym przez Zarząd Główny P. T. T.

Po przyjęciu porządku obrad rozpoczęto odczytywanie poszczególnych paragrafów projektów statutu, poddając je kolejno głosowaniu. Z głosowań w sprawach zasadniczych wymienić należy głosowanie nad brzmieniem § 6, w którym to paragrafie wniosek Oddziału Kaliskiego, obniżający minimalną ilość członków Oddziału P. T. T. z 50 osób do 30, nie uzyskał wymaganej większości. Żywą dyskusję wywołał tekst § 9 projektu, który ustalanie wysokości składki rocznej do Oddziału P. T. T. przekazuje Zarządowi Głównemu. Wniosek wszakże Oddziału P. T. T. w Nowym Sączu, aby wysokość powyższej składki ustalał Zjazd Delegatów, nie uzyskuje również większości (za wnioskiem tym oświadczyło się 69 głosów na 181 obecnych). Delegat Oddziału P. T. T. w N. Sączu oświadcza wobec powyższego, że zdaniem jego § 9 projektu nie uzyskał wymaganej w § 64 dotąd obowiązującego statutu większości ²/₃, że zatem obowiązuje nadal § 9 dotychczasowego statutu.

Prezes Osiecki wyjaśnia istotne momenty nieporozumienia co do interpretacji

§ 64 statutu, poczem na wniosek Oddziału w Łodzi uchwalono głosować nad poszczególnemi paragrafami zwykłą większością głosów, a następnie nad całym statutem *en bloc* większością ²/₃ głosów wymaganą według dotychczasowego statutu.

Delegat Oddziału P. T. T. w N. Sączu prof. F. Rapf zgłasza do powyższego swoje zastrzeżenie.

W § 28 dodano nowy ustęp odnoszący się do Tatrz. Och. Pogot. Ratunkowego, zmieniono większość w § 49, dodano w § 55 przepis o prawach sekcji Narciarskiej Oddz. P. T. T. w Zakopanem, uchwalono nowe brzmienie § 57 w miejsce projektowanych §§ 57 i 58. Inne przepisy zostały przyjęte albo bez zmian albo z drobnemi zmianami treściowemi względnie stylizacyjnemi. Następnie przystąpiono do obrad nad projektem statutu wzorowego dla Oddziałów P. T. T., opracowanym przez Komisję Statutową i zatwierdzonym przez Zarząd Główny P. T. T. w dniu 25. III. 1934 r. Projekt ten przyjęto z drobnemi poprawkami, których brzmienie w pełni zostało uwzględnione w tekście statutu wzorowego rozesłanym wszystkim uprawnionym. Poprawki te odnosiły się do §§ 5, 6, 18, 19, 20, 25, 27, 30. W zarządzonem głosowaniu *en bloc* za przyjęciem statutów zgodnie z powyższem przedyskutowaniem i przegłosowaniem oświadczyło się 176 głosów wbrew 5 głosom Oddziału w N. Sączu *(uchwała Nr. 1).*

Następnie Zjazd Delegatów polecił wszystkim Oddziałom i Sekcjom, aby przystosowały swą organizację do postanowień świeżo uchwalonego statutu P. T. T. i wzorowego dla Oddziałów najpóźniej do 31. XII. 1934 tak, aby najbliższy Zjazd Delegatów w 1935 mógł się odbyć już na zasadach nowego statutu *(uchwała nr. 2).* Równocześnie upoważnił Zjazd Delegatów Prezesa i Sekretarza Gen. do przeprowadzenia zmian gramatycznych, stylistycznych oraz wynikających ze stanowiska i zaleceń władz rejestracyjnych pod warunkiem niezmieniania zasad organizacyjnych, ustalonych w obu statutach i upoważnił nadto Zarząd Główny P. T. T. wzgl. Prezydjum do poczynienia starań celem rejestracji zmienionego statutu *(uchwała nr. 3 i 4).*

Na powyższem Prezes Osiecki zamknął obrady o godz. 14-tej, poczem na zaproszenie Oddziału Warszawskiego P. T. T. uczestnicy Zjazdu udali się na wspólny objad w sali hotelu „Polonia".

W drugim dniu obrad t. j. 6 maja 1934 oprócz uczestników pierwszej sesji wzięli udział w charakterze gości przedstawiciele władz, a mianowicie imieniem Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji Nacz. St. Podworski i Radca St. Lenartowicz, imieniem Ministerstwa Rolnictwa i Nacz. Dyrekcji Lasów Państwowych inż. J. Kostyrko, przedstawicie: Zarządu Głównego Pol. Tow. Krajoznawczego — A. Patkowski, Pol. Biura Podróży „Orbis" — St. Lewicki, Warsz. Klubu Narciarskiego — por. Trzepałko, Oddziału Warsz. Pol. Tow. Krajoznawczego — J. Kołodziejczyk, Tow. Uniwersytetu Robotniczego — poseł Czapiński, reprezentanci pism, między innemi W. Giełżyński i Wł. Marth (I. K. C.), S. Białasiewicz (Gazeta Warszawska), St. Korotyński (Kurjer Warszawski), W. Olszewski (Wiadomości Turystyczne) i inni.

A. Otwarcie Zjazdu. O godz. 10.45 Prezes Osiecki otwiera obrady, witając uczestników Zjazdu oraz przybyłych gości i zawiadamia z radością o dokonanem dnia poprzedniego ostatecznem uchwaleniu przez Zjazd Delegatów nowego statutu Towarzystwa.

Następnie uczestnicy Zjazdu uczcili przez powstanie pamięć zmarłych w okresie roku sprawozdawczego członków Towarzystwa: w szczególności Prezes Osiecki podkreślił stratę jaką poniósł polski świat wysokogórski przez zgon wybitnego taternika ś. p. Wiesława Stanisławskiego.

Odczytano pisma i depesze z życzeniami dla Zjazdu Delegatów, a mianowicie: od Zarządu Głównego Klubu Czeskosłowackich Turystów w Pradze, od Tatrzańskiej Komisji Klubu Czeskosłowackich Turystów w Starym Smokowcu, od Družstva Demanovskych Jaskyň w Lipt. Św. Mikułaszu, od Pol. Tow. Turystycznego „Beskid Śląski" w Czechosłowacji, od Wiceministra komunikacji inż. A. Bobkowskiego, od Delegata Ministra W. R. i O. P. do spraw ochrony przyrody prof. dr. Wł. Szafera, od wojewody śląskiego dr. M. Grażyńskiego, od dyrektora kolei państwowych we Lwowie inż. Łaguny, od Pol. Związku Narciarskiego, od Prezesa Związku Podhalan dyr. J. Zachemskiego, od Redakcji „Wiadomości Turystycznych" i innych.

Po odczytaniu życzeń, Prezes Osiecki wita obecnego na sali inż. A. Karpińskiego, świeżo przybyłego z dopiero co ukończonej Polskiej Wyprawy Alpinistyczno-Naukowej w Andy południowo amerykańskie, zorganizowanej przez P. T. T. oraz Ligę Morską i Kolonjalną, winszując Wyprawie na jego ręce pełnych sukcesów, jakie osiągnęła.

B. Przyjęcie protokołu z poprzedniego Zjazdu Delegatow. Na wniosek Dra J. Nowickiego zwolniono Sekretarza Gen. mg. Krygowskiego Wł. od odczytywania protokołu z poprzedniego Zjazdu Delegatów ze względu na to, że był on rozesłany wszystkim uczestnikom Zjazdu, poczem zatwierdzono go z poprawką prof. F. Rapfa.

C. Sprawozdanie Zarządu Głównego. Ponieważ drukowane sprawozdanie Zarządu Głównego P. T. T. zostało rozesłane do wszystkich Oddziałów i rozdane wszystkim uczestnikom Zjazdu, Wiceprezes prof. dr. W. Goetel w dłuższem przemówieniu sprawozdawczem, podkreśla jedynie najbardziej charakterystyczne momenty z działalności i rozwoju Towarzystwa w ubiegłym roku; w szczególności zobrazowuje prace poszczególnych oddziałów i sekcyj Towarzystwa, podnosząc rozrost i tempo pracy zarówno władz naczelnych jak i poszczególnych komisyj, biur i delegatur centrali Towarzystwa, jak również intensywną działalność Oddziałów, Kół i Sekcyj P. T. T., podkreśla przychylność i pomoc z jaką P. T. T. spotyka się ze strony przedstawicieli władz i organów państwowych, a w szczególności ze strony Ministerstwa Komunikacji, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Rolnictwa i władz leśnych, Min. Oświaty, Min. Spraw Wojskowych i Państw. Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W., urzędów wojewódzkich, powiatowych i gminnych oraz klimatycznych.

Następnie Prezes Osiecki udziela głosu p. B. Małachowskiemu, który w zastępstwie nieobecnego Skarbnika Generalnego przedstawia sprawozdanie finansowe Towarzystwa za rok ubiegły, objaśniając w szczególności najbardziej charakterystyczne pozycje.

W dalszym ciągu sprawozdania Zarządu Głównego Prezes Osiecki podkreśla znaczenie indywidualnych zniżek kolejowych dla zorganizowanych turystów i daje wyraz nadziei, że dalsza akcja ze strony najpoważniejszych towarzystw turystycznych skłoni władze kolejowe do przywrócenia tego tak ważnego przywileju turystycznego. Prezes wspomina również o dokonywanych obecnie przez centralne władze Towarzystwa łącznie z Pol. Tow. Krajoznawczem staraniach o udzielenie członkom P. T. T. i P. T. K. korzystania z 1.000 km i 2.500 km ulgowych indywidualnych biletów kolejowych. Skolei Wiceprezes T. Malicki przedstawia w imieniu Zarządu Głównego poszczególne stadja walki ideowej o ochronę Tatr, jaka rozwinęła się w końcu okresu sprawozdawczego oraz podkreśla konsekwentne i jednolite stanowisko P. T. T. w tej sprawie, a mianowicie realizowanie w pełni racjonalnych potrzeb turystyki górskiej w terenie tatrzańskim przy stałem uwzględnianiu zasad ochrony pierwotnego krajobrazu i przyrody Tatr i przy stanowczem sprzeciwieniu się jakimkolwiek budowom kolejek, bitych gościńców, sanatorjów i kolejek w głębi Tatr. W tem miejscu mówca odczytuje pełny tekst „listu otwartego“ 9 członków Towarzystwa, którzy wbrew poglądom ogółu członków P. T. T., wyrażonym w niezależnych od siebie, a w treści jednakowych uchwałach wszystkich Oddziałów, Kół i Sekcyj P. T. T., stanęli na odmiennym stanowisku, aniżeli cała górska rodzina turystyczna zrzeszona w P. T. T. Stanowisko wypowiedziane przez Wiceprezesa Malickiego spotkało się z niezmiernie gorącem i jednomyślnem przyjęciem ze strony uczestników Zjazdu.

D. Sprawozdanie Głównej Komisji Kontrolującej. Dr. K. Maślankiewicz składa imieniem Głównej Komisji Kontrolującej sprawozdanie z jej prac w okresie sprawozdawczym, nadmieniając, że w czasie tym Komisja kontrolowała dwa razy finanse i księgowość Zarządu Głównego oraz Centralnego Biura P. T. T. jak również przeprowadziła kontrolę ksiąg Oddziałów Łódzkiego, Zakopiańskiego, Krak. Oddziału Akademickiego, Sekcji Narciarskiej P. T. T. i Sekcji Ratowniczej P. T. T. Mówca zawiadamia, że szczegółowe uwagi co do wykonywania poszczególnych pozycyj budżetowych oraz zalecenia oszczędnościowe odnośnie do niektórych działów budżetu zostały przedłożone Zarz. Głównemu na piśmie, poczem imieniem Głównej Komisji Kontrolującej stawia wniosek o udzielenie absolutorjum Zarządowi Głównemu za jego działalność finansową za r. 1933.

Nad sprawozdaniem Zarządu Głównego i Głównej Komisji Kontrolującej Prezes zarządził dyskusję, w następstwie której uchwalono absolutorjum dla Zarządu Głównego za rok 1933, wbrew 5 głosom przeciwnym Oddziału Nowosądeckiego.

E. Program robót i działalności na r. 1934. Prof. dr. W. Goetel przedstawia imieniem Zarządu Głównego program prac Towarzystwa na r. 1934 w zakresie robót w górach, współpracy z organami oficjalnemi i innemi towarzystwami i organizacjami w kraju, oraz międzynarodowej współpracy alpinistycznej, jak również intensywnej działalności wysokogórskiej (wyprawy alpinistyczne i naukowe w Atlas Ma-

rokański i do kraju Torrela na Spitsbergen); o programie powyższych dwóch wypraw informowali ponadto Zjazd inż. J. Kiełpiński i inż. St. Bernadzikiewicz.

Wkońcu prof. dr. W. Goetel wspomina o szczegółowych planach P. T. T. w dziale wydawnictw, propagandy, organizacji narciarstwa, przewodnictwa górskiego i t. d. Jeżeli chodzi o szczegółowy program prac P. T. T. w górach (budowa i rozbudowa schronisk, rozszerzenie sieci szlaków i t. p.), to Towarzystwo opracowało program, uzgodniony z Pol. Związkiem Narciarskim i przedstawiony Wydziałowi Turystyki Ministerstwa Komunikacji i Państw. Urzędowi Wych. Fizycznego i P. W. do aprobaty i ostatecznego ustalenia na czerwcowym Zjeździe Turystyczno-Uzdrowiskowym w Jaremczu.

Przedstawiony przez prof. dr. W. Goetla program prac i działalności Towarzystwa na r. 1934 został jednomyślnie przyjęty.

F. Uchwalenie wniosków Zarządu Głównego, Oddziałów i Sekcyj, oraz wolnych wniosków. Szczegółową i dłuższą dyskusję wywołały wnioski Zarządu Głównego w dziedzinie zagadnień organizacyjnych, finansowych, stosunków zewnętrznych, turystyki, alpinizmu, komunikacji, ochrony przyrody i zgłoszone w terminie statutowym wnioski oddziałów oraz wolne wnioski. Ze względu na ścisły związek niektórych z nich z częścią sprawozdania wygłoszoną przez Wiceprezesa T. Malickiego, debata objęła łącznie wszystkie poruszone we wnioskach problemy. W szczególności nadzwyczaj gorąco wypowiadali się wszyscy uczestnicy Zjazdu w sprawie toczącej się walki o ochronę Tatr, stojąc jednomyślnie na stanowisku ochrony przyrody górskiej i tworzenia Parków Narodowych oraz sprzeciwiając się kategorycznie usiłowaniom wprowadzenia w Tatry kolejek linowych, bitych gościńców oraz hoteli i sanatorjów i t. p. Omawiano także wnioski nagłe i dezyderaty, które wpłynęły pod obrady Zjazdu a w szczególności wniosek nagły Zarządu Głównego w sprawie ściślejszej współpracy z Pol. Tow. Krajoznawczem i zbadania możliwości fuzji z tem towarzystwem. Uchwały przytaczamy poniżej.

G. Uchwalenie preliminarza budżetowego. Następnie Zjazd obraduje nad uchwaleniem preliminarza budżetowego.

Preliminarz budżetowy opracowany przez Zarząd Główny przedstawia w zastępstwie nieobecnego skarbnika p. B. Małachowski, poczem poddano go pod dyskusję obradujących.

W rezultacie całokształtu dyskusji nad sprawozdaniem Zarządu Głównego, programem robót i działalności na r. 1934 nad projektem preliminarza budżetowego oraz wnioskami Zarządu Głównego i Oddziałów, — oraz wolnych wniosków, — Zjazd powziął następujące uchwały wzgl. dezyderaty.

I. Sprawy organizacyjne.

1) Zjazd Delegatów P. T. T. wzywa wszystkie Oddziały i Koła do zakładania sekcyj narciarskich, jako jednostek najlepiej się nadających do propagandy turystyki zimowej w górach. Zjazd Delegatów wzywa również Oddziały i Koła do stałego wszechstronnego popierania działalności narciarskiej w łonie P. T. T. (Wn. Zarządu Głównego).

2) Zjazd Delegatów P. T. T. poleca Zarządowi Głównemu zająć się organizacją sekcyj ochrony przyrody przy wszystkich Oddziałach i Kołach oraz naczelnej organizacji przy Zarządzie Głównym. Zadaniem tych sekcyj byłaby realizacja postulatów ochrony przyrody na terenach objętych turystyczną działalnością poszczególnych oddziałów czy też kół. (Wn. Zarz. Głównego).

3) Celem rozwinięcia wzmożonej akcji propagandowej zaleca się Zarządowi Głównemu oraz Oddziałom powołanie do życia komisyj propagandowo-prasowych. (Wn. Od. Lwowskiego z poprawką p. Cz. Bayera).

4) Zjazd Delegatów P. T. T. uważa za pożądane wydanie przez P. T. T. albumu, zawierającego widoki pogranicznych parków narodowych i rezerwatów górskich, oraz fotografje schronisk i urządzeń turystycznych P. T. T. (wn. Od. Lwowskiego z poprawką p. Z. Lubertowicza).

II. Sprawy Finansowe.

1) Zjazd Delegatów P. T. T. uchwala przyjąć projekt preliminarza budżetowego, przedstawiony przez Zarząd Główny P. T. T. wraz z poprawkami zgłoszonemi na Zjeździe w brzmieniu, załączonem do protokołu.

2) Zjazd Delegatów P. T. T. wzywa Zarząd Główny do rozpatrzenia w jesieni b. r. sprawy obniżenia składek i opłat członków Towarzystwa. (Wn. Od. Bielskiego).

III. Stosunki zewnętrzne.

1) Zjazd Delegatów P. T. T. w trosce o dobro i dalszy rozwój potęgi naszego Państwa stoi na stanowisku najściślejszego współdziałania z organizacją wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego. W związku z tem Zjazd Delegatów P. T. T. wzywa wszystkie Oddziały i wszystkie Koła do udzielania tej instytucji wszelkiej pomocy w akcji, zmierzającej do oparcia zagadnienia fizycznego wychowania młodzieży na najszerszych podstawach. (Wn. Zarz. Głównego).

2) Dążąc do ściślejszego zespolenia ruchu turystycznego i krajoznawczego w Polsce, Zjazd Delegatów P. T. T. uważa za pożądane zbadanie możliwości połączenia P. T. T. z Pol. Tow. Krajoznawczem.

W tym celu Zjazd Delegatów P. T. T. poleca Zarządowi Głównemu wyłonienie komisji, która łącznie z odpowiednią komisją P. T. K. przeprowadzi niezbędne prace i przygotuje potrzebne wnioski na Zarząd Główny.

Równocześnie Zjazd Delegatów P. T. T. upoważnia już obecnie Komisję do zastępowania obu Towarzystw w sprawach wspólnych o charakterze ogólnym. (Wn. Zarządu Głównego).

3) Zjazd Delegatów P. T. T. stoi na stanowisku współpracy P. T. T. z Państwową Radą Ochrony Przyrody i wyraża przekonanie, że w akcji, zmierzającej do ochrony przyrody górskiej, można zawsze dostatecznie zabezpieczyć interesy turystyki. (Wn. Zarządu Głównego).

4) Zjazd Delegatów P. T. T. wita serdecznie powstanie i rozpoczęcie działalności Tow. Przyjaciół Huculszczyzny, które rozwija prowadzone przez Polskie Towarzystwo Tatrzańskie prace na polu kulturalnego i gospodarczego podniesienia Huculszczyzny równolegle z działalnością Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego na polu turystyki i ochrony przyrody. Polskie Towarzystwo Tatrzańskie wyraża radość spowodu energicznie prowadzonej już obecnie przez Towarzystswo Przyjaciół Huculszczyzny działalności i oświadcza gotowość ścisłej współpracy we wszelkich potrzebnych dla dobra sprawy pracach. (Wn. Zarządu Głównego).

IV. Turystyka—Alpinizm—Komunikacja.

1) Zjazd Delegatów P. T. T. zwraca się do Ministerstwa Komunikacji o ponowne przychylne rozważenie wprowadzenia indywidualnvch zniżek turystycznych całorocznych dla członków głównych towarzystw turystycznych w Polsce na przejazdy kolejami państwowemi. (Wn. Zarządu Głównego).

2) Zjazd Delegatów P. T. T. uprasza Zarząd Główny P. T. T. o nieustawanie w staraniach około nowelizacji konwencji turystycznej polsko-czechosłowackiej, szczególnie w zakresie rozszerzenia pasa turystycznego i to zarówno w części zachodniej, jak i wschodniej Karpat, w myśl postulatów, opracowanych w swoim czasie przez P. T. T. (Wn. Od. Zakopiańskiego).

3) Zjazd Delegatów P. T. T. wzywa Zarząd Główny do poczynienia wszelkich kroków celem przyspieszenia zawarcia konwencji turystycznej polsko-rumuńskiej. (Wn. Oddziału Zakopiańskiego).

4) Zjazd Delegatów P. T. T., doceniając wielkie znaczenie wypraw alpinistycznych w góry zagraniczne, zaleca Zarządowi Głównemu i Oddziałom Towarzystwa organizowanie i popieranie takich wypraw. (Wn. Zarządu Głównego).

5) Zjazd Delegatów P. T. T. wyraża pełne uznanie Polskiej Wyprawie Alpinistyczno-Naukowej w góry Ameryki Poł. za uzyskanie znakomitych sukcesów alpinistycznych w górach egzotycznych oraz spopularyzowania alpinizmu polskiego zagranicą. (Wn. nagły Sekcji Turystycznej P. T. T.).

6) Zjazd Delegatów P. T. T. poleca Zarz. Głównemu zwrócić baczniejszą uwagę na organizację górskiego przewodnictwa zimowego. (Wn. nagły członka honor. gen. M. Zaruskiego).

7) Celem podniesienia turystyki w górach polskich Zjazd Delegatów P. T. T. apeluje do Ministerstwa Komunikacji o zarządzenie uruchomienia wagonów motorowych na linji Stanisławów—Worochta, Lwów—Ławoczne i Katowice—Zakopane. (Dezyderat Od. Stanisławowskiego).

8) Zjazd Delegatów P. T. T. uważa za bardzo pilne uruchomienie kolejek leśnvch państwowych i prywatnych dla ruchu turystycznego, oraz uregulowanie

całokształtu spraw związanych z uruchomieniem tychże, rozkładu jazdy przy równoczesnem ustaleniu niskich cen przyjazdu oraz ułatwienie dostępu z kolei normalnotorowych do kolei wąskotorowych i wita pierwsze kroki poczynione w tym kierunku przez uruchomienie kolejki Worochta—Foroszczenka. (Dezyderat Oddziału Stanisławowskiego).

9) Zjazd Delegatów P. T. T. uważa za pilne przyśpieszenie budowy linji kolejowej wąskotorowej Kuty—Hryniawa—Jawornik z odgałęzieniem do Burkutu oraz budowy normalnotorowej kolei Kołomyja—Kosów—Kuty. (Dezyderat Od. Stanisławowskiego).

10) Zjazd Delegatów P. T. T. uważa za bardzo pilne wykończenie drogi (t. zw. „Pflantzer-Baltina") z Ardżeluży do Kosmacza. (Dezyderat Od. Stanisławowskiego).

11) Zjazd Delegatów P. T. T. uważa za konieczne dla rozwoju turystyki utworzenie lotnisk na Huculszczyźnie. (Dezyderat Od. Stanisławowskiego).

V. Ochrona przyrody.

1) Zjazd Delegatów P. T. T., opierając się o statut Towarzystwa, liczne rezolucje poprzednich Walnych Zjazdów Delegatów, uchwały Oddziałów, Kół i Sekcyj P. T. T. oraz posiedzeń Zarządu Głównego P. T. T., ponawiane od szeregu lat, stoi niezmiennie na stanowisku, że ochrona przyrody górskiej jest jedną z zasadniczych podstaw należytego rozwoju turystyki górskiej. Za najlepszą i najskuteczniejszą formę ochrony przyrody górskiej uznaje Zjazd Delegatów P. T. T. tworzenie górskich Parków Narodowych i rezerwatów w najpiękniejszych obszarach Karpat, jak: Tatry, Pieniny, Babia Góra, Czarnohora i t. d., z zapewnieniem, że racjonalne uprawianie turystyki letniej i zimowej nie dozna z tego powodu ograniczeń i że realizacja Parków Narodowych będzie się odbywała w pełnem porozumieniu z P. T. T. przy równoczesnem stałem uwzględnianiu interesów miejscowej ludności.

Zjazd Delegatów P. T. T. uważa za najpilniejsze utworzenie na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 10. III. 1934 Parku Narodowego w Tatrach, jakoteż uważa za niezbędną obecność przedstawicieli P. T. T. w komisjach górskich parków narodowych.

Zjazd Delegatów P. T. T. w trosce o zachowanie pierwotnego i nieskażonego stanu przyrody i krajobrazu Tatr, uwzględniając ponadto oddawna zajmowane przez P. T. T. stanowisko, sprzeciwiające się nadmiernemu uprzystępnianiu Tatr, jako pomniejszającemu wartości estetyczne, wychowawcze i turystyczne tych gór, sprzeciwia się stanowczo wszelkim projektom budowy nowych dróg jezdnych w obrębie Tatr (zarówno polskich jak czechosłowackich).

Zjazd Delegatów P. T. T. wychodząc z założenia, że budowa jakichkolwiek kolejek na obszarze Tatr (zarówno po stronie polskiej jak i czechosłowackiej) jest niezgodna z duchem i zasadami ochrony przyrody oraz postulatami turystyki, jest przeciwny wszelkim tego rodzaju inwestycjom. (Wniosek wspólny Zarz. Główn. i paru Oddziałów).

2) Zjazd Delegatów P. T. T. uważa za konieczne rozszerzenie Parku Narodowego Czarnohorskiego na wszystkie kotły w Czarnohorze od Howerli aż do całej grupy Pop-Iwana włącznie na wysokości od 1.300 m w wyż, z zachowaniem na stałe jeziora na potoku Szybene. (Wniosek O. Stanisławowskiego).

3) Zjazd Delegatów P. T. T. uprasza Państwową Radę Ochrony Przyrody o poczynienie odpowiednich zarządzeń celem utworzenia rezerwatu (matecznika) fauny oraz flory w górach Czywczyńskich, łącznie z analogicznemi sąsiedniemi parkami przyrody, projektowanemi w Czechosłowacji i Rumunji. (Wniosek Oddziału Stanisławowskiego).

4) Zjazd Delegatów P. T. T. uważa za konieczne ochronę krajobrazu w dolinie obu Bystrzyc, Prutu i obu Czeremoszów. (Dezyderat Oddziału Stanisławowskiego).

5) Zjazd Delegatów P. T. T. zaleca Oddziałom P. T. T., pracującym w górach utworzenie wzorem Oddziału Łódzkiego funduszu przeznaczonego na rozsadzania limby na terenach gospodarki górskiej tych oddziałów. (Dezyderat Oddziału Łódzkiego).

VI. Różne. Podziękowania.

1) Zjazd Delegatów P. T. T. wyraża uznanie i podziękowanie Wojskowemu Intytutowi Geograficznemu za wykonanie znakomitych map terenów górskich, zarówno pod względem treści, jak i wyglądu zewnętrznego, oraz za szczegółowe uwzględ-

nienie na mapach szlaków turystycznych wyznakowanych przez Pol. Tow. Tatrzańskie. (Wniosek Oddziału Lwowskiego).

2) Zjazd Delegatów P. T. T. wyraża uznanie i podziękowanie Panu Wojewodzie stanisławowskiemu Zygmuntowi Jagodzińskiemu za wybitne i bardzo owocne popieranie turystyki i rozwoju letnisk i uzdrowisk w Karpatach Wschodnich. (Wniosek Oddziału Stanisławowskiego).

3) Zjazd Delegatów P. T. T. wyraża uznanie i podziękowanie Panu Generałowi Tadeuszowi Kasprzyckiemu, przewodniczącemu Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaciół Huculszczyzny, Panu Dyrektorowi inż. Wołkanowskiemu Józefowi, przewodniczącemu Ekspozytury Zarządu Głównego T. P. H. w Stanisławowie i Panu Generałowi Kazimierzowi Łukoskiemu, przewodniczącemu Sekcji turystyczno-uzdrowiskowej T. P. H. Ekspozytury w Stanisławowie za wydatne popieranie turystyki i narciarstwa w Karpatach Wschodnich. (Wniosek Oddziału Stanisławowskiego).

4) Zjazd Delegatów P. T. T. wyraża podziękowanie Dyrektorowi Lasów Państwowych we Lwowie Panu inż. Szubertowi za wybitne popieranie turystyki w Karpatach Wschodnich. (Wniosek Oddziału Stanisławowskiego).

5) Zjazd Delegatów P. T. T. wyraża Wiceprezesowi Zarządu Głównego P. T. T. Panu prof. dr. W. Goetlowi pełne zaufanie i uznanie za Jego pracę w związku z zagadnieniami ochrony przyrody. (Wniosek Oddziału Drohobyckiego).

6) Zjazd Delegatów P. T. T. wyraża niniejszem serdeczne podziękowanie panom Dr. T. Górskiemu, byłemu skarbnikowi generalnemu, i B. Jaxa-Małachowskiemu, byłemu sekretarzowi generalnemu Towarzystwa, za ich bezinteresowną pracę w Zarządzie Głównym P. T. T., która przyczyniła się do pomyślnych wyników w dziedzinie usprawnienia agend finansowych i administracyjnych Centrali P. T. T. (Wniosek Zarządu Głównego).

7) Zjazd Delegatów P. T. T. poleca Zarządowi Głównemu przesłanie pełnego tekstu jednomyślnych uchwał w sprawie ochrony przyrody Walnego Zjazdu Delegatów P. T. T. z dnia 6. V. 1934 r. do wiadomości autorom „Listu Otwartego" z dnia 5-go maja 1934 r. (Dezyderat Oddziału Tarnowskiego).

H. Wybory uzupełniające do władz naczelnych Towarzystwa. Wobec wylosowania w myśl statutu na posiedzeniu Zarządu Głównego w dniu 25. III. 1934 pp. inż. M. Mączyńskiego, dyr. St. Sojki, Dra T. Smoluchowskiego i prof. St. Sowy oraz wobec ustąpienia Dra T. Górskiego i mg. Wł. Krygowskiego, dookoptowanego na czas do najbliższego Zjazdu Delegatów, wybrano Komisję-matkę w składzie: Dra J. Nowickiego (przewodniczący), inż. A. Firicha, inż. J. Jaroszyńskiego, inż. M. Kozłowskiego, dyr. St. Sojki (członkowie). Na wniosek tej komisji, w miejsce ustępujących i wylosowanych Zjazd Delegatów wybrał jednogłośnie następujące osoby na członków Zarządu Głównego: ppłk. Władysława Ziętkiewicza, prof. Stanisława Sowę, dyr. Stanisława Sojkę, inż. Mieczysława Mączyńskiego, mg. Władysława Krygowskiego, dr. Włodzimierza Łabę. Również na wniosek Komisji Matki wybrano na zastępców członków Zarządu Głównego na r. 1934: dr. Jana K. Dorawskiego, dr. Ludwika Gorskiego, dr. Zbigniewa Grabowskiego, mg. Irenę Mileską, inż. Aleksandra Praczyńskiego, dr. Edwarda Ralskiego, red. Jana Alfreda Szczepańskiego.

Wreszcie na członków Głównej Komisji Kontrolującej wybrano: dr. Kazimierza Maślankiewicza, Marjana Dreszera, Dr. Marjana Książkiewicza.

I. Inne sprawy. Wobec jednoczesnego wpłynięcia zaproszenia od Oddziału Babiogórskiego odbycia następnego Zjazdu Delegatów P. T. T. w Żywcu oraz zaproszeń od Oddziału Krakowskiego i Stanisławowskiego odbycia Zjazdu w schroniskach nad Morskiem Okiem i na Zaroślaku, uchwalono sprawę wyboru miejsca następnego Zjazdu Delegatów powierzyć ustaleniu przez Zarząd Główny.

Następnie Zjazd Delegatów uchwalił wysłać depesze hołdownicze do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej prof. dr. I. Mościckiego oraz do Ministra Spraw Wojskowych, Marszałka Józefa Piłsudskiego.

J. Zakończenie Zjazdu. Na zakończenie Zjazdu wiceprezes Zarządu Głównego dr. W. Majewski w imieniu wszystkich uczestników Zjazdu wyraził gorące podziękowanie Oddziałowi Warszawskiemu za gościnne przyjęcie wszystkich uczestników i pomoc w sprawnej organizacji Zjazdu, poczem Prezes Osiecki zamknął obrady o godz. 19.30.

c) **Posiedzenia i uchwały.**

W okresie sprawozdawczym t. j. od 1. IV. 1934 do 31. III. 1935, oprócz Zjazdu Delegatów w dniach 5 i 6 maja 1934 odbytego w Warszawie, odbyły się 4 posiedzenia

Zarządu Głównego, 6 konferencyj prezydjalnych i 9 posiedzeń Komisyj międzyoddziałowych dla robót w górach (w tem Komisja Tatrzańska 2 posiedzenia, podkomisje zachodnio-beskidzkie 4 posiedzenia, Komisja wsch.-beskidzka 3 posiedzenia).

Ponadto odbyło się parę posiedzeń różnych komisyj pracujących w łonie Zarządu Głównego, a więc Komisji Narciarskiej P. T. T., wreszcie 7 konferencyj specjalnych, a to 6 posiedzeń Komisji Porozumiewawczej między P. T. T. a P. Z. N., 3 posiedzenia Komisji Porozumiewawczej między P. T. T. a P. T. K., oraz wspólne posiedzenie Komisyj Tatrzańskich P. T. T. i Klubu Czechosłowackich Turystów.

W szczególności Zarząd Główny odbył posiedzenia w dniach 6. V. 1934 w Warszawie oraz 3. VI. 1934, 18. XI. 1934 i 17. II. 1935 w Krakowie; konferencje prezydjalne odbyły się 5. V. 1934 w Warszawie, 2. VI. 1934 w Krakowie, 24. VI. 1934 i 11. VIII. 1934 w Zakopanem oraz 4. XI. 1934 i 16. II. 1935 w Krakowie. Komisja Tatrzańska obradowała w dniach 29. VI. 1934 w Zakopanem oraz dnia 15. IX. nad Szczyrbskiem Jeziorem wspólnie z Kom. Tatrzańską K. Č. S. T. Poprzedniego dnia odbyli delegaci P. T. T. i K. Č. S. T. wizję lokalną celem wyboru miejsca pod schronisko w Dol. Koprowej.

I. Podkomisja zachodnio-beskidzka odbyła posiedzenia 19. VI. 1934 w Katowicach i 3. XI. 1934 r. w Bielsku.

II. Podkomisja zachodnio-beskidzka obradowała w dniach 25. VI. 1934 w Krynicy-Zdroju i 17. XI. 1934 w Krakowie.

Komisja wschodnio-beskidzka obradowała w dniach 5. V. 1934 w Warszawie, 7. VI. 1934 w Stanisławowie, 10. VI. 1934 w Jaremczu, 9. XI. 1934 we Lwowie i 31. I. 1935 we Lwowie.

Komisja Porozumiewawcza między P. T. T. a P. Z. N. odbyła obrady w dniach 9. IV. 1934, 11. VII. 1934, 13. X. 1934, 27. XI. 1934, 8. I. 1935, 25. I. 1935 — wszystkie posiedzenia w Krakowie.

Komisja Porozumiewawcza P. T. T. i P. T. K. odbyła posiedzenia w dniach 25. X. 1934, 17. XI. 1934 i 16. III. 1935 (wszystkie w Warszawie).

Komisja Narciarska odbyła posiedzenia w dniu 25. XI. 1934 i 3. III. 1935 w Zakopanem.

Ponadto odbył się w Krakowie w dniu 14. XI. 1934 r. zjazd doroczny przedstawicieli Sekcyj narciarskich P. T. T.

Prace Zarządu Głównego, podobnie jak w ubiegłych latach były przygotowywane na konferencjach prezydjalnych, na których załatwiano sprawy niewymagające uchwał plenum Zarządu Głównego. Ponadto część spraw dotyczących robót w górach załatwiały Komisje międzyoddziałowe dla robót w górach, a wyniki swych prac podawały do zatwierdzenia Zarządowi Głównemu.

Współpraca Komisji Tatrzańskiej P. T. T. z pokrewną Komisją K. Č. S. T. starała się rozwiązać szereg spraw z dziedziny zagadnień ruchu turystycznego na pograniczu polsko-czechosłowackiem.

d) **Prace statutowe.**

Uchwalony na Zjeździe Delegatów w dniu 5 maja 1934 r. nowy statut P. T. T. oraz statut wzorowy dla oddziałów P. T. T. został w dniu 6. VII. 1934 r. przesłany do władz rejestracyjnych celem zatwierdzenia go. Urząd Wojewódzki w Krakowie zażądał pewnych zmian, które nie mogłyby być bez zmiany zasady statutu przeprowadzone, wobec czego P. T. T. wniosło odwołanie od tej decyzji do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Ministerstwo podzieliło w zupełności nasze zapatrywanie w wyniku czego Urząd Wojewódzki w Krakowie decyzją z dnia 5. IV. 1935 r. L. SPA. V. 1/Krm/72/34 statut zatwierdził.

W dziedzinie ujednostajnienia i uproszczenia administracji Towarzystwa, w związku z tendencjami oszczędnościowemi wprowadzono w życie wiele dotąd niewykonanych przepisów regulaminu administracyjnego.

Opracowano także zasady i wytyczne organizacyjne dla Komisji narciarskiej, organu skupiającego całokształt spraw z dziedziny narciarstwa, oraz zasady wytyczne dla organizacji sekcyj narciarskich, uwzględniając przytem przepisy nowo uchwalonego statutu. Ponadto poczyniono kilka zmian w zakresie organizacji przewodnictwa zimowego, o czem szczegółowo piszemy niżej, w dziale „Przewodnictwo Tatrzańskie“.

e) Prace Głównej Komisji Kontrolującej.

W okresie sprawozdawczym przeprowadziła Gł. Komisja Kontrolująca kilkakrotny przegląd ksiąg Zarządu Głównego w Centralnem Biurze, badając poszczególne księgi i alegaty. Ponadto dokonała przeglądu ksiąg filji Centralnego Biura w Zakopanem, Sekcji narciarskiej i Ratowniczej w Zakopanem oraz Oddziałów P. T. T. w Zakopanem, Stanisławowie, Lwowie, Kołomyi, Tarnowie (częściowo) i Krynicy. Kontrolę administracyjną wspomnianej filji Centralnego Biura Sekcji narciarskiej, Oddziału P. T. T. w Szczawnicy i innych kontynuował także Sekretarjat Generalny.

f) Centralne Biuro P. T. T.

Centralne Biuro P. T. T. mieściło się podobnie jak w latach ubiegłych w lokalu przy ul. A. Potockiego L. 5, I. p. w Krakowie.

Skład personelu Biura: Kierownik C. Biura mg. Mileski Witold, księgowy Człapiński Piotr, urzędniczki: Ożgowa Józefina i Łukasiewiczówna Teresa, nadto woźny Sarota Józef.

W roku sprawozdawczym ustąpił z Centralnego Biura p. B. Jaxa-Małachowski, a agendy jego przejęli częściowo kierownik biura mg. W. Mileski, częściowo p. Teresa Łukasiewiczówna.

Referat nieruchomości P. T. T. objął nadto Sekr. gen. mg. Wł. Krygowski.

Wprawdzie agendy Towarzystwa ze względu na powiększające się jego zadania i wznowioną działalność w różnych dziedzinach nadal wzrastały, jednakże licząc się z koniecznościami oszczędnościowemi, Centralne Biuro, pomimo ubytku jednej siły biurowej — spełniało swe zadanie w powyższym składzie, pod stałem kierownictwem ogólnem wiceprezesa prof. W. Goetla i przy codziennej kilkugodzinnej pracy Sekretarza Gen. mg. W. Krygowskiego i Skarbnika Gen. Łaby.

Dla porównania dalszego wzrostu działu korespondencji Centralnego Biura P. T. T. w Krakowie podajemy cyfry za lata 1931 do 1934. Podczas gdy w r. 1931 Centralne Biuro załatwiło, nie licząc spraw, załatwianych przez filję biura w Zakopanem, 1.622 pism, w r. 1932 — 5.823 pism, w r. 1933 6.905 pism, to w r. 1934 7.051 pism, w tem 1.920 pism wpłynęło, a 5.131 wyszło (w ubiegłym roku wpłynęło pism 2.048, wyszło 4.857). Kasa i księgowość załatwiły w r. 1932 — 2.846 spraw, w r. 1933 — 3.044 spraw, zaś w ciągu roku 1934 — 3.220 spraw. Ogółem więc w porównaniu z rokiem ubiegłym Centralne Biuro załatwiło o 322 sprawy więcej.

Centralne Biuro posiada filję w Zakopanem, która się mieści we własnym budynku Towarzystwa t. zw. Dworcu Tatrzańskim przy ul. Krupówki. Kierownikiem filji C. Biura w Zakopanem jest p. Bujak Ignacy, stałym woźnym Kapera Franciszek.

Zadaniem Biura Centralnego w Krakowie jest załatwianie wszelkich spraw administracyjnych Towarzystwa w dziedzinie sekretarjatu i skarbowości Towarzystwa oraz znaczna część akcji informacyjno-propagandowej (patrz pod 5, b) i praca przygotowawcza w zakresie spraw, załatwianych przez Prezydjum i Zarząd Główny.

Ponadto prowadziło Centralne Biuro agendy stałego sekretarjatu Asocjacji Słowiańskich Towarzystw Turystycznych.

W ciągu roku sprawozdawczego uporządkowano archiwum dawnych aktów P. T. T., założono katalog rzeczowy i chronologiczny, ułatwiający orjentację.

Filja Centralnego Biura w Zakopanem prowadzi administrację Dworca Tatrzańskiego, agendy Towarzystwa na terenie Podhala w zakresie własności nieruchomej, nadzór nad robotami i pracami w górach na terenie tatrzańskim, sprawy przewodnickie, oraz służy jako miejscowe informacyjne biuro turystyczne. Ponadto Biuro w Zakopanem prowadzi sekretarjat Oddziału P. T. T. w Zakopanem oraz Sekcyj Narciarskiej i Ratowniczej (Tatrz. Och. Pog. Rat.).

Zaznaczyć wreszcie należy, że do pomocy w wypełnieniu zadań biura i prac specjalnych powoływane są czasowe siły pomocnicze. Ze względu na prowadzenie znacznej części agend Towarzystwa bezpośrednio przez I. Wiceprezesa prof. Dra W. Goetla, Towarzystwo zwraca część płacy miesięcznej sekretarki p. Grudzińskiej Ireny.

3. LICZBA I RUCH CZŁONKÓW.

W roku 1934 Polskie Towarzystwo Tatrzańskie liczyło 13.804 czynnych członków i uczestników (liczba wypośrodkowana nie wedle ilości wykupionych za rok kalendarzowy 1934 w Zarządzie Głównym nalepek, lecz wedle rzeczywistej ilości członków w danym oddziele). Wykupionych nalepek w tym okresie było 13.917 czyli o 63

więcej niż wynosi faktyczna ilość członków wedle sprawozdań Oddziałów. Różnicę tę tworzą nalepki wykupione lecz nie sprzedane członkom.

Rok sprawozdawczy zaznaczył się spadkiem ilości członków Towarzystwa dochodzącym do 27,5% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Spadek ten spowodowany został przedewszystkiem odjęciem Towarzystwu zniżek kolejowych.

Ofiarą tego ubytku padły przedewszystkiem Oddziały w Bochni (43,3%), Gorlicach (63,3%), Jordanowie (48%), Kielcach (59,7%), Kołomyji (63,3%), Rabce (57,3%), Radomiu (55%), Stryju (50%), Zagłębiu Dąbrowskiem (38,1%) i Zakopanem (57,7%), a więc z wyjątkiem trzech ostatnich naogół Oddziały mniejsze. Duży ubytek w Oddziele w Żywcu spowodowało przedewszystkiem wydzielenie z niego Oddziału w Białej.

Stosunkowo obronną ręką, nie licząc Oddziału w Łodzi, który jedyny z pośród 30 oddziałów Towarzystwa chlubić się może przyrostem członków (24,8%), wyszły Oddziały we Lwowie (16,9%), Krakowie (18,3%), Białej (18,9%), Krynicy (20,6%), Bielsku (21,1%), Kaliszu (23,4%), Warszawie (23,6%), Cieszynie (24%), Katowicach (24,9%) i N. Sączu (28,8%).

Poniższa tabela porównawcza ilustruje liczbę i ruch członków w roku sprawozdawczym.

ODDZIAŁ	1934 r.			Liczba członków i uczestn. w 1933 r.	Przybyło	Ubyło
	Liczba członków	L. uczestników i uczestników-narciarzy	Razem			
Biała	582	18	600	740		140
Bielsko	2.094	36	2.130	2.712	—	582
Bochnia	34	—	34	60	—	26
Cieszyn	1.042	—	1.042	1.372	—	330
Drohobycz	165	125	290	496	—	206
Gorlice	44	—	44	120	—	76
Jarosław	56	1	57	94	—	37
Jordanów	40	—	40	77	—	37
Kalisz	36	—	36	47	—	11
Katowice	2.240	41	2.281	3.039	—	758
Kielce	77	—	77	189	—	112
Kołomyja	70	5	75	225	—	150
Kraków	1.949	32	1.981	2.426	—	445
Krynica	96	—	96	121	—	25
Lwów	936	14	950	1.144	—	194
Łódź	216	5	221	177	44	—
Nowy Sącz	182	45	227	319	—	92
Nowy Targ	72	6	78	125	—	47
Poznań	346	8	354	497	—	143
Rabka	61	—	61	143	—	82
Radom	29	2	31	69	—	38
Stanisławów	279	—	279	536	—	257
Stryj	50	—	50	100	—	50
Szczawnica	50	—	50	84	—	34
Tarnów	226	9	235	409	—	174
Warszawa	1.249	78	1.328	1.738	—	411
Wilno	30	—	30	50	—	20
Zagłębie Dąbrowskie	462	3	465	739	—	284
Zakopane	325	—	325	770	—	445
Żywiec	379	9	388	670	—	282
Razem	13.257	437	13.854	*19.288	44	5.478

*) W sumie tej nie jest objęta ilość członków Krakowskiego Oddziału Akademickiego, który w r. 1934 przestał istnieć, w liczbie 431, natomiast przy obliczeniu procentowego ubytku członków w porównaniu z 1933 r. przyjęto ogólną ilość członków Towarzystwa w tym roku na 19.719.

4. PRACE TURYSTYCZNE W GÓRACH.

a) Schroniska, stacje turystyczne i noclegowe, schrony.

W 1934 r. na terenie Tatr zanotować musimy wykończenie rozbudowy schroniska Oddziału Zakopiańskiego w dol. Pięciu Stawów Polskich, przez co przybyły na pierwszem piętrze dwa kilkołóżkowe pokoje dla turytsów, dla których dokupiono nowy inwentarz meblowy i pościelowy, ponadto oddano do użytku nowe, murowane ustępy. W rozbudowanem w 1933 r. schronisku S. N. P. T. T. na Hali Pysznej uzupełniono wewnętrzne urządzenie i pomnożono inwentarz. W schroniskach Oddz. Krakowskiego nad M. Okiem naprawiono podłogi, dobudowano drewutnię, wyremontowano stare schronisko; w Roztoce zaprowadzono oświetlenie świetlicy jasną lampą żarową, naprawiono dach i okapy, oszałowano dodatkowo część budynku, dobudowano drewutnię, uzupełniono inwentarz i naprawiono dolną drogę dojazdową zniszczoną przez powódź. W Dworcu Tatrzańskim w Zakopanem liczba miejsc noclegowych uległa niewielkiemu zmniejszeniu, a to przez oddanie jednego z pokojów na I. piętrze Sekcji Narciarskiej P. T. T. na lokal klubowy. Nadto zanotować należy, iż Oddział warszawski P. T. T. przygotował opodal obecnego schroniska murowanego schroniska na Hali Gąsienicowej teren i budulec do wystawienia nowego schroniska drewnianego, przeznaczonego dla ruchu masowego (wycieczek zbiorowych).

W *Beskidach Zachodnich* mamy do zanotowania szereg zmian:

Oddział w Bielsku wykupił na Wielkiej Raczy parcelę z niedokończonem prywatnem schroniskiem, poczem budowę wykończył i przed sezonem zimowym 1934/5 oddał do użytku. Schronisko stoi na wys. 1220 m n. p. m. tuż pod wierzchołkiem W. Raczy, na wspaniałym punkcie widokowym, posiada 40 miejsc w 4 izbach, salę jadalną, suszarnię, kuchnię; zagospodarowane całorocznie i zaopatrzone w kompletny inwentarz. Schronisko to posiada wybitne znaczenie dla turystyki zarówno letniej jak i zimowej.

Oddział w Białej wznowił prowadzenie całorocznej stacji noclegowej P. T. T. na Magórce w schronisku prywatnem Sikorów, zawierającem 18 miejsc noclegowych, zarezerwowanych dla P. T. T. (w tem 12 na łóżkach, 6 na tapczanach),

Sekcja Narciarska Oddziału Bialskiego P. T. T. urządziła narciarską stację noclegową w szałasie pod Magórą nad Szczyrkiem; stacja służy treningowi i zaprawie narciarskiej.

W schronisku P. T. T. w Zwardoniu uruchomiono pralnię, suszarnię i przechowalnię nart. Wodociągowe przewody zostały przeprowadzone do wszystkich pokojów, w których urządzono umywalki; w łazienkach zaprowadzono natryski.

W schroniskach Oddz. Babiogórskiego P. T. T. z Żywca na Pilsku i na Babiej Górze poczyniono również szereg ulepszeń oraz inowacyj. Na Pilsku uzupełniono przewody wodociągowe i urządzono łazienkę z natryskami oraz spłuczkę do naczyń w kuchni z ciepłą i zimną wodą bieżącą. Zakupiono pozatem 2 nowe piece i uzupełniono sprzęt przeciwpożarowy.

W schronisku na Babiej Górze przez wykonanie dobudówki uzyskano pomieszczenie dla dalszych 40 miejsc noclegowych; przeprowadzono szereg inowacyj, rozszerzono jadalnię, wybudowano nową klatkę schodową i urządzono 3 nowe pokoje sypialne na poddaszu, zainstalowano wodociąg grawitacyjny z kranami w kuchni, bufecie, pralni i na poddaszu, wybudowano ustępy, odnowiono inwentarz.

W schronisku Koła wadowickiego P. T. T. na Leskowcu ukończono dobudowę nowej sali (wymiarów 8 × 4 m), przeprowadzono wodociąg grawitacyjny z kranami w kuchni i przy umywalce w jednej z sypialń. W schronisku umieszczono tymczasową stację meteorologiczną.

Oddział w Jordanowie przystąpił do prac przygotowawczych do rozpoczęcia budowy schroniska na Policy, przeprowadzając intabulację parceli na rzecz P. T. T. i rozpoczynając zwózkę materjału.

Oddział „Gorce“ w Nowym Targu wystawił obok budującego się na Hali Długiej pod szczytem Turbacza nowego schroniska (które ma mieć pomieszczenie na 200 osób) — tymczasowe schronisko w parterowym budynku drewnianym, który później zostanie przeznaczony na budynek gospodarczy. Schronisko tymczasowe posiada 31 miejsc noclegowych w 4 ubikacjach.

Oddział Tarnowski w budynku p. T. Guszkiewicza pod szczytem Lubania urządził stację turystyczną P. T. T., zagospodarowaną całorocznie; stacja posiada skromny bufet i 6 miejsc noclegowych na łóżkach. Również Oddział urządził schrony na Lubince i Burzynie (na Pogórzu Beskidzkiem).

Stacja noclegowo-turystyczna w „Białym Domku“ w Szczawnicy Niżnej została z całym budynkiem całkowicie zniesiona przez powódź.

Oddział Krynicki wykończył w stanie surowym budowlę nowego schroniska na Jaworzynie; schronisko będzie po ostatecznem wykończeniu, które jest w toku, obejmowało 80 miejsc noclegowych (oraz 30 dodatkowych miejsc na siennikach na poddaszu budynku gospodarczego). W ten sposób osiągnięto wreszcie drogą ciężkich wysiłków oddawna zamierzony cel postawienia na odpowiednim poziomie zagospodarowania Beskidu Krynickiego. W ostatnich miesiącach 1934 r. ujęto wodę z pobliskich źródeł i przeprowadzono wodociąg i kanalizację. W schronisku zainstalowano stację meteorologiczną, przeprowadzono 9 km linji telefonicznej i urządzono pośrednictwo pocztowo-telegraficzno-telefoniczne. Ostatnie wysiłki zarządu Oddziału kierują się na wykończenia wewnętrznego urządzenia schroniska, uzupełnienia inwentarza meblowego, kuchennego, pościelowego i bufetowego; również przed sezonem letnim 1935 ma zostać ostatecznie wykończona kuchnia, jak również umywalnie, bufet oraz poddasza; w budynku gospodarczym uzupełni się wewnętrzne urządzenie, ustawi się piece, urządzi stolarnię. Zaznaczamy, że stare, niezagospodarowane schronisko P. T. T. na Runku w 1934 r. spłonęło.

Oddział Gorlice zlikwidował swą stację noclegową w Hotelu Centralnym w Gorlicach, tworząc nową taką stację w hotelu „Wiktorja“ (p. Kulczyckiego); stacja obejmuje 10 miejsc noclegowych; restauracja hotelowa udziela 10% zniżki z cen jadła.

W *Beskidach Wschodnich.* Oddział Drohobycki P. T. T. przystąpił do remontu schroniska pod Czarną Górą w Malmanstalu, które wraz z otaczającą parcelą zostało zakupione od F-my Godulla S. A. przez Zarząd Główny P. T. T. Parcela morgowa naprzeciw schroniska została przez Oddział wydzierżawiona dla umieszczania obozów harcerskich i kolonij campingowych. Również drugie schronisko bieszczadzkie, w Orowie, dozna zmian: Oddział drohobycki przenosi schronisko z dotychczasowego budynku do nowego pomieszczenia w domku kancelaryjnym, oddanym mu przez Tow. Górnicze „Pionier“. Również mamy do zanotowania wystawienie kilku nowych budowli w Gorganach, a to: nowego schronu na Ruszczynie przez Oddział Lwowski, następnie szereg prac, przedsięwziętych przez Oddział Stanisławowski. Wybija się tu przedewszystkiem oddanie do użytku schroniska im. dr. M. Orłowicza na Baraniej pod Chomiakiem; leży ono na wys. 1350 m n. p. m., w odległości ok. 9 km od przystanku kol. żel. Żeniec; schronisko jest całorocznie zagospodarowane, posiada 50 miejsc noclegowych, salę jadalną i 4 ubikacje gospodarcze. Ponadto Oddział Stanisławowski przystąpił do prac przygotowawczych do budowy schroniska na Doboszance, zaś Koło Kałuskie tegoż Oddziału wystawiło nowy schron na Borewce, obok dotychczasowego starego. Schronisko na Zaroślaku rozbudowano do 145 miejsc noclegowych, uzupełniono inwentarz, zaprowadzono elektryczność, urządzono kąpiele natryskowe; przebudowano budynek gospodarczy i rozszerzono jadalnię.

Oddział Czarnohorski P. T. T. w Kołomyji przeprowadził całkowity remont „Dworku Czarnohorskiego“ w Worochcie, uzupełnił inwentarz, ujął wodę z pobliskiego źródła; ponadto we wszystkich ubikacjach zarówno nowego jak i starego budynku zaprowadzono światło elektryczne. Koło w Kosowie tegoż Oddziału przystąpiło do całkowitej reorganizacji stacyj turystycznych w dolinie Czarnego Czeremoszu, przedewszystkiem odnawiając i nanowo zagospodarowując schronisko w Burkucie, które otrzymało nowy inwentarz noclegowy i kuchenny; budynek został dokładnie przedtem wydezynfekowany przez wojskową kolumnę sanitarną. Schronisko wyposażono w nowe komplety bielizny i koców oraz w apteczkę i sprzęt ratowniczy. Miejsc noclegowych 22. Przeprowadza się obecnie prace nad uporządkowaniem budynków, w których powstaną niewielkie schroniska P. T. T. w okolicy przełęczy Kopilasz, w Popadyńcu (pod Riżowatym), na Bałtagule (pod Rotundulem) i ewent. także w paśmie Połonin Hryniawskich (na Masnym Prysłupie).

Wreszcie zanotować musimy powstanie pierwszego schroniska P. T. T. *poza terenem karpackim.* Koło Częstochowskie P. T. T. w oddanym mu przez administrację dóbr hr. Raczyńskich na ten cel budynku urządziło w Złotym Potoku nad Wiercicą całoroczne schronisko. Schronisko posiada znaczenie zarówno dla letnich wycieczek krajoznawczych w okoliczne góry Goszkowskie (część pasma Jury Krakowsko-Wieluńskiej), jak również dla kursów narciarskich, które tu znajdują znakomite tereny ćwiczebne. Schronisko obejmuje dużą świetlicę i 2 sypialnie, razem 25 miejsc noclegowych na łóżkach.

Jak widzimy, mimo złych warunków gospodarczych, praca P. T. T. nad rozbu-

dową sieci noclegowych punktów oparcia w górach polskich nie ustała. W bieżącym roku praca ta będzie nadal kontynuowana w uwzględnieniu istotnych pilnych potrzeb turystyki górskiej.

Zestawiając w ogólności wszystkie punkty oparcia, których dostarcza turyście Towarzystwo stwierdzić należy, że na terenie Tatr posiadamy 6 schronisk zagospodarowanych: nad M. Okiem, w Roztoce, w Pięciu Stawach polskich, na Hali Gąsienicowej, na Hali Pysznej oraz Dworzec Tatrzański w Zakopanem. Na terenie Beskidów Zachodnich dorobek Towarzystwa stanowi 14 schronisk zagospodarowanych: na Stożku, Równicy, Baraniej, w Zwardoniu, na Wielkiej Raczy, Pilsku, Babiej Górze, Leskowcu, Luboniu, Starych Wierchach, Turbaczu, w Szczawnicy Niżnej, Szczawnicy Zdroju i na Jaworzynie Krynickiej, 14 stacyj turystycznych i noclegowych: na Żarze, Magórce, w Salmopolu, w Hucisku, w Porąbce, na Kocierzu, w Milówce, w Rycerce, w Rajczy, w Rabce, w Jordanowie, w Sromowcach Niżn., na Lubaniu, w Gorlicach oraz jedną gospodę bez noclegów w Pieninach.

Na terenie Beskidów Wschodnich posiada Towarzystwo 11 schronisk zagospodarowanych: na Trościanie, w Małmanstalu, Orowie, u źródeł Świcy, w Jali, na przełęczy Jabłonickiej, na Niżnej pod Doboszanką, na Chomiaku, w Worochcie, na Żaroślaku i w Burkucie, 35 stacyj turystycznych i noclegowych: w Sokolem, Klimcu, Załokciu, Skolem, Tuchli, Wygodzie, Dolinie, Zielonej, Kuźmieńcu, Tysowcu, Kazanowcu, Oporcu, Wyszkowie, na przełęczy Wyszkowskiej, w Broszniowie, Sołotwinie, Porohach nad Złotą Bystrzycą, Sławsku (zimową porą), Bolechowie, Stryju, Nadwornej, 3 w Jaremczu, Jamnej, Diłku, Kołomyji, Kosmaczu, Żabiem-Słupejce, Żabiem-Ilci, 2 w Szybenem, Zełenem, Kosowie, Jaworowie i w Kutach, oraz 8 schronów niezagosponarowanych: pod Paraszką, na Żeleminie, Bukowinkach, Sołotwince, Ruszczynie, Borewce pod Sywulą, Popadji i Furatyku.

Wkońcu posiada Towarzystwo jedno nizinne schronisko w Złotym Potoku w okolicach Częstochowy.

W szczególności stan zagospodarowania gór polskich pod względem schronisk i miejsc noclegowych przez Polskie Tow. Tatrzańskie przedstawia się w sposób następujący:

	Ogółem	Schronisk zagospodar.	Stacyj turyst. i nocleg.	Schronów niezagosp.	Gospód	Miejsc noclegowych ogółem	Łóżek	Noclegów prymitywnych
Tatry	6	6	—		—	639	389	250
Beskidy Zachodnie . .	29	14	14	—	1	1.134	545	589
Beskidy Wschodnie . .	54	11	35	8	—	1.045	600	445
Jura Krak.-Wieluńska .	1	1	—	—	—	25	25	—
Razem	90	32	49	8	1	2.843	1.559	1.284

W porównaniu zatem z rokiem ubiegłym ilość miejsc noclegowych wzrosła ogółem o 361 (w czem 289 łóżek i 72 noclegów prymitywnych).

b) **Szlaki turystyczne**.

W roku 1934 prace nad konserwacją i rozszerzeniem sieci barwnie znakowanych szlaków turystycznych rozwijały się w dalszym ciągu. Niestety, katastrofa powodzi w lipcu 1934 r. stanęła na przeszkodzie w urzeczywistnieniu znacznej części projektowanych robót w górach w tej dziedzinie, uniemożliwiając między innemi wykonanie przez Oddział P. T. T. w Jordanowie szeregu szlaków w Beskidzie Makowsko-Myślenickiem (z Kalwarji-Lanckorony do Osielca, z Lubnia do Jordanowa i t. p.), przez Oddział P. T. T. w N. Sączu i w Tarnowie w okolicach III-go przełomu Dunajca (okolice Rożnowa), przez Oddział P. T. T. we Lwowie na odcinku Beskidu Środkowego od przełęczy Dukielskiej przez przełęcz Łupkowską do Ustrzyk Górnych i t. d. Prace te mają być podjęte z początkiem lata 1935 roku.

Zdążono jednak wykonać szereg prac zarówno przy znakowaniu nowych szlaków i ich odcinków, jak też naprawiając lub uzupełniając szlaki istniejące.

Tatry.

Zarząd Główny P. T. T. w dalszym ciągu prowadził prace około przebudowy „magistrali turystycznej P. T. T." t. j. szlaku Zakopane—Hala Gąsienicowa—Pięć Stawów Pol.—Morskie Oko. W ciągu lata b. r. wybudowano dalszą nową trasę ścieżki na odcinku Zawrat — górna część dol. Pięciu Stawów Polskich (pod Kołem), omijając dotychczasową trasę, zniszczoną przez usypiska. Ponadto naprawiono i specjalnie umocniono zniesione przez powódź kładki na Chochołowskiej i Lejowej Wodzie oraz w dolinie Roztoki; Oddział P. T. T. w Krakowie naprawił mostek nad wypływem Rybiego Potoku z Morskiego Oka.

Naprawiony został szereg ubezpieczeń metalowych na szlakach skalnych (klamry, stopnie, łańcuchy i t. p.), między innemi na szlakach na Świnicę, Zawrat, Kozi Wierch, Granaty, do Raptawickiej Groty (ostrewka). Uzupełniono braki w znakowaniu w grupie Granatów, naprawiono znaki w części szlaków w Tatrach Zachodnich (w grupach: Trzydniowiańskiego, Czerwonych Wierchów, ścieżki nad Reglami) oraz szlak przez Pol. Waksmundzką do Roztoki i szlak z Kuźnic na Halę Gąsienicową. Również zgodnie z przyjętym w ubiegłych latach projektem, zakończenie szlaku biegnącego Orlą Percią (Świnica—Krzyżne), przedłużono barwą czerwoną z Krzyżnego wdół, do schroniska P. T. T. w dol. Pięciu Stawów Polskich. Umieszczono szereg nowych tabliczek drogowskazowych i kierunkowych.

Jesienią 1934 r. Sekcja Narciarska P. T. T. z ramienia P. T. T. i P. Z. N. w myśl uchwał Komisji Porozumiewawczej tych organizacyj wytrasowała i wyznakowała w sposób, przewidziany dla szlaków zimowych przez instrukcję znakowania (normalny znak, przekreślony pionową barwną poprzeczką) szereg specjalnych szlaków narciarskich, a to następujące: Hala Królowa Wyżnia (Karczmisko) — przecinką leśną na grzbiecie Suchego Wierchu—Hala Skupniowa—półn. stoki Kopieńców—Jaszczurówka, zielone przekreślone; Hala Gąsienicowa — popod Dubrawiska—Hala Pańszczyca—Pol. Waksmundzka, zielone przekreślone; Rusinowa Polana—Goły Wierch—szosa koło Klimkówki, zielone przekreślone; warjant narciarski od 23 km na szosie do Morskiego Oka ku Pol. Rusinowej, omijający letnią ścieżkę na Czerwonych Brzeżkach, niebieskie przekreślone; przełęcz pod Przysłopem Waksmundzkim—dolinka Waksmundzka—do drogi leśnej z Poł. Rusinowej i tą drogą ku Polance pod Wołoszynem, żółte przekreślone; warjant narciarski, poniżej „Pieca" na Twardym Upłazie ku Hali Miętusiej, czerwone przekreślone; przełęcz Iwaniacka—Hala Ornak—mostek na potoku przy Hali Pysznej, zielone przekreślone; dolinka Tomanowa—skrót na Staw Smreczyński—skrót ku mostkowi na drodze ku Hali Pysznej, żółte przekreślone.

Na początkach szlaków narciarskich umieszczono metalowe tabliczki kierunkowe.

Podtatrze.

O d d z i a ł Z a k o p i a ń s k i z pomocą finansową Zarządu Głównego P. T. T. odnowił znaki na większości odcinków szlaku „panoramicznego" z Witowa przez pasmo Gubałowskie—Zubsuche—Poronin—Galicową Grapę—Dziadkówkę—Bukowinę do Klimkówki (czerwony), trzy szlaki spacerowe ze Zakopanego na Gubałówkę (czarny, zielony i niebieski) oraz odcinek szlaku Zakopane—Babia Góra przez Butorów—Dzianisz—Chochołów do Podczerwonego (żółty). Ponadto szlak z Polany Psiej Trawki przez Murzasichle—Małe Ciche do Bukowiny został przedłużony przez Wysoki Wierch—Brzegi—Jurgów—Grocholowce (przysiółek Rzepisk)—Górną Łapszanką—Stary Wierch, stąd bocznem ramieniem Magóry Spiskiej na Pieskowy Wierch—Łapszańską Puszczę—Malorówkę, skąd dalej na Kacwin i Niedzicę przedłużenie szlaku tego patrz w Beskidach Zachodnich (przy pracach Oddz. Tarnowskiego).

Odnowienie znacznie zniszczonych paru odcinków szlaków skalno-podhalańskich i ustawienie na nich reszty tabliczek kierunkowych wykona się w 1935 roku. W ten sposób pozostanie na przyszłość jedynie konserwacja szlaków turystycznych na Podhalu, których sieć jest już wykończona.

Beskidy Zachodnie.

K o ł o w S k o c z o w i e odnowiło szlak Leśnica—Kamienny, 8 km, żółty.

O d d z i a ł G ó r n o ś l ą s k i w K a t o w i c a c h odnowił następujące szlaki: Ustroń—Równica—Brenna, 7,5 km, zielony; Ustroń—Równica, 4 km, czerwony;

Polana—Równica—Salmopol—Barania—Zwardoń, 50 km, niebieski; Kubalonka—Barania—Węgierska Górka (odcinek szlaku głównego), 22 km, czerwony; Istebna—Barania, 8 km, zielony; Barania—Milówka, 10 km, żółty.

Oddział w Bielsku odnowił szlaki: Sól—Wielka Racza, 11 km, żółty, oraz Rajcza—Ujsoły w kierunku Menczułu, 4½ km, zielony.

Oddział w Białej odnowił, a częściowo nowo wykonał szlak grzbietowy Biała—Hrobacza Łąka—Porąbka—Żar—Kocierz (razem 27½ km, w tem 1½ zupełnie nowej trasy), czerwony; wobec zmiany powyższej trasy szlak z Kocieżą przez dol. Wielkiej Puszczy—Porąbkę—Międzybrodzie—Nowy Świat—Trzy Kopce odnowiony na 20 km, przedłużony zaś 3 km do Lipnika, zielony; odnowiono szlak Malinowska Skała—Skrzyczne, przedłużony następnie aż do Szczyrku, razem 9 km, zielony; odnowiono szlak Czernichów—Jaworzyna—Cisownik, 8 km, niebieski. Ponadto Oddział wykonał we własnym zakresie i ustawił 22 nowe tablice w Małym Beskidzie i 31 nowych tablic w grupie Skrzycznego; wreszcie ustawiono 2 ławki żel.-betonowe na terenie lasów m. Białej (na Groniczkach).

Oddział Babiogórski w Żywcu wykonał nowe szlaki: Radziechowy—Magóra, 4 km, niebieski; Kiczera—Jałowiec—Czerniawa Sucha, 11 km, żółty; gruntownie odnowiono odcinki Rajcza—Lipowska—Romanka—Jeleśnia, 30 km, żółty, i Zwardoń—Piekło—Ochodzita, 8 km, czerwony; naprawiono też 30 km, szlaku głównego od przeł. Glinnej przez Pilsko—Rysiankę—Pawlusią po Abrahamów, czerwony, i szlak Zwardoń—Kikula, 12 km, niebieski. Ponadto wykonano we własnym zakresie i ustawiono 35 nowych tablic w grupie Babiej Góry, 15 tablic w grupie Pilska i 3 tablice w grupie Magórki Wiślańskiej.

Koło Oddz. Babiogórskiego w Wadowicach odnowiło szlaki: Wadowice—Leskowiec—Hucisko, 25 km, niebieski; Mucharz—Królewizna—Leskowiec—Gancarz, 10 km, zielony; Lachowice—Leskowiec, 10 km, żółty; Skawce—Tarnawska Góra—Makowa Góra—Leskowiec—Madohora, 17 km, czerwony. Odnowiono też 11 tablic.

Oddział w Jordanowie odnowił szlaki: Jordanów—Toporzysko—Mała Sidzina—Polica, 15 km, żółty, oraz odcinek szlaku głównego Jordanów—Polica—Babia Góra, 13 km, czerwony, na którym ustawiono 3 nowe drogowskazy.

Oddział w Bochni przemalował szlak Królówka (Muchówka)—Kamienie Brodzińskiego koło Rajbrotu, 2 km, niebieski, umieszczając 1 tablicę nową, oraz odnowił szlak z Leksandrowej do kamienia „Grzyba“ w Bukowcu, 1½ km, niebieski, umieszczając 1 tablicę.

Oddział „Gorce“ w Nowym Targu odnowił szlak z N. Targu na Turbacz 13 km, żółty.

Oddział w Tarnowie wykonał nowy szlak na Spiszu (przedłużając podany wyżej nowy szlak na Podtatrzu) z Małorówki przez Kunią Górę—Krzyżową Górę—Kacwin—Niedzicę—do mostu czorsztyńskiego na Dunajcu, 9 km, niebieski, oraz szlak Ciężkowice—Kąśna—Siekierczyna—Djabelski Kamień koło Bukowca, 16 km, niebieski. Ponadto odnowił szlaki: Szopka pod Trzema Koronami—Czorsztyn—Lubań, 17½ km, niebieski; odcinek głównego szlaku Krościenko—Lubań—przełęcz Ochotnicka (Knurowska), 23½ km, czerwony; Lubań—Ochotnicka Dolna, 6 km, zielony; Czorsztyn—Niedzica—Łapsze D. i G.—Pawlikowski Wierch, 15 km, czerwony.

Oddział „Beskid“ w Nowym Sączu odnowił szlaki: Nowy Sącz—Majdan, 5 km, zielony; Rytro—W. Rogacz, 10 km, czerwony; Rytro—Przehyba—Szczawnica, 20 km, żółty.

Oddział w Krynicy wyznakował nowy szlak od stadjonu sportowego w Krynicy Zdroju przez dol. Czarnego Potoku—las Suchą—do nowego schroniska P. T. T. na Jaworzynie Krynickiej, 7 km, żółty.

Oddział w Gorlicach odnowił szlaki: Dzielec—Konieczne, 25 km, czerwony (odcinek szlaku głównego), Gorlice—Magóra, 19 km, niebieski, Stróże—Magóra, 30 km, zielony.

Beskidy Wschodnie.

Oddział w Drohobyczu wyznakował szlak Widnoha—Malmanstal, 10 km, zielony, oraz odnowił szlaki: z Malmanstalu do Turki, 36 km, czerwony, na Paraszkę, 18 km, czerwony, na Czarną Górę, 12 km, żółty, na Ciuchowy Dział, 25 km, niebieski. Umieszczono 7 tablic nowych na różnych szlakach.

Koło w Skolem Oddz. Drohobyckiego odnowiło szlaki ze Skolego na

Paraszkę, 11 km, czerwony, i na Czarną Repę, 75 km, niebieski; Czarna Repa—Wielki Jawornik, 30 km, niebieski; Sławsko—Ławoczne, 10 km, niebieski; Kazanowiec—Magij, 9 km, żółty; Ławoczne—M. Jawornik, 6 km, żółty; Maradyków—Bukowiec, 2 km, zielony. Umieszczono 16 nowych tablic.

Oddział w Stryju wyznakował nowy szlak Synowódzko—Rozhurcze—Bubniszcze, 15 km, żółty; odnowiono odcinek szlaku głównego koło przełęczy Wyszkowskiej (czerwony) i szlak: Skały w Bubniszczach—Truchanów—Synowódzko—Bubniszcze, 9 km, żółty.

Oddział we Lwowie odnowił szlaki z Grofy do dol. Mołody (odcinek szlaku głównego), 4 km, czerwony; Zhonyłów—Płyśce, 3 km, żółty; Osmołoda—Płyśce, 7 km, zielony; schronisko u źródeł Świcy—dol. Mołodyńca, 12 km, żółty; schronisko w Jali—Jama, 12 km, czerwony. Nowo wyznakowane zostały szlaki: dol. Pietrosa—Kaniusz Wielki, 3 km, niebieski; Mołodyniec—Haniniec—Popadja, 8 km, zielony i ujście Niegrowa—Ruszczyna, 5 km, zielony.

Oddział w Stanisławowie wyznakował nowe szlaki: Delatyn—Kremenosa Wyżna, 14 km, czerwony; Diłok—Wilczyna, 16 km, czerwony; Przeł. Tatarska—Pobojeczny—Krzyżówka, 15 km, zielony; Żeniec—Kruhły Jawornik, 5 km, czerwony. Odnowiono szlaki: Delatyn—Malawa, 3½ km, niebieski; Mikuliczyn—Łysunia Kosmacka, 21 km, niebieski; Tatarów—Leśniów, 5 km, niebieski; Jaremcze—Doboszanka, 18 km, zielony; Żeniec—Chomiak, 10 km, żółty; Żeniec—Syniak, 10 km, zielony; Dora—Synieczka, 12 km, żółty; Dora Makowica, 4 km, czerwony; Mikuliczyn—Świnianka, 3 km, czerwony; Dora—Malawa, 5 km, czerwony; Diłok—Kruhły Jawornik, 7 km, żółty, Mikuliczyn—Leśniów, 9½ km, żółty; Mikuliczyn—Rokieta, 11 km, zielony; Podleśniów—Kruhły Jawornik, 4 km, niebieski.

Jeżeli w uwzględnieniu powyższych danych sporządzimy zestawienie ilościowe wykonanych prac w dziale rozszerzenia przez P. T. T. sieci znakowanych barwnie szlaków turystycznych, to otrzymamy wyniki poniższe:

W 1934 r. wyznakowano ogółem nowych szlaków:

Na Skalnem Podhalu (Podtatrze)	21½	km
W Beskidach Zachodnich	45½	km
W Beskidach Wschodnich	91	km
tj. razem	158	km

do czego dochodzi ok. 20 km szlaków specjalnie narciarskich, wykonanych przez Zakopiańską S. N. P. T. T. w Tatrach Polskich; razem więc powiększono sieć szlaków o przeszło 160 km. Sieć ta w 1934 r. wynosiła więc ponad 3460 km.

Spośród istniejących w 1933 roku 3.300 szlaków odnowiono i naprawiono w 1934 r. ponad 30%, a mianowicie:

W Tatrach	45	km
Na Skalnem Podhalu (Podtatrze)	19½	km
W Beskidach Zachodnich	510½	km
W Beskidach Wschodnich	435	km
tj. razem	1010	km

c) Ulgi i przywileje dla członków.

W roku ubiegłym przysługiwały członkom P. T. T. następujące ulgi i udogodnienia:

Konwencja turystyczna z Czechosłowacją obowiązuje nadal i członkowie T-wa zaopatrzeni w legitymacje t. zw. konwencyjne, a zatwierdzone przez Starostwo w miejscu zamieszkania i odnośny Konsulat Czechosłowacki, są uprawnieni przez przeciąg całego roku do przekraczania granicy polsko-czechosłowackiej i swobodnego poruszania się na terenie Czechosłowacji w obrębie określonego konwencją pasa turystycznego.

System indywidualnych zniżek kolejowych dla członków na podstawie legitymacyj Związku Polskich Towarzystw Turystycznych, do którego należy P. T. T. i które to legitymacje Oddziały nasze wydawały swym członkom, nie został dotąd przywrócony. Od 1. I. 1934 istnieją jedynie zniżki przy grupowych przejazdach w wysokości faktycznej około 8% od obowiązującej obecnie taryfy. Przez cały rok sprawozdawczy prowadziło P. T. T. usilne starania o umożliwienie członkom P. T. T. całorocznego korzystania z t. zw. 1000 kilm. biletów kolejowych; akcja ta dotąd bezskuteczna, nadal nie ustaje i ma ostatnio duże szanse korzystnej realizacji.

W schroniskach oraz stacjach noclegowych T-wa przysługują naszym członkom zniżki od cen noclegowych oraz pierwszeństwo w zajmowaniu miejsc noclegowych przed niecłonkami T-wa do godzin wieczornych określonych regulaminem schroniskowym.

Członkowie otrzymują bezpłatnie rocznik T-wa p. t. „Wierchy", którego tom XII. ukazał się w grudniu 1934 roku, oraz miesięcznik p. t. „Turysta w Polsce" wydawany przez Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, Polski Związek Narciarski i Polski Związek Kajakowy i rozsyłany bezpłatnie wszystkim członkom P. T. T. Rocznik „Wierchy" otrzymują członkowie z dołu przy prolongacie legitymacyj. Członkowie mogą nabywać ponadto w Biurach Towarzystwa po cenach zniżonych różne publikacje, tak wydane przez Towarzystwo jak i obce, od cen których uzyskało Towarzystwo specjalne zniżki.

Układ z Polskim Związkiem Narciarskim, mocą którego członkowie nasi po wykupieniu specjalnej nalepki P. Z. N. mogą korzystać z ulg i zniżek w schroniskach i stacjach turystycznych P. Z. N., obowiązuje nadal. Cena nalepek wymiennych pozostała bez zmiany w porównaniu z rokiem 1933/4 (tj. zł 1.80 dla członka P. T. T.).

Członkowie nasi korzystają ze zniżek od cen wstępu do grot w Krzywcu na Podolu, przyznanych nam przez Podolskie Towarzystwo Tur. Krajoznawcze.

Poza granicami Rzeczypospolitej członkowie P. T. T., którym biura P. T. T. naklejają na legitymację konwencyjną nalepkę Asocjacji Słowiańskich Tow. Tur. (cena na rok 1934 wynosiła 15 gr), korzystają z tych samych ulg i przywilejów w schroniskach towarzystw turystycznych Czechosłowacji, Jugosławji i Bułgarji, co członkowie tych towarzystw. W obrębie Czechosłowacji członkom naszym przysługują 33%-we zniżki na linjach tramwaju elektrycznego podtatrzańskiego (z Łomnicy Tatrzańskiej do Jeziora Szczyrbskiego i ze Smokowca do Popradu), zniżki przy cenach wstępu do Jaskiń Bialskich, do grot Dobszyńskiej i Demenowskiej oraz do Zamków Orawskich. Przysługują nam również zniżki w schronisku na Kozubowej Pol. Tow. Tur. „Beskid Śląski" w Orłowej. Od 1. I. 1934 członkowie P. T. T. w grupach conajmniej 6 osób za okazaniem legitymacji z nalepką A. S. T. T. otrzymują zniżki na kolejach Jugosławji, tak jak członkowie tamtejszych Towarzystw turystycznych.

d) **Przewodnictwo Tatrzańskie.**

Pol. Tow. Tatrzańskie nadal roztaczało w bieżącym roku sprawozdawczym żywą i troskliwą opiekę nad przewodnictwem Tatrzańskiem, kierując się długotrwałemi tradycjami, oraz potrzebami ludności góralskiej nadto przeświadczeniem niezmiernych wartości, jakie góralskie przewodnictwo wnosi w dziedzinę popularnego ruchu turystycznego.

Kierując się temi zasadami wszczęło Pol. Tow. Tatrz. akcję, aby niektórzy do prowadzenia w zimie wykwalifikowani przewodnicy mogli wystawiać zaświadczenia, wymagane przez P. Z. N. do uzyskania odznaki górskiej.

Starania P. T. T., przeprowadzone w porozumieniu z P. Z. N. i uzgodnione na Komisji Porozumiewawczej, uwieńczone zostały korzystnym rezultatem a mianowicie: kilkunastu przewodników, których w spisie ogólnym przewodników oznaczyliśmy gwiazdką, współdziała przy zaświadczaniu odbytych w ich towarzystwie wycieczek punktowanych do odznaki górskiej P. Z. N. w ten sposób, że na wydanych im specjalnych blankietach zaświadczają odbycie wycieczki w ich towarzystwie. Na podstawie takiego zaświadczenia może każdy przodownik P. Z. N., upoważniony na Tatry, sporządzić protokół dla odznaki górskiej, dołączając zaświadczenie przewodnika.

Przewodnicy ci noszą na lewem ramieniu odznakę z napisem „Przewodnik P. T. T. i P. Z. N."

Obecny stan przewodników tatrzańskich przedstawia się następująco:

K l a s a I.

1. *Andrzej Marusarz (starszy) — Żywczańskie 1139, tel. 607.
2. *Stanisław Gąsienica Byrcyn — Gładkie 2048.
3. *Józef Gąsienica Tomków — ul. Kościeliska za Strugiem.
4. Jan Stopka Ceberniak — Hoćkowskie.
5. Józef Wala Bachleda — Chramcówki, dom Makowskiego.
6. *Józef Wawrytko Krzeptowski — Krzeptówki.

7. *Stanisław Gąsienica z Lasu — Kościeliska 66.
8. *Andrzej Wawrytko Krzeptowski — Żywczańskie, pod Reglami 1723.
9. Jan Obrochta Bartków — Żywczańskie.

Klasa II.

10. Wawrzyniec Dzielawa — Antołówka 1575.
11. *Wojciech Wawrytko Krzeptowski — Skibówki.
12. Stanisław Majerczyk — Sobczakówna 2.
13. *Józef Krzeptowski — Krzeptówki 177.
14. *Jan Gąsienica Tomków — Kościeliska 23.
15. Wojciech Wawrytko Krzeptowski — Żywczańskie 794.
16. *Józef Stopka — Kościeliska 682.

Klasa III.

17. *Stanisław Roj — Kościeliska 83.
18. *Andrzej Marusarz (młodszy) — Żywczańskie 1139, tel. 607.
19. Jan Tatar Bartków — u Tatarów 182.
20. *Franciszek Łojas — Chłabówka.
21. *Filip Klaper — Żywczańskie u Wawrytki.
22. Szymon Żarycki — Kościeliska Krzeptówki 297.

5. WYDAWNICTWA, BIBLJOTEKI, PROPAGANDA.

a) Wydawnictwa.

W grudniu 1934 r. ukazał się rocznik XII. „Wierchów“ bogato ilustrowany z 2 barwnemi reprodukcjami, zawierający 224 stron druku. Nakład tego rocznika wynosił 16.500 egzemplarzy, wydanych kosztem ponad 21.000 zł.—wyłącznie z funduszu Zarządu Głównego. Redaktorem naczelnym „Wierchów“ jest prof. Dr. J. Gw. Pawlikowski, współredaktorem prof. Dr. W. Goetel.

Ponadto Zarząd Główny P. T. T. wydawał w roku sprawozdawczym Przegląd Turystyczny, który przestał wychodzić w grudniu 1934 r. Ogółem w 1934 r. wyszło 4 numerów liczących łącznie 76 stron druku.

Pod koniec 1934 r. wyłoniła się koncepcja wydawania wspólnego pisma kilku głównych organizacyj turystycznych. Pol. Tow. Tatrzańskie wystąpiło do opiekującego się turystyką w Polsce Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji, jako jeden z inicjatorów tej myśli, gdzie spotkało się z jaknajżyczliwszem poparciem, w wyniku czego już w styczniu 1935 r. ukazał się pierwszy numer pisma p. t. „Turysta w Polsce“ wydawanego wspólnie przez Pol. Tow. Tatrzańskie, Pol. Związek Narciarski i Pol. Związek Kajakowy, przy najwydatniejszej pomocy i poparciu Ministerstwa Komunikacji (Wydziału Turystyki). Pol. Tow. Tatrzańskie, przystępując do tej akcji, zamierzało dać wyraz zdrowej myśli koncentracji wysiłków w dziedzinie turystyki biorąc w szczególności pod uwagę interesy i zagadnienia organizacyj turystyki czynnej. Pismo to, pomyślane jest jako miesięcznik bezpłatnie rozsyłany wszystkim członkom P. T. T. Udział P. T. T. w kosztach nie przekracza 2.000 zł. Polskie Towarzystwo Tatrzańskie popiera najżywiej myśl udziału w wydawnictwie dalszej wielkiej organizacji turystyki czynnej, którą jest Polskie Towarzystwo Krajoznawcze.

Sekcja Turystyczna (Klub Wysokogórski) wydaje jak dawniej czasopismo „Taternika“ poświęcone alpinizmowi i taternictwu. W roku sprawozdawczym ukazało się ono w 6 zeszytach o łącznej objętości 208 stron. Pismo wychodzi w nakładzie 500 egzemplarzy. Na szczególną uwagę zasługują zeszyty nr. 2. ze stycznia 1935 r. poświęcony polskiej wyprawie w Andy, wyposażony w liczne fotografje, szkice i mapy oraz nr. 4. z b. r., poświęcony zeszłorocznej wyprawie wysokogórskiej w Atlas Marokański (również bogata treść opisowa, notatki badawcze, wspaniałe zdjęcia i mapy oraz szkice). Na wydanie tego pisma Zarząd Główny udziela subwencji 3000 zł. rocznie, resztę zaś t. j. ok. 2000 zł. pokrywa Sekcja z własnych funduszów. Redaktorem tego jedynego w Polsce czasopisma alpinistycznego jest nadal p. J. A. Szczepański, z którym współdziała komitet redakcyjny.

Podobnie jak w ubiegłym roku wydał Zarząd Główny „Sprawozdanie Roczne“ za okres 1933/34 w osobnej broszurze, ograniczając się w XII. tomie „Wierchów“ do krótkiego streszczenia z działalności towarzystwa.

Przy pomocy Zarządu Głównego wydany został tom pierwszy Przewodnika po Beskidach Wschodnich mjr. H. Gąsiorowskiego, obejmujący część I. „Bieszczady“.

Przypominamy, że tom drugi tegoż przewodnika, obejmujący pasmo Czarnohorskie ukazał się już uprzednio. Ma się jeszcze ukazać część II. tomu pierwszego, opracowująca Gorgany. Szczegółowe i wyczerpujące opracowanie turystyczne terenów wschodnio-karpackich zapełnia częściowo łukę w piśmiennictwie przewodnikowem na obszarze, z którym wiążą się najstarsze tradycje działalności Towarzystwa.

Z wydawnictw Oddziałów P. T. T. pojawił się VI. Rocznik Oddziału P. T. T. w Cieszynie, przynoszący w szeregu artykułów interesujące ogół turystów wiadomości o przepięknym Beskidzie Śląskim. Redaktorem rocznika jest Dr. Jan Galicz.

Oddział P. T. T. we Lwowie w związku z bardzo ruchliwą działalnością swej sekcji narciarskiej i budową wielkiej skoczni w Brzuchowicach pod Lwowem wydał popularną broszurkę ozdobioną ilustracjami, dając przykład, jak powinna wyglądać krótka broszurka propagandowa. Podobną, bardzo ładną i interesującą broszurę o działalności zimowej w Beskidach Wschodnich wydał Oddział Stanisławowski P. T. T. Broszura ta zawiera praktyczny terminarz imprez sportowo-turystycznych na Huculszczyźnie na sezon zimowy 1935 r. i wydana została wspólnie z ekspozyturą T. P. H. w Stanisławowie przy poparciu Wydziału Turystyki Min. Komunikacji.

Centralna bibljoteka T-wa znajduje się w posiadaniu Oddziału Krakowskiego P. T. T. Bibljoteka ta liczy 1670 tomów, 69 map i 1534 przeźroczy. Zarząd Główny składa otrzymywane bądź drogą wymiany, bądź przez prenumeratę wydawnictwa w depozyt do tej bibljoteki. Ponadto, podobnie jak w ubiegłym roku, otrzymuje Centralne Biuro T-wa kilkadziesiąt czasopism i wydawnictw perjodycznych polskich oraz zagranicznych, które z końcem każdego roku oddawane są do Bibljoteki przy Oddziale Krakowskim P. T. T. Otrzymujemy jako nowe wydawnictwa: „Przewodnik Turystyczno-Sportowy“ organ P. T. T. S. „Beskid Śląski“ w Czechosłowacji, „Przegląd Samorządowy“, „W nowogródzkiej stronie“ biuletyn turystyczno-informacyjny, wydawany przez Związek Propagandy Turystycznej Ziemi Nowogrodzkiej, z obcych zaś „Natur und Heimat“, Zeitschrift des Oesterreichischen Touristenvereines „Bergfreunde“ und der Oesterreichischen Bergsteigervereinigung, „Irish Travel“, organ Irlandzkiego Zw. Turystycznego, „The Canadian Alpine Journal“, wydawany przez alpejski klub kanadyjski, biuletyny katalońskich stowarzyszeń „Centre excursionista Aliga“ i „Centre Excursionista de Catalunya“ w Barcelonie, wydawnictwa węgierskich klubów w Siedmiogrodzie „Turista Élet“ i „Erdely“ oraz sowieckie „Na suszje i na morje“ (organ Tow. Proletarjackiej Turystyki) i organ Szwajcarskiej Ligi Ochrony Przyrody „Schweitzer Naturschutz-Protection de la Nature“.

Z pośród oddziałów i sekcyj Tow. większe bibljoteki posiadają Oddziały w Warszawie (389 tomów ze wspaniałym zbiorem 3.615 przeźroczy, oraz 350 negatywów i fotografij, we Lwowie (365 tomów, 200 map, 200 przeźroczy), w N. Sączu (362 tomów, oraz map, 273 przeźroczy), w Wilnie 165 tomów i 480 przeźroczy, Poznań (200 tomów, 20 map, 160 przeźroczy), Sekcja Narciarska w Zakopanem (80 tomów 3 mapy i 120 przeźroczy), Klub Wysokogórski (642 tomów, 26 map), Oddział w Kielcach (51 tomów, 34 map, 174 przeźroczy), inne natomiast Oddziały, posiadają mniejsze podręczne bibljoteczki.

b) Propaganda.

W powyższym dziale Centralne Biuro prowadzi stałą akcję prasową, zasilając dzienniki wszelkiemi wiadomościami z życia i działalności Towarzystwa.

W bieżącym roku przewiduje się wzmożoną akcję na tem polu przez podawanie ogółowi czytelników prasy krajowej informacyj o schroniskach P. T. T. z dołączeniem fotografij tychże.

Z większych przedsięwzięć o dużem znaczeniu propagandowem wymienić należy przedewszystkiem wycieczkę Klubu Alpejskiego Francuskiego (C. A. F.) złożoną z przeszło 70 osób pod przewodnictwem prof. Lory z Grenobli, prezesa Section d'Isere du Club Alpin Français, którą zorganizowało P. T. T. na terenie polskim. Wycieczka przybyła w Tatry w sierpniu 1934 po zwiedzeniu Czechosłowacji i południowej strony Tatr, gdzie organizacją wycieczki zajął się Klub Alpinistów Czechosłowackich z zasłużonym naszym przyjacielem, prezesem dyr. R. Pilatem na czele.

Zwiedziła ona Tatry (Mnich, Pięć Stawów Polskich, Orlą Perć, grań Walentkowej, Niebieską Turnię, Świnicę, okolice Hali Gąsienicowej i dol. Kościeliskiej), oraz Kraków i Wieliczkę (niektóre grupy zapuściły się potem aż w Karpaty Wschodnie),

wynosząc z Polski wspomnienia naszej wspaniałej przyrody górskiej i zabytków sztuki i kultury. Wycieczka udała się doskonale mimo pogody zmiennej i mimo straszliwych spustoszeń po wielkiej powodzi, które uczestnicy oglądali w wielu miejscach. Osobiste zetknięcie się z przedstawicielami zasłużonego Klubu francuskiego przyczyniło się do ściślejszego kontaktu między bratniemi organizacjami. Podkreślić należy nastrój najżywszej przyjaźni i serdeczności, który panował podczas całej wycieczki i której wyraz dali członkowie francuscy wycieczki w przemówieniach w Morskiem Oku, Zakopanem i w Krakowie. Organizacją wycieczki kierował wiceprezes prof. W. Goetel, przy intensywnej współpracy Prezydjum Głównego Zarządu i Centralnego Biura. W roku bieżącym w lecie organizuje P. T. T. na zaproszenie C. A. F. zbiorową wycieczkę dla swych członków do Francji ze szczególnem uwzględnieniem Alp Delfinatu. Polskie Tow. Tatrz. gościło w Tatrach w lecie 1934 r. kilkudziesięcio-osobową wycieczkę Międzynarodowego kongresu Geograficznego w Tatrach. Zwiedzono Muzeum Tatrzańskie i urządzono kilkanaście wycieczek pieszych i autobusowych, zachwycając się pięknem przyrody tatrzańskiej i właściwościami folklorystycznemi ludu podhalańskiego. Wycieczkę kongresową w Tatry prowadził prof. W. Goetel, Pol. Tow. Tatrzańskie współdziałało w organizacji wycieczki i w urządzeniu wieczornicy góralskiej w Zakopanem.

Wspomnieć także należy o wycieczce urządzonej pod protektoratem P. T. T. na wiosnę b. r. do Austrji, w której wzięło udział przeszło 100 osób głównie członków P. T. T.; wycieczka zwiedziła Wiedeń oraz znane z doskonałości tereny narciarskie Semmeringu, Kitzbühel, Arlbergu i inne.

Zarząd Główny P. T. T. wziął udział w lecie 1934 w wystawie, urządzonej w Bukareszcie przez P. U. W. F. i P. W. w Warszawie, posyłając liczne eksponaty z zakresu modeli schronisk, fotografij i t. p., oraz z wiosną 1935 w wystawie fotografij geograficznych i krajoznawczych, urządzonej przez Koło Geografów Stud. Uniw. Jagiell. w Krakowie. Koło Wysokogórskie Oddziału Warszawskiego P. T. T. wzięło udział w roku sprawozdawczym w „Wystawie sportów zimowych“ w Warszawie, na której zorganizowało własne stoisko, oraz w wystawie „Polska i Polacy w świecie“, którą obesłało eksponatami z wyprawy andyjskiej. Oddział P. T. T. we Lwowie brał udział w Targach Wschodnich, miał na nich propagandowe stoisko, na którem wystawił mapy gór polskich i stan zagospodarowania turystycznego, mapę plastyczną Tatr oraz wydawnictwa P. T. T., afisze i fotografje.

Oddział P. T. T. „Gorce“ w N. Targu gościł wycieczkę z kresów wschodnich, zapoznając rodaków z dalekiego pogranicza z Gorcami, Babią Górą i Orawą.

Akcja odczytowa była nadal żywo prowadzona; zasłużyły się w tej mierze szczególnie: Oddział Kraków (wspólnie z Pol. Tow. Geogr.) 16 odczytów, Oddział P. T. T. w Poznaniu (wspólnie z Oddziałem Poznańskim P. T. K.) 7 odczytów i 1 wieczór wspólnie z Oddziałem Ligi Ochrony Przyrody, Oddział P. T. T. w Katowicach, Oddział P. T. T. w Zagłębiu Dąbrowskiem, Oddział P. T. T. w Łodzi oraz jego Koło Taterników.

Podkreślić zwłaszcza należy działalność odczytową młodego ośrodka taternickiego w Łodzi, który przy współpracy macierzystego Oddziału urządził odczyty publiczne o polskich wyprawach egzotycznych, a mianowicie inż. St. Osieckiego o wyprawie w Andy, inż. St. Bernadzikiewicza o wyprawie na Spitzbergen. Ponadto Koło Taterników Łódzkich gościło w styczniu uczestnika wyprawy niemieckiej na Nanga Parbat r. 1934 Pawła Müllrittera z Monachjum, który wygłosił odczyt o ekspedycji, ilustrując go przeźroczami.

Żywą akcję na polu odczytowem rozwijał również Oddział w Warszawie i jego Koło Wysokogórskie oraz Sekcja Turystyczna P. T. T. (patrz poniżej w sprawozdaniach Oddziałów i Sekcyj P. T. T.).

Oprócz odczytów publicznych urządzały: Koło Wysokogórskie Oddziału Warszawskiego, Koło Taterników Oddziału w Łodzi, oraz Sekcja Turystyczna P. T. T. i Sekcja wysokogórska Oddziału Górnośląskiego zebrania towarzyskie i dyskusyjne, a niemal wszystkie Oddziały urządzały zbiorowe wycieczki kolejowe, piesze i narciarskie dla swoich członków w tereny górskie.

Zarząd Główny P. T. T. udzielił również wsparcia finansowego p. Stefanowi Jaroszowi na propagandę gór polskich i turystyki po Polsce w Stanach Zjednoczonych A. P., a także Góralskiemu Teatrowi Regjonalnemu pod kierownictwem H. i J. M. Rytardów w Zakopanem na propagandę folkloru podhalańskiego i tańców góralskich.

W dziale propagandy wymienić należy jeszcze, że Centralne Biuro dostarcza

wiadomości do tygodniowego komunikatu radjowego, nadawanego w rozgłośni krakowskiej, wreszcie, że Zarząd Główny ofiarował w roku sprawozdawczym dla dekoracji przebudowanego gmachu Okręgowego Ośrodka Wychowania Fizycznego w Krakowie 15 powiększeń fotograficznych z Tatr. Również Oddział P. T. T. w Nowym Sączu ofiarował tejże instytucji 20 powiększeń z Pienin.

6. STOSUNKI ZEWNĘTRZNE.

a) W kraju.

Zapoczątkowana w ub. roku praca Ministerstwa Komunikacji dla ustalenia planu rozbudowy urządzeń turystycznych na terenie Karpat, weszła w ostatnim roku sprawozdawczym w stadjum konkretnego ujęcia zagadnień.

P. T. T. wzięło żywy udział w tej pracy, przygotowując szczegółowy materjał w dziedzinie podziału terenów gospodarki w Karpatach, ustalenia typu schronisk, budowy schronisk oraz instrukcji budowy i znakowania szlaków turystycznych na Zjazd turystyczno-uzdrowiskowy, który odbył się w dniach 8 i 9 czerwca 1934 w Jaremczu. Towarzystwo wzięło w nim udział przez prof. Dr. W. Goetla, mg. Wł. Krygowskiego, B. Małachowskiego, mg. W. Mileskiego, ponadto uczestniczyli liczni przedstawiciele oddziałów wschodnio-karpackich. Prace te stają się podstawą dalszej dyskusji dla władz i współpracujących z niemi organizacyj turystycznych.

Podkreślić należy poparcie i opiekę, jaką cieszyło się Pol. Tow. Tatrz. ze strony Wydziału Turystyki Min. Kom., Państw. Urzędu W. F. i P. W. w Warszawie i jego ośrodków okręgowych oraz Państwowej Rady Ochr. Przyrody w Krakowie, jak również poszczególnych lokalnych władz i organów administracyjnych.

Powołana do życia w r. 1932 przy Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie Komisja dla spraw regjonalnych Podhala i Beskidów Zachodnich nadal dokonywała prac w dziedzinie ustalenia obszaru regjonalnego i podziału na jednostki terytorjalne, opracowywała przy współpracy P. T. T. projekty rozbudowy letnisk, postulaty turystyczne, komunikacyjne oraz ochrony swojszczyzny i muzealnictwa regjonalnego. Szereg wniosków komisji szczególnie w dziale budowy dróg na Podhalu, jest już w stanie realizacji. Opracowuje się nadto plan regjonalny Podhala.

Przedstawicielem naszego T-wa w tej Komisji i wiceprezesem Komisji jest nadal prof. dr. W. Goetel. Komisja pracuje pod przewodnictwem P. Wojewody Krakowskiego dr. M. Kwaśniewskiego, wielkiego protektora prac turystycznych górskich.

Na wiosnę 1934 odbył się w Rabce zjazd działaczy gospodarczych B. B. W. R., w którym P. T. T. wzięło udział przez pp. prof. dra W. Goetla, sekr. gen. W. Krygowskiego i B. Małachowskiego; ponadto reprezentował Oddział P. T. T. w Rabce p. redaktor T. Czoponowski.

Pol. Tow. Tatrzańskie jest nadal członkiem Związku Pol. Tow. Turystycznych, w którego zarządzie, prócz Prezesa naszego Towarzystwa St. Osieckiego, będącego zarazem Prezesem Związku, zasiadało 6 naszych przedstawicieli, a to pp.: prof. dr. W. Goetel, dr. W. Majewski, mg. W. Krygowski, inż. J. Jaroszyński, sędzia B. Dzięciołowski oraz dr. A. Rosenkranz jako zastępca.

Stosunki z pokrewnemi towarzystwami wewnątrz kraju, a mianowicie z Pol. Tow. Krajoznawczem (z którem P. T. T. posiada wspólną Komisję Porozumiewawczą), z Polskiem Tow. Turystyczno-Krajoznawczem, Pol. Tow. Geograficznem (Oddział w Krakowie), Towarzystwem Przyjaciół Huculszczyzny, z Ligą Ochrony Przyrody (której jest najliczebniejszym członkiem i jej oddziałami lokalnemi, z Pol. Związkiem Narciarskim (z którym P. T. T. ma wspólną Komisję Porozumiewawczą dla uzgodniania stanowiska w sprawach terenowych, wydawniczych i wymiany myśli z poszczególnemi klubami narciarskiemi), rozwijały się nadal harmonijnie. Nawiązano nadto stosunki z Pol. Klubem Krótkofalowców dla poczynienia prób radjo-telefonicznych w schroniskach tatrzańskich.

b) Zagranicą.

Utrzymywaliśmy nadal bardzo serdeczne stosunki z jedyną Polską organizacją turystyczną w Czechosłowacji Pol. Tow. Turystyczno-Sportowem „Beskid Śląski“ w Orłowej, udzielając sobie wzajemnych zniżek i przywilejów w schroniskach P. T. T., starało się pomóc bratniemu Towarzystwu pod względem finansowym i biorąc udział w jego licznych imprezach letnich i zimowych.

Z Klubem Czechosłowackich Turystów rozwijały się także i w tym roku bliskie stosunki, czego wyrazem były wspólne obrady Tatrzańskich Komisyj obu organizacyj nad Szczyrbskiem Jeziorem, poprzednio wizja lokalna w dol. Koprowej celem wyboru miejsca pod schronisko K. Č. S. T. oraz konferencje wiceprezesa prof. dr. W. Goetla z Wydziałem K. Č. S. T. w Pradze w szeregu spraw organizacyjnych i terenowych. Przyjazne stosunki łączyły nas także z Klubem Alpinistów Czeskosłowackich w Pradze. Wiceprezes prof. dr. W. Goetel wziął udział w posiedzeniu tego Klubu w Pradze. Wyrazem naszej współpracy był fakt, że K. Č. S. T. powierzył reprezentację Klubu na Kongresie Międzynarodowej Unji Stowarzyszeń Alpinistycznych delegatowi P. T. T. prof. drowi W. Goetlowi. Dowodem wysokiego uznania dla pracy P. T. T. na polu międzynarodowem, stała się jednomyślna decyzja Zjazdu Asocjacji Słowiańskich Towarzystw Turystycznych odbytego w Lublanie w sierpniu 1934, którą powierzono prezydjum A. S. T. T. Polskiemu Tow. Tatrzańskiemu.

Ponieważ poprzednio powierzono już Pol. Tow. Tatrzańskiemu prowadzenie stałego sekretarjatu Asocjacji, obecnie w rękach Polski skupia się kierownictwo Związku, obejmującego najpoważniejsze towarzystwa turystyczne Polski Czechosłowacji, Jugosławji i Bułgarji. Przewodn. Asocjacji jest prof. W. Goetel, a nadto z ramienia P. T. T. wchodzą w skład Zarządu mjr. B. Romaniszyn (sekretarz) i dr. E. Stolfa (skarbnik). We wrześniu 1934 rozpoczęło obrady walne zebranie międzynarodowej Unji Stowarzyszeń Alpinistycznych (Union Internationale des Associations d'Alpinisme) w Pontresinie (Szwajcarja), na którem P. T. T. reprezentował prof. dr. W. Goetel, który wygłosił referat o „Parkach narodowych w pogranicznych masywach górskich" spotykając się z licznemi objawami uznania dla prac działalności Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, podkreślanej w przemówieniach przedstawicieli różnych państw. Prof. Dr. W. Goetel wchodzi nadto w skład komitetu wykonawczego Unji. Z początkiem września 1934 r. Towarzystwo wzięło udział w ogólnym zjeździe Szwajcarskiego Klubu Alpejskiego w Chur przez swego delegata prof. dra W. Goetlt. (Bliższe szczegóły w XII. tomie Wierchów, str. 183).

Ponadto utrzymało Towarzystwo stosunki z organizacjami różnych państw o pokrewnych celach, wymieniając wydawnictwa, odznaki klubowe i t. d. Do zespołu stowarzyszeń turystycznych z któremi utrzymujemy stosunki, przybyły ostatnio organizacje Z. S. R. R., przysyłając nam szereg czasopism turystycznych i alpinistycznych, informujących o najnowszych zdobyczach sowieckiego sportu wysokogórskiego.

7. BADANIA NAUKOWE.

Zarząd Główny w roku sprawozdawczym subwencjonował jak dawniej — badania klimatyczne prowadzone przez Stację Meteorologiczną przy Muzeum Tatrzańskim w Zakopanem. Z inicjatywy niektórych oddziałów utrzymywano kilka mniejszych stacyj meteorologicznych (ostatnio otworzono nową na Jaworzynie Krynickiej w schronisku P. T. T. oraz na Leskowcu). Również udzielał Zarząd Główny poparcia finansowego badaniom speleologicznym pp. T. i S. Zwolińskich, prowadzących nadal swe interesujące poszukiwania jaskiniowe w Tatrach i badaniom toponomastycznym p. W. Paryskiego, na terenie Tatr Wysokich i Zachodnich. Ostatnia praca, polegająca na zbieraniu szczegółowem nazw topograficznych po północnej stronie naszych gór, niemal jest już na ukończeniu.

Ponadto Oddział P. T. T. w Krakowie, dysponujący specjalnym funduszem naukowym, odziedziczonym po zlikwidowanym krakowskim oddziele akademickim P. T. T., udzielał stale wsparć pieniężnych na badania naukowe. Subwencje z tego źródła otrzymali między innemi: dr. J. Burtanówna na prace geologiczne w terenach na wschód od Raby, dr. S. Leszczycki na badania osadnicze i szałaśnicze na Podhalu i w Beskidzie, dr. S. Sokołowski na badania geologiczne w Tatrach Bielskich, L. Sagan na badania zoologiczne w Tatrach, mg. K. Guzik na badania geologiczne w Tatrach Zachodnich i dr. M. Klimaszewski na badania geomorfologiczne w okolicach Makowa Podhalańskiego.

8. OCHRONA PRZYRODY.

W wykonaniu jednego z celów statutowych T-wa, organicznie związanego z racjonalną turystyką, bierze P. T. T. nadal aktywny udział w sprawach dotyczących ochrony przyrody górskiej. Przedewszystkiem P. T. T. jest członkiem zbiorowym Ligi Ochrony Przyrody, przyczem każdy członek P. T. T. opłaca rocznie na ten cel 25 gr.

za nalepkę Ligi. Na forum międzynarodowem jesteśmy nadal członkiem Międzynarodowego Biura Ochrony Przyrody w Brukseli.

Dyskusja, która rozwinęła się na początku roku sprawozdawczego dokoła zagadnień ochrony przyrody polskiej i Parków Narodowych, znalazła w łonie Towarzystwa należyty wyraz w postaci jednomyślnych uchwał Zjazdu Delegatów P. T. T. w maju 1934 i wielu Oddziałów i Sekcji.

W dziedzinie ustawodawczej zanotować musimy wejście w życie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. R. P. z 1934, Nr. 31, poz. 274); w ustawie tej sprawa ochrony przyrody górskiej uzyskała należytą podstawę prawną.

Z dziedziny propagandy idei ochrony przyrody wymienić należy przedewszystkiem akcję odczytową, prowadzoną przez prof. dra W. Goetla w Polsce i zagranicą, akcję wystawową oraz kampanję prasową, która w olbrzymiej ilości rzeczowych artykułów i broszur naszych członków i sympatyków szerzyła zasady ochrony naszych gór.

Bliższe szczegóły dotyczące tej sprawy znaleźć można w Wierchach, tom XII, str. 140.

9. RATOWNICTWO W GÓRACH.

(Sprawozdanie Sekcji Ratowniczej „Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego").

Skład Zarządu: Dożywotni Prezes honorowy gen. Marjan Zaruski, Prezes T. O. P. R. dyr. Tadeusz Malicki, I. wiceprezes Stanisław Barabasz, II. wiceprezes Andrzej Marusarz, sekretarz Ign. Bujak, skarbnik i kierownik wypraw Józef Oppenheim, gospodarz Stanisław Zdyb, lekarz Witold Paryski, członkowie zarządu: Andrzej Wawrytko Krzeptowski, Stanisław Gąsienica Byrcyn, Henryk Bednarski.

Założone 29 października 1909 r., obchodziło obecnie Pogotowie 25-lecie swej wyjątkowo zasłużonej działalności na polu ratownictwa w górach, spotykając się ze wszystkich stron z serdecznemi słowami uznania i życzliwością. Pogotowie prowadzi samodzielną gospodarkę, kontrolowaną przez organa kontrolne P. T. T., kieruje wyprawami ratunkowemi i wyposaża schroniska P. T. T. w materjał apteczny i sprzęt ratowniczy.

Wzmożony ruch turystyczny, tak latem jak i zimą, zmuszał Pogotowie do kilkunastu ciężkich wypraw w ciągu roku, wyczerpujących skromne jego fundusze, na które składały się subwencje Zarządu Głównego P. T. T. (1500 zł.), Ministerstwa Komunikacji (1000 zł.) i Komisji Klimatycznej w Zakopanem (400 zł.).

Prowadzono, jak w latach ubiegłych, w lecie stałe dyżury członków pogotowia w Dworcu Tatrzańskim, urządzano kursy udzielania pierwszej pomocy rannym, uzupełniono sprzęt ratowniczy.

Ogółem w ciągu 1934 roku interwenjowało Pogotowie 11 razy.

Utrzymano ścisły kontakt z pokrewną organizacją po stronie czechosłowackiej, „Sdruženiem pre Zachrannu Službu v Tatrach".

Bliższe szczegóły odnoszące się do kroniki wypadków, w których Pogotowie interwenjowało znajdują się w „Wierchach" tom XII, str. 178.

Zarząd Główny nawiązał ostatnio stosunki z Polskim Klubem Krótkofalowców celem przeprowadzenia prób porozumienia się przy pomocy radjotelefonji między schroniskami P. T. T. w Tatrach a Dworcem Tatrzańskim w Zakopanem. Próby te miały odbyć się już w ciągu zimy 1934/35, jednakże trudny transport aparatur do schroniska w Pięciu Stawach Polskich odłożył eksperymentację do sezonu letniego. Nie trzeba podkreślać, że w razie pomyślnego wyniku prób, służba ratownicza doznałaby jeszcze lepszego usprawnienia, zyskując najszybszy środek porozumienia się tam, gdzie niema telefonu.

10. TURYSTYKA WYSOKOGÓRSKA.

a) Wyprawy egzotyczne 1934 roku.

Po wspaniałych sukcesach odniesionych przez wyprawę w góry Południowej Ameryki (szczegóły jej znajdą czytelnicy w XII tomie „Wierchów„ str. 105, w zeszycie 2/1935 „Taternika", poświęconym ekspedycji oraz w zeszłorocznem sprawozdaniu str. 34), zorganizowało Pol. Tow. Tatrzańskie wyprawę alpinistyczną w góry Wyso-

kiego Atlasu. Wyprawa ta, o której organizowaniu donosiło już poprzednie „Sprawozdanie“, doszła do skutku w lecie b. r. i uzyskała pełne powodzenie. Chcemy na tem miejscu podkreślić, że była to wyprawa w swej głównej części finansowana przez P. T. T.

Wyprawę zorganizowano z inicjatywy pp. J. Kiełpińskiego i J. A. Szczepańskiego. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego wyprawy, pozostającej pod protektoratem wicem. inż. A. Bobkowskiego oraz Zarządu Głównego, Sekcji Turystycznej i Oddziału Krakowskiego P. T. T. był prof. dr. Walery Goetel. Kierownictwo wyprawy objął dr. J. K. Dorawski, który swoje trudne zadanie pełnił z wielką sprężystością i taktem, ku ogólnemu zadowoleniu. Uczestnikami wyprawy byli pp.: Bolesław Chwaściński, Jerzy Golcz, dr. Ludwik Gorski, mg. Stanisław Groński, inż. Jan Kiełpiński, Zbigniew Korosadowicz, red. Jan Alfred Szczepański i Justyn Wojsznis.

Celem wyprawy było zwiedzenie pod względem alpinistycznym i odkrywczo-turystycznym wszystkich głównych masywów wysokogórskich Wysokiego Atlasu, a mianowicie alpinistycznie tych terenów, gdzie już przed wyprawą polską miał miejsce dość żywy ruch odkrywczy i wysokogórski, a odkrywczo-turystycznie tych terenów, gdzie wyprawa polska miała nadzieję dotrzeć do białych plam na mapie. Pierwszy stopień poznania reprezentował Masyw Środkowy Wysokiego Atlasu, stopień drugi — Masyw Wschodni, ogniwem pośredniem był Masyw Zachodni, w którym dokonano już prac kartograficznych i zwiedzono niektóre wierzchołki, ale w którym działania te ograniczyły się dotychczas tylko do dwu ekspedycyj francuskich.

Wyprawa polska przybyła do gór w połowie czerwca 1934 r., opuściła je z początkiem sierpnia, ogółem w głębi gór bawiąc 44 dni. W tym okresie czasu zdobyli uczestnicy wyprawy szereg pięknych i b. trudnych dziewiczych grani i ścian w Masywie Środkowym, w gniazdach Tubkalu (4165 m), Uenkrimu (4089 m), Likumtu (3910 m) i Inchemara (3895 m). W Masywie Wschodnim zwiedziła wyprawa polska gniazda Rhatu (3816 m), Adrar n'Ikis (3350 m) i Ichil M'Gun (4070 m), docierając w istocie do terenów nieznanych i opracowując je kartograficznie. Nakoniec w Masywie Zachodnim skierowała się wyprawa z powrotem ku celom sportowym, zdobywając dalszą partję urwisk skalnych w gniazdach Tinergetu (3555 m) i Ras Mulej Ali (3350 m).

Ogółem dokonała wyprawa wejścia na 72 szczyty i turnie, oraz przebyła ok. 400 km drożyn górskich (w znacznej części na mułach), uzyskując w ten sposób lepsze i dokładniejsze poznanie Wysokiego Atlasu, niż to stało się udziałem wszystkich dotychczasowych wypraw w te góry.

Inny charakter posiadała wyprawa polarna na Spitzbergen, której pomysł powstał w łonie Koła Wysokogórskiego przy Oddziale Warszawskim P. T. T. Zadania jej były przedewszystkiem naukowe: zwiedzenie i zbadanie Ziemi Torrela (archipelag Spitsbergen), omijanej dotąd przez ekspedycje naukowe.

W skład wyprawy wchodzili inż. S. Bernadzikiewicz, prezes K. W. O. W. P. T. T. jako kierownik, inż. W. Biernawski, H. Mogilnicki, dr. S. Z. Różycki, S. Siedlecki, mjr. S. B. Zagrajski, kpt. A. Zawadzki.

Wyniki tej ekspedycji są doskonałe. Prace geologiczne, meteorologiczne, fotogrametryczne, zbiory botaniczne i zoologiczne, mapy, odsłaniające nowe, a niezbadane szczegóły tego niezwykłego skrawka ziemi, oto plon, godny pozazdroszczenia. Ponadto członkowie wyprawy zwiedzili 16 nieznanych szczytów, wśród nich najwyższy szczyt Ziemi Torrela, Berzelius (1204 m). Bliższe szczegóły o obu powyższych wyprawach znajdują się w „Wierchach“. tom XII, str. 191 i 193.

b) Sprawozdanie Sekcji Turystycznej (Klubu Wysokogórskiego P. T. T.).

Założona w 1903 r., będąca najstarszą sekcją Twa Sekcja Turystyczna, przebyła swój ostatni rok istnienia jako Sekcja, przed przekształceniem się w Klub Wysokogórski, szczęśliwie i wśród dalszego rozrostu swej pracy i wysiłków. Walne Zebranie Członków odbyło się jak zwykle w Zakopanem, w dniu 16 września 1934 r., przy ogólnem zainteresowaniu. Po 4-letniem kierowaniu sprawami Sekcji ustąpił na tem zebraniu dotychczasowy prezes, dr. K. Piotrowski, którego ogromne zasługi jako jednego z twórców współczesnej polskiej ekspansji poza Tatry, podkreślił w swem przemówieniu prof. dr. Walery Goetel, obrany przez aklamację nowym prezesem Sekcji. Większością głosów obrano nastęnie wiceprezesa Sekcji dra J. K. Dorawskiego, oraz resztę Zarządu, który ukonstytuował się następująco: sekretarz J. A. Szczepański, skarbnik dr. L. Gorski, członkowie Zarządu: B. Chwaściński, J. Wojsznis i mg. Ber-

nadzikiewicz, zastępcy: W. Ostrowski i dr. A. Sokołowski. Przez aklamację wybrano Komisję Rewizyjną w składzie: prof. J. Lande, B. Małachowski i mjr. B. Romaniszyn.

W 1934 r. doprowadził Zarząd Sekcji do zorganizowania wyprawy alpinistycznej w Atlas (p. wyżej). Zajęła ona najwięcej uwagi i wymagała bardzo wielu trudów.

Niezmiernie ważne znaczenie ma dla Sekcji jej stała dwumiesięczna publikacja „Taternik", która, jako jedyny w Polsce organ turystyki wysokogórskiej posiada w czasach dzisiejszych nadzwyczaj ważne i trudne zadania do spełnienia. Pismo — podobnie jak i w latach poprzednich — redagował p. J. A. Szczepański, stawiając je na wysokim poziomie publicystycznym. W 1933 r. wydano rocznik o objętości 132 stron. W 1934 r. przekształcono rocznik kalendarzowy pisma na bardziej odpowiadający wydawnictwu turystycznemu rocznik, zaczynający się w jesieni a kończący z wiosną. Wydano zatem do lata 1934 r. osobny rocznik XVIII, w objętości 144 stron, a w jesieni t. r. wyszedł już 1-szy zesz. rocznika XIX o 32 stronach. W świetle tych liczb nieustanny rozrost „Taternika" uwidocznia się jasno. Szczególnie wyraźnie zaznaczył się ten rozwój w 1935 roku, na który przewidziano specjalne zeszyty — monografje, poświęcone wyprawom w Andy, Atlas i na Spitsbergen. Pierwszy z tych zeszytów — „andyjski" — ukazał się jako bogato w fotografje, szkice i mapy wyposażona publikacja, którą przyjęto z ogólnem uznaniem. Zeszyt „atlasowski" pojawił się również po zamknięciu niniejszego „Sprawozdania".

Na pokrycie tych zwiększonych wydatków nie starczyłyby fundusze samej Sekcji ani doroczne subwencje Zarządu Głównego. Dlatego Zarząd rozwinął energiczną akcję u Oddziałów Towarzystwa o subwencjonowanie przez nie owych specjalnych wydań „Taternika", mających przecież znaczenie dla całego P. T. T. I możemy stwierdzić, z prawdziwem zadowoleniem, że Oddziały chętnie w miarę swych możności spieszą Sekcji z pomocą. W szczególności wymienić tu trzeba życzliwe stanowisko i pomoc ze strony Oddziałów Krakowskiego, Warszawskiego, Górnośląskiego i Tarnowskiego.

Z innych czynności Zarządu należy wspomnieć o subwencjonowaniu wysogórskich prac fotograficznych p. W. Paryskiego w Tatrach kwotę 100 zł. ze stworzonego przez Sekcję Funduszu im. W. Birkenmajera. Powiększono też o kilkanaście dzieł bibljotekę Sekcji: brak funduszów uniemożliwia niestety pełne uzupełnianie naszego księgozbioru.

Zachęcony sukcesem wszystkich dotychczas wypraw pozatatrzańskich projektuje Zarząd Sekcji zorganizowanie w 1935 roku dalszych wypraw pozaeuropejskich. Prace są obecnie w pełnym toku.

Członków liczy Sekcja obecnie 131, w tem 17 honorowych i 2 dożywotnich.

c) Sprawozdanie Koła Wysokogórskiego przy Oddziele Warszawskim P. T. T.

Zarząd Koła został wybrany na Nadzwyczajnem Walnem Zebraniu w dniu 12 października 1934 r. i ukonstytuował się jak następuje: prezes — inż. Stefan Bernadzikiewicz, wiceprezes — Justyn Wojsznis, sekretarz — Henryk W. Mogilnicki, skarbnik — mg. Tadeusz Bernadzikiewicz, gospodarz Stanisław Siedlecki.

W ciągu roku sprawozdawczego ustąpili z Zarządu: Henryk W. Mogilnicki w październiku 1933 r. oraz Tadeusz Bernadzikiewicz w styczniu 1934 r.

Zarząd kooptował w styczniu 1934 r. na stanowisko sekretarza inż. Kornela Wesołowskiego, który pełnił równocześnie funkcje skarbnika. W czerwcu dokooptowano nadto do Zarządu Wiktora Ostrowskiego.

Koło współpracowało bardzo wydatnie i brało udział w przedsięwziętych w roku sprawozdawczym ekspedycjach alpinistycznych i naukowych. Po doskonałych rezultatach wyprawy w Andy i w Atlas, w których Koło niezwykle żywo współdziałało (patrz rozdział „Turystyka wysokogórska") Koło przystąpiło z inicjatywy członków Koła S. Bernadzikiewicza i S. Siedleckiego do organizacji wyprawy na Spitsbergen, wyłaniając w tym celu komisję przygotowawczą. Prace te zostały pomyślnie przeprowadzone tak, że w lutym ub. roku ukonstytuował się Komitet Organizacyjny Polskiej Wyprawy na Spitsbergen pod przewodnictwem prof. Antoniego B. Dobrowolskiego.

Udział w wyprawie wzięli S. Bernadzikiewicz (kierownictwo), inż. W. Biernawski, H. W. Mogilnicki i S. Siedlecki. O wynikach tej wyprawy piszemy w rozdziale „Turystyka wysokogórska", a bliższe szczegóły, ogłoszone są w XII tomie „Wierchów", str. 193.

Z projektów wypraw nowych, zanotować trzeba w stadjum wstępnego opracowywania planów i kosztorysu znajdujące się projekty wypraw na Kaukaz i w Taurus.

Koło cieszyło się jak zawsze bardzo życzliwem poparciem macierzystego Oddziału oraz Zarządu Głównego P. T. T., wyrażającego się przez objęcie przez Zarząd Główny protektoratu nad wyprawą na Spitsbergen i przez udzielenie na ten cel wydatnej subwencji. Również Oddział w Warszawie ofiarował na cele wyprawy kwotę zł. 1.000.

Koło utrzymywało koleżeńskie stosunki z Sekcją Turystyczną P. T. T. (Klubem Wysokogórskim), polegające na współpracy przy opracowywaniu projektów nowych wypraw oraz wyrażające się faktem, że „Taternik" za obopólnem porozumieniem stał się oficjalnym organem Koła.

Z sekcją taternicką K. S. „Tatry" w Zakopanem łączyły Koło również stosunki przyjazne. Zarząd Koła pragnął przyjść z pomocą dobrze zapowiadającemu się wydawnictwu „Krzesanica", proponował częściowe jego finansowanie, jednakże projekt ten nie został zrealizowany, gdyż Sekcja Taternicka uprzednio znalazła już fundusze.

Koło prowadziło niezmiernie żywą działalność odczytową; urządziło 6 zebrań dyskusyjnych, a mianowicie: St. Siedlecki p. t. „Polska Wyprawa na Wyspie Niedźwiedziej" (23. I. 1934), inż. S. Bernadzikiewicz „Plan Polskiej Wyprawy Polarnej na Spitzbergen" (20. III. 1934), J. Orenburg: „Wyprawa angielska na Mount Everest w r. 1933", B. Chwaściński i J. Wojsznis: „O Wyprawie w Atlas" (19. X. 1934), J. Orenburg: „Himalaya ante portas" (20. XI. 1934), inż. A. Karpiński: „Ekwipunek" (18. XII. 1934), doc. dr. W. Dybowski: „Aklimatyzacja wysokościowa" (8. II. 1935). Prócz powyższych odczytów, zorganizowało Koło dwa zebrania towarzyskie dla członków Oddziału, na których członkowie Koła opowiadali swe wrażenia z wypraw.

Ponadto przyszedł do skutku odczyt publiczny St. Siedleckiego „O Stacji Międzynarodowego Roku Polarnego na Wyspie Niedźwiedziej", z którego dochód prelegent przeznaczył na fundusz wypraw Koła.

Osobną kartę z działalności Koła stanowi jego udział w wystawach, a mianowicie w Wystawie Sportów zimowych w ub. r., na której Koło zorganizowało własne stoisko, obrazujące działalność zimową członków Koła w Tatrach i działalność odkrywczą w górach obcych oraz udział w wystawie „Polska i Polacy w świecie", na której wystawiło eksponaty z wyprawy w Andy.

Ponadto Koło brało udział w audycjach radjowych, urządzanych dla uczestników wyprawy polarnej.

W roku sprawozdawczym lokal Koła przyozdobiono portretami zmarłych członków Koła i fotografjami z Tatr.

Zeszyt III. wydawnictwa „Nowe drogi" wydawanego staraniem Koła nie mógł się ukazać z powodu zaabsorbowania Zarządu pracami nad organizacją wypraw; jest on wszakże skompletowany i obejmować będzie grupę Ganku i Wysokiej. Ponadto przygotowuje się drugie wydanie I. zeszytu.

Koło liczy obecnie 47 członków w tem 27 zwyczajnych, 20 kandydatów.

d) **Sprawozdanie Koła Taterników przy Oddziele Łódzkim.**

Zarząd Koła po odbytem w dniu 11. grudnia 1934 r. walnem zebraniu członków tworzą: prezes Bajer Czesław, wiceprezes inż. John A., sekretarz Goliński Wł., skarbnik dr. Rozenberżanka St., gospodarz Wagner W.

Szczęśliwie rozwijająca się od 1933 r. najmłodsza organizacja wysokogórska przeżywała okres planowego rozszerzania i pogłębiania działalności klubowej i sportowej.

Koło posiada 30 członków, z których większość tworzą młodzi adepci sportu wysokogórskiego, — wobec czego działalność samego Koła jako w dużej mierze pedagogiczna, — zasługuje na szczególną uwagę. O żywotności jej świadczą następujące cyfry: 27 zebrań klubowych, 11 odczytów-pogadanek z których 4 ilustrowane przeźroczami, 3 odczyty o egzotycznych wyprawach górskich (z tego 2 publiczne, urządzane wraz z Oddziałem macierzystym), dwutygodniowa zbiorowa wycieczka w Tatry, 2 wycieczki w teren płaski i 2 wieczorki towarzyskie.

Niezależnie od zbiorowej wycieczki, mającej charakter instrukcyjny, prawie wszyscy członkowie odbywali wycieczki taternickie tak w sezonie letnim jak i zimowym. Pod przewodnictwem członka Koła K. Wagnera odbyła się nadto wycieczka 40 uczniów gimnazjum im. J. Piłsudskiego w Łodzi, której wzorowa organizacja znakomicie przyczyniła się do podniesienia autorytetu P. T. T. w Łódzkim okręgu.

Na działalność propagandową złożyły się nadto 2 odczyty publiczne a mianowicie inż. St. Osieckiego o wyprawie w Andy i inż. St. Bernadzikiewicza o wyprawie na Spitzbergen, gromadzące łącznie około 900 osób przysparzając Kołu zarówno sukces moralny jak i kasowy.

Największem zdarzeniem życia klubowego była gościna w styczniu 1935 r. w gronie członków i zaproszonych gości p. Piotra Müllrittera z Monachjum, uczestnika bohaterskiej wyprawy niemieckiej na Nanga Parbat z roku 1934. Znakomity alpinista wygłosił odczyt ilustrując go 150 przeźroczami, nawiązując pierwsze nici porozumienia między młodym polskim ośrodkiem taternickim a niemieckim alpinizmem odkrywczym.

Koło posiada bibljotekę składającą się z dzieł i czasopism alpinistycznych oraz przeźroczy. Pierwsze pochodzą w części z darów inż. Janusza Chmielowskiego, drugie z darów inż. A. Johna i inż. Sulikowskiego.

Obecne prace Koła skupiają się dokoła przygotowania wycieczki treningowej w lodowe tereny Alp w roku 1936. W związku z tem Koło rozpoczęło cykl odczytów z zakresu wiadomości technicznych, dając dowód sumiennej i energicznej pracy nad przygotowaniem nowych kadr wysokogórskich.

Koło korzysta nadal z życzliwej gościnności Stowarzyszenia Aptekarzy Łódzkich przy ul. Głównej 50, tel. 121-82, które użycza mu lokalu na zebrania klubowe.

e) **Sprawozdanie Sekcji Wysokogórskiej Oddziału „Górnośląskiego" w Katowicach.**

W roku sprawozdawczym powstała nowa placówka taternicka a mianowicie przy Oddziele Górnośląskim w Katowicach. Inicjatorem i organizatorem jej jest dr. Korowicz Marek, który w roku ubiegłym był także jej kierownikiem. Mimo krótkiego okresu działalności sekcji zdołała ona skupić 29 członków, którzy bądź to indywidualnie bądź w grupach odbywali wycieczki. Sekcja zorganizowała wycieczkę treningową do Ojcowa a nadto w Tatry, gdzie młodzi adepci sportu wysokogórskiego dokonali wyjścia na Durny.

Sekcja ma siedzibę w lokalu macierzystego oddziału, gdzie odbywały się też stałe dyżury, w czasie których członkowie Sekcji udzielali informacyj wybierającym się w góry.

Ponadto co tydzień odbywały się zebrania sekcyjne na których zapoznawano się z wszystkiemi sprawami dotyczącemi wycieczek a więc ekwipunku, prowiantu, i tp.

Sekcja urządziła między innemi odczyt inż. Ciahotnego o zdobyciu Matterhornu, który zgromadził liczną publiczność.

Nowy ośrodek wysokogórski powiększa kadry entuzjastów naszych gór a jego wstępna działalność pozwala rokować jak najlepsze nadzieje na przyszłość.

11. NARCIARSTWO.

a) Sprawy ogólne.

Zapoczątkowany w poprzednim roku sprawozdawczym z dużym rozmachem rozwój narciarstwa w łonie P. T. T. nie uległ i w tym roku zahamowaniu a przez skupienie całokształtu prac narciarskich w ręku specjalnego organu Zarządu Głównego Komisji Narciarskiej wszedł na tory skonsolidowanej pracy organizacyjnej.

Komisja Narciarska jako fachowy organ doradczy Zarządu Głównego rozpatruje potrzeby poszczególnych sekcyj, stawia wnioski Zarządowi Głównemu, — opiniuje wnioski sekcyj co do inwestycyj narciarskich — wreszcie rozdziela subwencje. W skład jej wchodzi: Prof. Dr. W. Goetel (przewodniczący) inż. K. Schiele, J. Oppenheim, T. Wróbel, (zast. inż. W. Fucik) i prof. A. Lenkiewicz (zast. inż. M. Kozłowski).

Dużym sukcesem organizacyjnym był wysiłek sekcji narciarskiej Oddziału Lwowskiego, która zbudowała w Brzuchowicach pod Lwowem skocznię narciarską, jedną z większych w Polsce a jedyną skocznię konkursową, położoną w pobliżu wielkiego miasta. Skocznia ta umożliwia skoki długości do 55 m. W dniu 10. II. br. odbyły się na niej ogólnopolskie skoki, na których zawodnicy z Sekcyj narciarskich P. T. T. święcili triumfy.

Drugim poważnym sukcesem, jaki zanotować musimy wśród zasług organizacyjnych sekcji narciarskiej w Stanisławowie jest urządzanie zawodów o puhar Czarnohorski; odbyły się one w tym roku w dn. 2 i 3 lutego i zawodów o puhar Karpat Wschodnich w dniu 17 lutego, gromadząc zawodników zakopiańskich, lwowskich, droho-

byckich i stanisławowskich. (Szczegóły w sprawozdaniu Sekcji narciarskiej w Stanisławowie).

Do dorobku ogólnego przyczyniły się nadto sekcje narciarskie w Skolem (Oddziału Drohobyckiego) i w Skoczowie (Oddziału Cieszyńskiego) budując skocznie, które odegrają propagandową rolę w rozwoju sportu narciarskiego i Towarzystwa, oraz Sekcja narciarska Koła P. T. T. w Częstochowie (Oddziału w Zagłębiu Dąbrowskim), dzięki której uruchomiono schronisko P. T. T. w Złotym Potoku (patrz rozdział 4 a, Schroniska).

Niezmiernie pouczającym i radosnym jest przybytek ilości zrzeszonych w sekcjach narciarzy. Podczas gdy w ubiegłym roku sprawozdawczym ogółem nasze sekcje narciarskie liczyły 1524 członków, w obecnym roku sprawozdawczym liczą 1656 członków i 52 uczestników czyli razem 1708 członków. Przyrost zatem wyraża się cyfrą 184 narciarzy, przyczem zaznaczyć musimy, że liczba 1708 członków nie obejmuje członków sekcji, które nie nadesłały sprawozdań w tej mierze t. j. sekcyj w Stryju, Dziedzicach i Kołomyi, których ogólną ilość oszacować można na 50 członk. Przyrost członków-narciarzy powitać należy z tem większem uznaniem, że przypada on na okres dość dużego spadku ilości członków Towarzystwa spowodowanego przedewszystkiem odjęciem nam zniżek kolejowych. Poniżej podajemy spis wszystkich sekcyj narciarskich Oddziałów i Kół wraz z adresami, zaznaczając, że w roku sprawozdawczym ubyła sekcja w Kielcach.

1) S. N. Oddziału w Białej, Kopernika 644, J. Wajdzik.
2) S. N. Koła w Borysławiu (Oddz. Drohobyck. Związ. Techników Wiertniczych.
3) S. N. „Watra“ Oddziału w Cieszynie, Bielska 12.
4) S. N. Koła w Częstochowie (Oddz. Zagł. Dąbr.) ul. Jasnogórska 14/16.
5) S. N. Oddziału w Drohobyczu, WP. inż. M. Kozłowski, „Polmin“.
6) S. N. Koła w Iwoniczu (Oddziału Lwowskiego), WP. Leon Tumas.
7) S. N. Oddziału w Jordanowie, WP. dr. Leon Szumski.
8) S. N. Koła w Kosowie (Oddz. Kołomyjskiego) WP. inż. O. Frieser.
9) S. N. Oddziału we Lwowie, ul. Akademicka 23.
10) S. N. Oddziału w Łodzi, Stow. Techników, ul. Piotrkowska 102.
11) S. N. Oddziału w Poznaniu, ul. Chełmońskiego 8.
12) S. N. Koła w Skoczowie (Oddz. Cieszyńskiego) WP. J. Wojnar, em. naucz.
13) S. N. Koła w Skolem (Oddz. Drohobyckiego), WP. Gruczelak Władysław.
14) S. N. Oddziału w Zagł. Dąbrowskiem w Sosnowcu, ul. Modrzejowska 32/III.
15) S. N. Oddziału w Stanisławowie, ul. Szydłowskiego 7.
16) S. N. Oddziału w Stryju, Starostwo.
17) S. N. Oddziału w Tarnowie, Dr. H. Fink, ul. Targowa 3, III. p.
18) S. N. Oddziału w Warszawie, ul. Żórawia 9, m. 1.
19) S. N. P. T. T. w Zakopanem, Dworzec Tatrzański.
20) S. N. Oddziału „Babiogórskiego“ P. T. T. w Żywcu, WP. inż. W. Fucik, Zarząd Dóbr Żywieckich.

Ponadto do zorganizowania Sekcji narciarskiej przystąpił Oddział P. T. T. w Krakowie.

Nadmienić ponadto wypada, że silny i żywotny klub, jakim jest Śląski Klub Narciarski w Katowicach, posiadający nadto szereg organizacyj lokalnych i oddziałów (jak np. Siemianowicki Klub Narciarski, Klub Narciarski „Czantorja“ w Ustroniu, Oddział Ś. K. N. w Tarn. Górach, Koło Wiślańskie Ś. K. N. we Wiśle, Koło Baraniogórskie Ś. K. N. w Istebnej i t. p.), uchwalił w grudniu 1934 r. uzgodnić swe postępowanie i stanowisko z sekcjami narciarskiemi P. T. T., przygotowując w ten sposób drogę do zorganizowania się w przyszłości jako jedna z sekcyj narciarskich Towarzystwa. Śląski Klub Narciarski liczy ok. 800 członków.

b) Sprawozdanie sekcyj narciarskich przy Oddziałach i Kołach P. T. T.
(alfabetycznie wg. nazw siedziby macierzystego Oddziału).

1) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Białej.

Skład zarządu: prezes i kierownik zawodów Wróbel Tomasz, wiceprezes i kapitan sportowy Zajączek Władysław, referent turystyczny Stawowczyk Jan, Płonka Franciszek (prowadzenie kursów jazdy), Kempys Antoni (trener), Merta Stanisław, zastępcy: Falińska Marja, Smełty Artur, Pruchło Mikołaj. Lekarz sekcji: dr. Gross Otto.

Sekcja prowadziła w roku sprawozdawczym (1. XI. 1934 do 31. III. 1935) działalność w dwóch kierunkach: sportowym i turystycznym. Działalność sportową rozpoczęła sekcja suchą zaprawą na sali, prowadzoną 14-krotnie przy każdorazowej przeciętnej frekwencji 10 osób. Celem umożliwienia treningu w terenie i na skoczni urządzała przy poparciu macierzystego Oddziału stację noclegową w szałasie pod Magórą w Szczyrku. Trening w terenie rozpoczęto 4. XI. 1934 r. i prowadzono go w każdą niedzielę i święto przez 13 dni.

Sekcja urządziła czterokrotnie zawody o odznakę sprawności P. Z. N. (6. I. 1935 na Magórce, startujących 15, czas dla odznaki uzyskało 12, 11. I. 1935 w Zwardoniu, startujących 29, czas dla odznaki uzyskało 23, 20. I. 1935 w Szczyrku, startujących 18, czas dla odznaki uzyskało 15, 5. III. 1935 na Magórce, 54 startujących, czas dla odznaki uzyskało 50).

Z pośród członków sekcji zdobyto 3 srebrne odznaki, 8 bronzowych.

Sekcja brała udział w następujących zawodach: 6. I. 1935 w Zawodach wewnętrzno-klubowych sekcji na Magórce, 19. i 20. I. 1935 w Lisznej Dolnej (Czechosłowacja) w których zawodnicy Sekcji Jurzak Józef w biegu otwartym zajął pierwsze miejsce w skokach, Jakubiec i Ropa trzecie i czwarte, a w biegu złożonym II klasy, Ropa i Jakubiec trzecie i czwarte w zawodach o mistrzostwo okręgu krakowsko-śląskiego na Klimczoku (26—28. I. 1935), które obesłano 12 zawodnikami, w slalomie na Wiśle (2. II. 1935) gdzie pierwsze miejsce zdobył zawodnik sekcji Neumann.

Ponadto piękne sukcesy przyniosły sekcji bieg zjazdowy i slalom w Milówce (10. II. 1935) i na Czantorji (17. II. 1935) oraz w Szczyrku (2.—3. III. 1935).

Turystyka zimowa od początku istnienia sekcji była otoczona specjalną opieką, zaś w bieżącym sezonie położono jeszcze większy nacisk na rozwój i organizację ruchu turystycznego.

Sekcja posiadała kilku przodowników, znających dobrze teren Zachodnich Beskidów i Tatr, oraz znajomość organizacji i prowadzenia wycieczek zbiorowych, jak też świadomość odpowiedzialności za prowadzenie wycieczek. Kierownicy wycieczek byli zaopatrzeni przez sekcję w podręczne apteczki, oraz instrukcje o niesieniu pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach narciarskich opracowaną przez lekarza sekcji, oraz przeszli pod jego kierownictwem kurs niesienia pomocy. W bieżącym sezonie udzielono w terenie własnemi środkami pomocy w 4 nieszczęśliwych wypadkach. Prócz tego kierownicy wycieczek zaopatrzeni byli w dzioby aluminiowe, reperaturkę i przybory do naprawy nart i uprzęży.

Wycieczki były stale przedtem odpowiednio ogłaszane, dostępne dla wszystkich, i odbywały się w dnie świąteczne w kilku grupach.

W szczególności urządzono następujące wycieczki: na Hrobaczą Łąkę (1 raz, przy udziale 3 osób), Klimczok i Magóra (7 razy, przy udziale 32 osób), Magórkę (3 razy, przy udziale 36 osób), Skrzyczne (1 raz, przy udziale 6 osób), Skrzyczne—Baranią (2 razy, przy udziale 12 osób), Baranią—Zwardoń (2 razy, przy udziale 26 osób), Rachowiec (1 raz, przy udziale 10 osób), Zwardoń—Kikulę—Magórę (3 razy, przy udziale 38 osób), Zwardoń—Sołowy (1 raz, przy udziale 17 osób), Zwardoń—Raczę—Przegibek—Rycerzową (3 razy, przy udziale 25 osób), W. Raczę (1 raz, przy udziale 6 osób), Pilsko (6 razy, przy udziale 37 osób), Romankę (1 raz, przy udziale 2 osób), Babią Górę (3 razy, przy udziale 18 osób), Leskowiec—Żar (1 raz, przy udziale 6 osób), Czantorję—Stożek (1 raz, przy udziale 2 osób).

Pozatem wzięła sekcja udział w rajdzie urządzonym przez Sekcję narciarską w Zakopanem, po którego ukończeniu urządziła rajd własny pod kierunkiem p. T. Wróbla na trasie: 20/3 Wołowiec, 21/3 Trzydniowiański—Starobociański—Siwe Turnie na Halę Pyszną, 22/3 Kamienista przez Pyszną przełęcz, 23/3 z Hali Pysznej—Miętusią—Czerwone Wierchy—dolina Kondratowa, w którym wzięło udział 5 osób. Plonem zimowego sezonu jest zdobycie przez członków sekcji 6 złotych, 3 srebrnych i 3 bronzowych odznak górskich.

Sekcja posiada własny dość pokaźny sprzęt narciarski, narty skokowe, zjazdowe, numery dla startujących, reparaturkę i tp.

W końcu wymienić trzeba urządzenie dwóch kursów jazdy na nartach: 4-dniowego na Magórce (5 uczestników) i 3-dniowego w Straconce i Zwardoniu (5 uczestników).

Sekcja posiada 72 członków i należy do P. Z. N.

2) Sekcja narciarska „Watra“ przy Oddziele P. T. T. „Beskid Śląski“ w Cieszynie.

Skład Zarządu: prezes Macura Stanisław, wiceprezes Sabela Adam, sekretarz Nierostek Gustaw, skarbnik Bitko Andrzej.

Uchwalony z początkiem sezonu program pracy realizowano, starając się dać członkom wszelkie możliwe udogodnienia i korzyści. Zaraz na początek sezonu w listopadzie zorganizowano ćwiczenia gimnastyczne t. zw. suchą zaprawą zimową, która jako nowość staje się coraz bardziej popularną. Dnia 6. stycznia 1934 r. urządzono zawody wewnętrzno-klubowe na Stożku, zaś 7. stycznia 1934 r. zawody i konkurs skoków w Goleszowie na nowo zbudowanej skoczni. Zwycięzcą w obu konkurencjach został zawodnik Gustaw Kożdoń. Budowę skoczni w Goleszowie udało się technicznie i finansowo pomyślnie rozwiązać dzięki włożonej bezinteresownej pracy tamtejszych członków-narciarzy i wydatnej pomocy Dyrekcji Fabryki z p. dyr. Inż. P. Carlssonem na czele, który osobiście ufundował dla zwycięzcy piękny puhar jako nagrodę przechodnią. Sezon zimowy pod względem warunków śniegowych był niezbyt pomyślny i stąd zakreślony plan wycieczek o odznakę górską P. Z. N. został ograniczony, a zawody o odznakę za sprawność P. Z. N. i konkurs skoków w Cieszynie musiały być odwołane. Mimo to jednak członkowie Sekcji w miarę możliwych warunków urządzali wycieczki w Beskidy, w Tatry, a jeden z członków brał udział w 2-tygodniowej pięknej wycieczce w Alpy.

Ponadto sekcja utrzymywała serdeczne węzły przyjaźni sportowej z klubami narciarskiemi polskiemi za granicą i czechosłowacką obsyłając ich zawody zawodnikami.

Sekcja liczy 47 członków i należy do P. Z. N.

3) Sekcja narciarska Koła P. T. T. w Skoczowie Oddziału P. T. T. „Beskid Śląski“ w Cieszynie.

Skład Zarządu: prezes Hajek Karol, wiceprezes Drybylas Karol, sekretarz Stobik Franciszek, skarbnik Jakubatz Kurt, kapitan sportowy Freytag Jan, zastępca Śliwka Rudolf, gospodarz Porębski Gustaw, Sikora Paweł.

Z najważniejszych przedsięwziąć Sekcji wymienić należy wybudowanie skoczni w Skoczowie kosztem 740 zł, która jako skocznia treningowa przyczyni się niewątpliwie do podniesienia ruchu narciarskiego w pięknych terenach Skoczowa.

Sekcja liczy 58 członków, należy do P. Z. N.

4) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Drohobyczu

Skład Zarządu: prezes inż. Marjan Kozłowski, wiceprezes Wasiewicz Stanisław, Siemaszkiewicz Adam, Dr. Nappe Emanuel.

Sekcja prowadzi od szeregu lat niezwykle żywą działalność w kierunku turystyki narciarskiej i w kierunku sportowym. Rezultatem tej akcji jest wysoki poziom wyszkolenia członków sekcji i zainteresowania ich w obu wspomnianych kierunkach.

Z okazji otwarcia schroniska na Trościanie urządziła sekcja bieg zjazdowy, do którego stanęło 40 zawodników w tem 16 z Czechosłowacji, którzy specjalnie na tę uroczystość przybyli z prezesem oddziału Czeskich Narciarzy z Mukaczewa i Użhorodu, oraz prezesem oddziału K. Č. S. T. z Wołowca. Wycieczka ta w liczbie 46 uczestników była gościnnie podejmowana przez Sekcję.

W porozumieniu z miejscową Komendą W. F. i P. W. Sekcja przygotowała obesłanie marszu szlakiem II. Brygady przyczyniając się do zaszczytnego III wyniku osiągniętego przez patrol narciarski.

Sekcja liczy 150 członków i należy do P. Z. N.

5) Sekcja narciarska Koła P. T. T. w Borysławiu Oddziału P. T. T. w Drohobyczu.

Skład Zarządu: Krimer Stanisław, inż. Mischke Kazimierz, inż. Wojnar Józef, Tereszkiewiczowa Helena.

Sekcja urządzała liczne zawody o odznakę sprawności P. Z. N., propagowała ubieganie się o odznakę górską, czego dowodem jest uzyskanie 32 odznak przez człon-

ków Sekcji oraz bratniej sekcji w Skolem pomimo niekorzystnych warunków śnieżnych.

Sekcja liczy 40 członków i należy do P. Z. N.

6) Sekcja narciarska Koła P. T. T. w Skolem Oddziału P. T. T. w Drohobyczu.

Skład Zarządu: Gruczelak Władysław, Chmułówna Henryka.

Do ważniejczych prac Sekcji obok zawodów o odznakę sprawności i górską należy zbudowanie skoczni w Skolem o typie średniej konkursowej.

Sekcja liczy 25 członków i należy do P. Z. N.

7) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Jordanowie.

Skład Zarządu: przewodniczący mg. Sawrycz Eugenjusz, członkowie mg. Feit Leon, dr. Offert Tadeusz, dr. Spławiński Stanisław. Feit Natan.

W roku sprawozdawczym urządzono wycieczki narciarskie indywidualne i zbiorowe, cieszące się dużą frekwencją.

Sekcja liczy 20 członków.

8) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. we Lwowie.

Skład Zarządu: prezes Dyr. Guzecki Michał. Dr. Majewski Wacław, Dr. Beynarowicz Michał. Czajkowski Janusz, Hausman Aleksander, prof. Lenkiewicz Adam, Machniewicz Marjan, Polturakowa Elżbieta, inż. Polturak Leopold, Rodzynkiewicz Ryszard, inż. Skórkowski Tadeusz, Trojanowski Edward, Wełeszczuk Józef, Wierzyński Stanisław, Zwarysiewicz Stefan, red. Starzewski Stanisław.

Jesienią ubiegłego roku z inicjatywy dyr. Guzeckiego i przy poparciu Oddziału Lwowskiego P. T. T. — Sekcja przystąpiła do budowy wielkiej konkursowej skoczni narciarskiej w Brzuchowicach. Wykonano ją w przeciągu dwuch miesięcy, według norm i przepisów F. I. S. — kosztem 5702 zł 82 gr. Skocznia ta dopuszcza nominalnie skoki do 55 m, narazie oficjalny rekord skoczni wynosi 45 m, zdobyty przez Izydora Łuszczka w fatalnych warunkach atmosferycznych. W czasie treningów uzyskiwano skoki ponad 48 m. Nieduże poprawki i ulepszenia skoczni w przyszłym roku umożliwią skoki do 60 m.

Z początkiem bieżącego sezonu Sekcja wspólnie z macierzystym Oddziałem wydała broszurę propagandowo-informacyjną w nakładzie 10.000 egzemplarzy. Broszura ta wydana bardzo starannie z barwną okładką i 4 fotografjami w tekście, z opisem terenów narciarskich w Sławsku i Brzuchowicach, z rozkładem jazdy kolejowej była znakomitym materjałem propagandowym. Pozatem urządzono wystawę propagandową w sklepie firmy Scott i Pawłowski.

Przygotowane na 13 stycznia br. otwarcie skoczni narciarskiej w Brzuchowicach, połączone z konkursem skoków otwartych, w których mieli wziąć udział najwybitniejsi skoczkowie polscy, nie doszło do skutku z powodu fatalnych warunków atmosferycznych, jakoteż braku śniegu. Ten sam los spotkał organizowane wspólnie z SN Macierz zawody o odznakę sprawności P. Z. N. w dniu 20 stycznia.

Dnia 9 i 10 lutego br. Sekcja zorganizowała zawody o mistrzostwa narciarskie Okręgu Lwowskiego, w ramach których odbyło się uroczyste otwarcie skoczni w Brzuchowicach, konkurs skoków otwartych i złożonych dla zawodników z poza okręgu lwowskiego, w którym wzięli udział czołowi skoczkowie Polski, jak Andrzej Marusarz, Łuszczek, Kolesar i inni. Zawody postawione na wysokim poziomie sportowym i organizacyjnym dały wspaniały efekt. Tak uczestnicy zawodów, jak i publiczność, która na konkurs skoków przybyła w imponującej ilości, bo blisko 4 tys. osób, wyszła pod wrazeniem wzorowej i sprężystej organizacji, czego dowodem są artykuły w prasie miejscowej i pozalwowskiej, jak i podziękowania zawodników na ręce Zarządu Sekcji.

Zawodnicy Sekcji startowali: na międzynarodowych mistrzostwach akademickich w Rabce w dniu 2—3. XI. 1934 r., na zawodach międzysekcyjnych o puhar czarnohorski P. T. T. w Worochcie w dniu 2—4 lutego b. r., na mistrzostwach okręgu lwowskiego w dniach 9 i 10 lutego b. r., na zawodach o puhar Karpat Wschodnich w Worochcie w dniu 16—17 lutego b. r., w trójmeczu granicznym w Watra Dornei w Rumunji.

Specjalny nacisk Zarząd Sekcji położył na turystykę zimową, urządzając w każdą niedzielę i święta 1, 2 i 3-dniowe wycieczki zbiorowe w Bieszczady, Czarnohorę, Gorgany i Tatry. W sumie do dnia 1 marca b. r. odbyło się 16 wycieczek z udziałem 293 uczestników. Dla zapewnienia członkom Sekcji i Towarzystwa noclegów w Sławsku utworzono tam stację turystyczną, zajmującą całą chatę o dwóch izbach i kuchni w której może znaleźć pomieszczenie 16 osób.

Sekcja liczy 335 członków i jest członkiem P. Z. N.

Sekcja zorganizowała stałe kursy narciarskie. Kursy te cieszyły się wielkiem zainteresowaniem, jednak ze względu na krótką zimę i nieodpowiednie warunki śniczne we Lwowie stosunkowo mała ilość osób mogła całkowicie ukończyć kurs.

Ponadto Sekcja w dniach od 9. III. do 17. III. 1935 urządziła rajd narciarski na przestrzeni od Sławska przez Gorgany do Worochty, w którym wzięło udział 10-ciu uczestników.

Trasa raidu była następująca:

1) 10. III. Sławsko—Czarna Repa—przełęcz Wyszkowska.
2) 11. III. Przełęcz Wyszkowska—schronisko P. T. T. w Świcy.
3. 12. III. Świca—przez Ukiernię. Sywanię, Mołodę do doliny Mołody i stacji kolejki leśnej w Mszanie.
4) 13. III. Mszana przez Grofę i Parenki do schroniska P. T. T. w Jali.
5) 14. III. Przejście z Jali przez Ruszczynę i Bojaryn do Rafajłowej.
6) 15. III. Wyjście z Rafajłowej do schroniska P. T. N. na przełęczy Pantyrskiej.
7) 16. III. Przejście z przełęczy Pantyrskiej przez Durny, Grofę, Bratkowską, Ruski, Czarną Klewę, Płoską, Dołhę, Bukowinkę do Polanicy Popowiczowskiej.
8) 17. III. Przejście z Polaniny przez Siemczuk, Mikulinkę i Seredną do Worochty.

9) Sekcja narciarska Koła P. T. T. w Iwoniczu.
(Oddziału P. T. T. we Lwowie).

Skład Zarządu: prezes hr. Załuski Bohdan, wiceprezes Dąmbski Zygmunt, sekretarz Rygiel Antoni, skarbnik dr. Hopfinger Izak, członek zarządu Tomkiewiczówna Seweryna.

W sezonie zimowym 1934/5, staraniem Sekcji Narciarskiej P. T. T. w Iwoniczu urządzono zawody narciarskie o mistrzostwo Okręgu Nr. VIII oraz o odznakę sprawności w Iwoniczu zdroju w dniach od 1—3. II. 1935 r. Na zawodach okręgowych wicemistrzostwo zdobył członek Sekcji Klar Mieczysław, mistrzostwo pań Tomkiewiczówna Seweryna.

Ponadto urządzono kilka wycieczek zbiorowych, cieszących się liczną frekwencją. Staraniem sekcji zbudowano skocznię narciarską oraz trybuny, przyczyniając się temi pracami do spopularyzowania narciarstwa.

Podczas zawodów okręgowych w Iwoniczu zdało 3 członków Sekcji egzamin na sędziów okręgowych i 1 na trenera.

Sekcja liczy 16 członków i należy do P. Z. N.

10) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Łodzi.

Skład Zarządu: przewodniczący inż. Wendt Herman, zast. przew. Klek Wacław, kapitan sportowy Kwaśniewski Eugenjusz, sekretarz Pfeiffer Ryszard, skarbnik i gospodarz Geyer Kurt (ustąpił w ciągu roku w związku ze służbą wojskową), poczem Kędzierzawski Henryk.

Z prac sekcji wymienić należy opracowanie regulaminu Sekcji i regulaminu składnicy narciarskiej (składnica posiada 15 par nart, plecaki i t. p.) obsługa tygodniowego komunikatu radjowego o warunkach śniegowych, przygotowanie kursów na Turbaczu, w Worochcie, w Zakopanem, nawiązanie ścisłego kontaktu z Okręgowym Urzędem W. F. i P. W.

Zarząd odbył 14 posiedzeń w ciągu roku sprawozdawczego.

Sekcja liczy 65 członków i należy do P. Z. N.

11) S e k c j a n a r c i a r s k a O d d z i a ł u P. T. T. w P o z n a n i u.

Skład Zarządu: prezes dr. Smoluchowski Tadeusz, inż. Hetper Zygmunt, Rasińska Jaga.
Sekcja liczy 23 członków i jest członkiem P. Z. N.

12) S e k c j a n a r c i a r s k a O d d z i a ł u P. T. T. w S t a n i s ł a w o w i e.

Skład Zarządu: przewodniczący dr. Tomaszek Stanisław, zast. przewodn. inż. Petelenz Ferdynand, sekretarz Maerz Ottmar, skarbnik inż. Piątkiewicz Kazimierz. Członkowie Zarządu: insp. Kusiba Tadeusz, mg. Pawłowski Tadeusz, Czaykowski Igor, Jurkowski Jan, Harlik Bruno, dr. Wilder Oskar, mg. Gryczuk Juljan, Waniak Rudolf.

Przed rozpoczęciem sezonu zimowego sekcja wszczęła ze skutkiem kroki, aby wprowadzono pociągi do Worochty wedle postulatów turystycznych, reprezentowanych przez sekcję; wszczęła nadto starania, aby tegoroczne zawody o Mistrzostwo Polski odbyły się w Worochcie, starania te częściowo tylko osiągnęły pomyślny rezultat, a mianowicie Pol. Związek Narciarski ustanowił nowe zawody o puhar Karpat Wschodnich, które odbyły się we Worochcie. Ponadto Sekcja założyła w porozumieniu z Lwowskim Okręgowym Związkiem Narciarskim Szkołę narciarską, która niewątpliwie przyczyni się do udoskonalenia narciarstwa na Wschodzie.

Właściwy program narciarski zdołano rozpocząć dopiero w styczniu wycieczkami, a rozwinąć go dopiero w lutym zawodami narciarskiemi o Puhar Czarnohorski (2 i 3. II. 1935). Zawody te wypadły okazale i bezsprzecznie lepiej aniżeli w zeszłym roku. Na zawody te przybyli zawodnicy z Zakopanego, Lwowa, Stanisławowa i Worochty. Wyniki, mimo złych warunków atmosferycznych były bardzo dobre. Zawodnik Sekcji Lankosz zdobył I. miejsce w skoku otwartym, Makowiecki zaś IV. w biegu otwartym (pierwszy po zawodnikach z Zakopanego), mimo jednak licznego zjazdu nawet gości zagranicznych z Czechosłowacji około 200 osób, impreza nie dała dochodu, a to z powodu wielkich kosztów przejazdu zawodników i z powodu niskich cen wstępu. Powodzenie jednakże moralne imprezy zachęciło Zarząd do podjęcia się urządzania następnych zawodów. W międzyczasie Sekcja obesłała zawody w Brzuchowicach, gdzie jeden zawodnik sekcji zdobył III. miejsce w biegu złożonym zaś drugi I. miejsce w biegu otwartym.

Sukcesy te były wynikiem intensywnego treningu i kursów instruktorskich w Zakopanem, dokąd Sekcja wysłała 6 zawodników. Sekcja pomagała nadto w pracach przygotowawczych do Marszu Huculskim Szlakiem II. Brygady Legjonów, dostarczając swoich przewodników, którzy wyznaczyli trasę, a nadto współdziałali przy samem urządzeniu marszu. Przewodnicy Sekcji prowadzili także wycieczki rajdu kolejowo-narciarskiego urządzanego przez T. K. N.

Zawody o Puhar Karpat Wschodnich (17. II. 1935) urządzane przez Sekcję obejmowały bieg złożony i otwarty, bieg juniorów i bieg pań, skoki otwarte, t. j. program dwukrotnie bogatszy aniżeli w Zawodach o Puhar Czarnohorski przy około 40 zawodnikach, a to: z Zakopanego, Warszawy, Lwowa, Przemyśla, Stanisławowa, Drohobycza, Bystrej, Delatyna i Worochty. Zawody te po raz drugi wykazały dobrą formę zawodników Sekcji Narciarskiej Stanisławów, z których jeden zajął III. miejsce (a pierwsze po zawodnikach z Zakopanego), w biegu złożonym ustanawiając równocześnie najdłuższy skok dnia, drugi zaś zdobył I. miejsce w klasie juniorów. Z powodu nieprzeciętnej klasy naszych zawodników Zarząd Sekcji postanowił wysłać swoich najlepszych zawodników do Zakopanego na Mistrzostwa Polski, gdzie zawodnicy Sekcji również się odznaczyli zdobywając IV. miejsce w skokach otwartych, w biegu zaś złożonym XVIII.

Ponadto urządzano liczne zawody o odznakę sprawności, kuligi, zabawy i t. p. starając się o popularyzajcę P. T. T. i narciarstwa.

Sekcja rozporządza dużym sprzętem narciarskim, przyborami do slalomu, apteczką i t. p.

Osobny rozdział działalności sekcji stanowiła turystyka narciarska; urządzano bowiem wycieczki prawie każdej niedzieli. Podajemy poniżej wykaz odbytych w bieżącym sezonie wycieczek: 8 i 9 grudnia 1934 w Czarnohorę pod przewodnictwem dr. Tomaszka dla 16 początkujących, 16 grudnia na Szpyci dla 6 uczestników — prowadził mg. Pawłowski, 6 stycznia 1935 na Perehrest i Szymszor 20 uczestników — pro-

wadził p. Balko, 13 stycznia na Worochteński 12 uczestn. — prowadził dr. mjr. Decowski, 20 stycznia na Kukul przez Kiczerę 7 uczestn. — prowadził Jurkowski, 27-go stycznia: a) na Chomiak, Syniak, Gorgan 8 uczestn. — prowadził mg. Pawłowski, b) na Jabłonicę 12 uczestn. — prow. dr. Tomaszek, 16 i 17 luty do Kosmacza przez Hordje 9 uczestn. — prow. inż. Piątkiewicz, 2. i 3 luty na Turkuł 27 uczestn. — prow. dr. Bukowski, 10 luty na Jabłonicę przez Serednę 16 uczestn. — prow. dr. Tomaszek, 23—25 luty: a) przez Kostrzycę, Bystrzec na Pop-Iwana ze zjazdem do Bystrzca, b) z Bystrzca przez kocioł Gadżyny (wspaniałe dotąd nieznane tereny narciarskie) popod Homuł, przez Szpyci na Zaroślak 9 uczestn. — prow. mg. Pawłowski, 25 luty: a) na Jawornik, 10 uczestn. — prow. dr. Tomaszek, b) na Chomiak, 7 uczestn. — prow. dr. Wilder, 3 marca pod Kozły, 13 uczestników — prow. dr. Tomaszek, 10 marca na Turkuł, 17 uczestn. — prow. dr. Tomaszek, 15—17 marca: a) na Pożyżewską, b) Homuł, c) Howerlę — prow. dr. Tomaszek, mg. Rydet i Maerz, uczestników po 8 osób. Sekcja liczy 125 członków i należy do P. Z. N.

13) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Stryju.

Bliższe szczegóły nienadesłane.

14) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Tarnowie.

Skład Zarządu: prezes Wysocki Tadeusz, wiceprezes A. Przybyłkiewicz Zdzisław, sekretarz dr. Fink H., skarbnik Chwalibiński M.

Sekcja urządzała w okolicy Tarnowa kurs narciarski, odbyła liczne wycieczki zbiorowe oraz zajęła się urządzaniem schronów narciarskich.

Sekcja liczy 20 członków i należy do P. Z. N.

15) Sekcja narciarska Oddziału Warszawskiego P. T. T.

W październiku r. 1934 zostało zwołane Walne Zgromadzenie członków Sekcji, na którem wybrany został nowy Zarząd w następującym składzie: płk. Tadeusz Zieleniewski prezes, inż. Bolesław Rothert wiceprezes i delegat Zarządu Oddziału, p. Jadwiga Różycka sekretarz, Stanisław Rudnicki i inż. Tadeusz Niedźwiecki. Nowy Zarząd ułożył program turystyczny na sezon 1934/35. Program ten został przy wydatnej pomocy P. U. W. F., jak dotychczas całkowicie wypełniony. Niestety główna impreza w okresie Świąt Bożego Narodzenia t. j. kurs narciarski i obóz z powodu braku śniegu w Tatrach zawiodła i 17 uczestników na Bukowinie i około 50 uczestników obozu na Hali Gąsienicowej i Pysznej musiało się zadowolić wycieczkami. Jedynie nieznaczna ilość uczestników udała się do Pięciu Stawów, gdzie były stosunkowo niezłe warunki śniegowe. Również marcowy obóz narciarski na Czarnohorę nie doszedł do skutku z powodu niedostatecznej ilości zgłoszeń.

Poczynając od 6 stycznia zapanowały w górach dobre warunki śniegowe i już w pierwszej połowie stycznia wycieczka rajdowa Sekcji przeszła z Zakopanego przez Czerwone Wierchy, Halę Pyszną, Siwą Przełęcz i Wołowiec. Była to pierwsza narciarska wycieczka, która w sezonie 1934/35 przemierzyła na nartach granie tatrzańskie.

W okresie 2—5 lutego 1935 r. wyruszyły w Beskidy 2 rajdy Sekcji: 1) rajd na trasie Jeleśnia—Babia Góra—Pilsko—Rajcza. 2) rajd na trasie Jeleśnia—Pilsko—Rajcza—Wielka Racza—Zwardoń. Ogółem wzięło udział 30 uczestników. Pomimo fatalnych waruków atmosferycznych huraganowych wiatrów i zawieji śnieżnych oba rajdy przebyły zamierzone trasy. W drugiej połowie lutego doszły do skutku: wycieczka w Gorgany i Czarnohorę przy udziale 4 uczestników i rajd tatrzański Zakopane—Zawrat—Pięć Stawów Polskich—Gładka Przełęcz—Tomanowa Przełęcz—Hala Pyszna—Siwa Przełęcz—Zakopane, przy udziale 6 uczestników.

Ogółem jeżeli chodzi o zorganizowanie imprezy Sekcji było ich w okresie od 15. III. 1934 r. do 15. III. 1935 r.: 1) 4 rajdy (3 w Tatry i 2 w Beskid), ilość uczestników 39, 2) kurs narciarski (Bukowina) ilość uczestników 17, 3) 3 obozy narciarskie (2 w Tatrach i 1 w Czarnohorze), ilość uczestników 94. Ogółem brało udział w imprezach Sekcji osób 150, gdy w okresie poprzedniego sprawozdania tylko 74 osoby.

W sezonie ubiegłym 14 członków Sekcji uzyskało odznakę górską P. Z. N.

W sezonie bieżącym ilość zdobytych odznak będzie znacznie wyższa, a o zainteresowaniu odznaką górską świadczy duża liczba wypełnionych protokołów.

Ilość przodowników odznaki górskiej P. Z. N. z pośród członków Sekcji również wzrosła i wynosi obecnie:

na teren całej Polski 1 przodownik, na Karpaty Zachodnie 7, na Tatry 5, na Karpaty Wschodnie 2.

Oficjalne imprezy Sekcji korzystały z 80%-owej zniżki kolejowej P. U. W. F. Pozatem członkowie Sekcji, wykupujący legitymację P. Z. N. uzyskiwali prawo do biletów narciarskich 1000 i 2500 km.

Zarząd Sekcji położył specjalny nacisk na możność stałego informowania członków o warunkach śniegowych w górach. Do dyspozycji członków były stałe komunikaty P. I. M. i Towarzystwa Krzewienia Nrciarstwa, pozatem uzyskiwano informacje telefoniczne. Informacje o wycieczkach, schroniskach, ekwipunku i t. p. były stale udzielane w czasie dyżurów Zarządu. Ożywiony ruch w lokalu Towarzystwa w godzinach wieczornych świadczy najlepiej o tem, że Sekcja Narciarska stała się jednym z najpoważniejszych ośrodków narciarstwa turystycznego w Warszawie.

Zarząd Sekcji wszedł w porozumienie z członkiem Sekcji, instruktorem P. Z. N. p. Antonim Heinrichem, który prowadzi w sezonie bieżącym szkołę narciarską na Bukowinie pod firmą Sekcji. Niestety najodpowiedniejszy okres nauki na nartach t. j. okres Świąt Bożego Narodzenia przepadł z powodu braku śniegu i 17 uczestników kursu przeszło tylko suchą zaprawę.

Na Wielkanoc Sekcja projektuje zorganizowanie wielkiego obozu narciarskiego na Hali Gąsienicowej oraz kursu jazdy wysokogórskiej pod kierownictwem p. Heinricha.

Sekcja liczy obecnie 385 członków i jest członkiem P. Z. N.

16) Sekcja narciarska Oddziału P. T. T. w Zagłębiu Dąbrowskiem.

Skład Zarządu: przewodniczący Ratkowski Sylwester, prof. Korwin Olszewski Jerzy, Malhomme Kazimierz, Łogiewa Ludwik.

Adres: Sosnowiec, Modrzejowska 32.

Sekcja rozwijała żywą działalność wycieczkową, urządziła dla użytku członków wypożyczalnię nart.

Sekcja liczy 30 członków i należy do P. Z. N.

17) Sekcja narciarska Koła P. T. T. w Częstochowie (Oddziału P. T. T. w Zagłębiu Dąbrowskiem).

Skład Zarządu: prezes dr. Jaroń Włodzimierz, sekretarz Dąbrowski Zygmunt, skarbnik Chajutin Miron, członkowie: Franke A., Socha St. Walnym sukcesem młodej szczęśliwie rozwijającej się sekcji częstochowskiego Koła jest przedewszystkiem uruchomienie narciarskiego schroniska w Złotym Potoku, zarazem pierwszego nizinnego schroniska P. T. T. (Bliższe szczegóły znajdują się w sprawozdaniu Oddziału P. T. T. w Zagłębiu w części II., niniejszego sprawozdania). Nowe schronisko ułatwiło w dużym stopniu szkolenie adeptów narciarstwa, to też sekcja urządzała w każdą sobotę i niedzielę w razie korzystnych warunków śniegowych zbiorowe wycieczki w doskonałe tereny, otaczające zewsząd schronisko w Złotym Potoku.

Pozatem Sekcja zorganizowała kursy narciarskie, a to od 5 listopada do 20-go grudnia 1934 (55 uczestników), obóz i kurs w Zwardoniu od 31 stycznia do 6 lutego 1935 połączony z licznemi wycieczkami na okoliczne szczyty (uczestników 36) oraz wycieczki: w Karpaty Wschodnie (12. II. do 23. II. 1935, 4 uczestników), w Beskidy (16. II. do 20. II. 1935 8 uczestników) i wycieczka na Babią Górę i Pilsko (9. III. do 12. III. 1935, 5 uczestników).

Sekcja liczy obecnie 63 członków i należy do P. Z. N.

18) Sekcja narciarska P. T. T. w Zakopanem.

Rok założenia 1907. Skład Zarządu: prezes inż. Schiele Kazimierz, wiceprezes Zubek Stanisław, sekretarz Lachman Odo, skarbnik Oppenheim Józef, członkowie: Jabłoński Michał, Bujak Franciszek, Marusarz Stanisław, Radkiewicz Bohdan, Leisten Zygmunt, Czech Bronisław, Zwoliński Stefan, Skupień Stanisław, inż. Ramza Tadeusz.

Komisja Rewizyjna: Ritterschild Zdzisław, Zborowski Juljusz, Małecki.

Sekcja liczy członków 154 i 52 uczestników i jest członkiem P. Z. N.

W życiu organizacyjnem Sekcji zaszła w ciągu roku sprawozdawczego zmiana, pozostająca w związku z uchwaleniem nowego statutu P. T. T. W statucie tym Sekcja traci osobowość prawną, zostaje przydzielona do Oddziału Zakopiańskiego jako jego sekcja, posiadająca wszakże daleko sięgające uprawnienia, a mianowicie wyłączne i nieograniczone w czasie prawo użytkowania schroniska na hali Pysznej.

Przed nastaniem sezonu zimowego Zarząd S. N. P. T. T. poczynił inwestycje w schronisku na Hali Pysznej, które mimo rozszerzenia okazuje się w pewnych okresach zimy i sprzyjających warunków jeszcze niewystarczające. Rozszerzono więc werandę, otynkowano pokój zarządu, dzierżawcy kuchnię, pokój na piętrze, wybudowano umywalnię dla pań, narciarnię z piecykiem. Zakupiono nowy inwentarz jak prześcieradła, poduszki, koce. P. Wielhorski członek S. N. P. T. T. ofiarował schronisku 20 krzeseł. Okręgowy Urząd W. F. i P. W. w Krakowie wypożyczył na sezon zimowy 40 koców dla schroniska. Schronisko dzierżawi nadal St. Karpiel.

Wykonano 300 nowych odznak klubowych, metalowych oraz kilkadziesiąt naszywek na rękawy dla zawodników. Przed sezonem zimowym dożywiano cały szereg zawodników znajdujących się w trudnych warunkach materjalnych domowych, wydawano znaczną gotówkę również na leczenie samych zawodników.

Członkowie startujący w konkursach skoków zostali ubezpieczeni w Tow. Asek. „Patria".

Osobną kartę, szczególnie chlubnie zapisaną stanowią sukcesy członków Sekcji w zakresie zawodnictwa.

Sekcja a przez nią całe P. T. T. posiada nadal zawodników co do klasy i stylu w skokach i kombinacji dorównujących elicie narciarzy świata t. j. Skandynawom, zaś w biegu nie ustępujących dobrej klasie środkowo-europejskiej.

Najważniejsze wyniki zawodów, w których brali udział nasi członkowie są następujące: 5. I. 1935 w drużynowym konkursie skoków na skoczni im. Karola Stryjeńskiego, I. m. zajmuje Stan. Marusarz, III. m. Andrzej Marusarz, V. m. Jan Marusarz. 8. i 9. I. 35 w zawodach o puhar Rabki Zdroju w biegu 16 km zajmują nasi zawodnicy I. m. Stan. Marusarz, II. Skupień Jan, III. Dawidek Jan, w konkursie skoków I. m. Stan. Marusarz, II. Dawidek Jan, III. Marusarz Andrzej. Puhar Rabki Zdroju zdobył Stan. Marusarz.

9. I. 1935 w biegu zjazdowym po południowej stronie Tatr zajął po trzech Austrjakach, czwarte miejsce Stan. Marusarz.

19 i 20 stycznia 1935 w Lisznej Dolnej w Czechosłowacji zajął I. m. w biegu 18 km Jan Dawidek, jak również zwyciężył w konkursie skoków.

20. I. 1935 w biegu sztafetowym juniorów w Zakopanem zajęła S. N. P. T. T. w składzie Prosałowski, Ćwiertniewicz, Hoły i Zarzecki II. miejsce.

2 i 3 lutego 1935 w Worochcie w zawodach o Puhar Czarnohorski członkowie nasi w biegu 12 km zajmują następujące miejsca: I. Józef Zubek, II. Jan Dawidek, III. Jan Marusarz, zaś w skokach do kombinacji I. Jan Marusarz, II. Jan Dawidek, IV. Józef Zubek. W konkursie skoków otwartym I. m. Jan Marusarz.

2 lutego 1935 na mistrzostwach Niemiec w Garmisch Partenkirchen w kombinacji klasycznej zajmuje Br. Czech VIII m., zaś w otwartym konkursie skoków IV-te m.

17 lutego w Worochcie w zawodach o Puhar Karpat Wschodnich, uzyskują nasi zawodnicy w biegu 15 km I. m. Jan Dawidek, III. m. Józef Zubek. W konkursie skoków złożonym I. m. Jan Marusarz, II. m. Jan Dawidek, IV. m. Józef Zubek. W konkursie otwartym I. m. Jan Marusarz, zdobywając w ogólnej punktacji puhar Karpat Wschodnich.

17. II. 1935 w zawodach F. I. S. nad Szczyrbskiem Jeziorem w konkurencji skoków po 3 Norwegach na IV-tem miejscu umieścił się Stan. Marusarz, zaś w biegu złożonym Br. Czech na IX-tem m., Stan. Marusarz na XI-tem.

25 lutego 1935 w mistrzostwach Polski w Zakopanem członkowie nasi startowali z mniejszem powodzeniem: Br. Czech uległ wypadkowi w czasie biegu 18 km co uniemożliwiło mu start w skokach, zaś Stan. Marusarz w biegu zjazdowym złamał nartę. W biegu tym Karol Zając zajął IV-te miejsce, Michał Jabłoński V-te miejsce. Panie nasze natomiast spisały się dzielnie: w mistrzostwie kombin. biegu alpejskiego I. m. zajęła Zofja Stopkówna, II. m. Marusarzówna Helena, III. m. Bednarzówna Karolina, VI. m. Pierzchalanka Jadwiga. W slalomie I. m. zajęła Bedna-

rzówna Karolina, przyczem należy zaznaczyć, że na trasie stanęły najlepsze narciarki i konkurencja była nadzwyczaj silna.

W otwartym konkursie skoków o Mistrzostwo Polski Br. Czech nie bierze udziału z powodu kontuzji w biegu, natomiast Stan. Marusarz uzyskuje po słynnym skoczku norweskim Andersenie II. m., a Andrzej Marusarz po dwóch poprzednich i Norwegu Gundersenie IV. miejsce.

4. III. 1935 Na mistrzostwach Anglji w Wengen w biegach zjazdowych uzyskuje Stan. Marusarz II. m. po Szwajcarze Graffie, Br. Czech VIII. m., zaś w komb. alp. (bieg i slalom) Stan. Marusarz jest IV-tym, Br. Czech X-tym wśród bardzo silnej konkurencji z minimalnemi różnicami w czasie.

6. III. 1935 w Bielsku w biegach zjazdowych o Puhar Beskidów uzyskuje Karol Zając IV-te m., zaś w biegu pań Helena Marusarzówna I. miejsce.

16. III. 1935 w Jugosławji w Planicy w czasie konkursu skoków na olbrzymiej skoczni skacze Stanisław Marusarz 87,5 m, nadto poza konkursem uzyskuje 93 m, a na treningu 95 m.

23. i 24. III. 1935 w zawodach o memorjał ś. p. por. Wóycickiego odbył się bieg zjazdowy i slalom (kombinacja alpejska), w których to zawodach Karol Zając zajmuje w ogólnej punktacji II. miejsce, Juhas VI., a Gnojek VII. Sam bieg slalomowy wygrał Zając.

W konkurencji pań doskonała zawodniczka Sekcji Marusarzówna zajmuje I. m., a Pierzchalanka III. m.

W dniach od 17 marca do 24 marca 1935 urządziła Sekcja rajd w Zachodnie Tatry. Dziesięciu uczestników prowadził naprzód p. J. Oppenheim, następnie p. T. Wróbel. Trasa biegła od Małej Łąki przez Przysłap Miętusi do dol. Kościeliskiej na Tomanową przełęcz, Hale Pyszną, Siwą przełęcz, Ornak, przełęcz Iwaniacką, dol. Chochołowską, Trzydniowiański, Starorobociański Wierch, dol. Chochołowską, Długi Upłaz, Wołowiec, Siwe Turnie, Halę Pyszną (ponownie), dol. Miętusią, Czerwone Wierchy, dol. Kondratową do Zakopanego.

19) Sekcja narciarska Oddziału Babiogórskiego P. T. T. w Żywcu.

Skład Zarządu: przewodniczący inż. Fucik Wiktor, zast. przew. Ziemnowicz Kazimierz, sekretarz Ozaist Adam, skarbnik Staszkiewicz Adam, członkowie: dr. Haliński Władysław, Olszowski Szczepan, Tchorzewski Bronisław, inż. Gryksa Józef. inż. Krupiński Alfred.

Dotychczasowe Koło Narciarzy zmieniło nazwę na „Sekcja Narciarska P. T. T. Oddział Babiogórski w Żywcu". Sekcja podobnie jak w roku zeszłym rozwinęła żywą działalność w kierunku turystycznym. W sezonie zimowym 1933/34 urządziła suchy kurs narciarski. Kurs odbywał się w miesiącu listopadzie i grudniu w każdy piątek. W kursie tym brało udział przeciętnie 25 osób. Kurs prowadził bezinteresownie prof. Tchorzewski Bronisław. Sekcja urządziła w Żywcu zawody narciarskie, oraz trzy razy bieg o sprawność narciarską P. Z. N., a to w Żywcu, w Hucisku i na Pilsku. W biegach o sprawność wzięło udział 48 osób, zdobywając 1 złotą, 6 srebrnych i 41 bronzowych odznak P. Z. N. Sekcja urządzała w każdy dzień świąteczny wycieczki narciarskie w których brało udział przeciętnie 10—15 osób. Wycieczki te wychodziły głównie w góry Beskidu Wysokiego i częściowo Śląskiego: na Pilsko, Babią Górę, Wielką Raczę, Romankę, Baranią Górę, Skrzyczne, Kikulę, Klimczok, Magórkę. Członkowie Sekcji zdobyli 15 odznak górskich P. Z. N. z tego 7 srebrnych, 8 bronzowych. W każdy piątek urządza Sekcja zebranie członków, na którem omawiano plan wycieczek na najbliższą niedzielę, oraz prowadzono pogadanki narciarskie.

Sekcja liczy 85 członków i należy do P. Z. N.

CZĘŚĆ II.

SPRAWOZDANIA ODDZIAŁÓW I KÓŁ

POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

Sprawozdanie z działalności Odziałów i Kół w zakresie robót w górach, wydawniczej, propagandowej, badań naukowych, narciarstwa i turystyki wysokogórskiej oraz liczbę i ruch członków umieszczono w specjalnych rozdziałach części I.

Sprawozdanie z działalności finansowej poszczególnych Oddziałów znajdują się w części III.

Poniżej podajemy:

WYKAZ ODDZIAŁÓW Z KOŁAMI I DELEGATURAMI.

1. ODDZIAŁ W BIAŁEJ, WP. dyr. Stan. Sojka, godz. urz. codz. od 16—17 z wyjątkiem sobót i dni świątecznych, ul. Komorowicka 16, tel. 2606. Adres dla korespondencji: Tomasz Wróbel, Biała, Nad Niwką 23.

2. ODDZIAŁ W BIELSKU, ulica Pierackiego 5, tel. 2871, godz. urz. codz. od 14—17. Posiada:

K o ł o w D z i e d z i c a c h, Bank Cieszyński, tel. 47.

3. ODDZIAŁ W BOCHNI, Gimnazjum.

4. ODDZIAŁ „BESKID ŚLĄSKI" W CIESZYNIE, Plac Kr. Jana III Sobieskiego 3, tamże przyjmuje skarbnik codzień od 15—17 godz. Posiada:

K o ł o w S k o c z o w i e, w Hurtowni Tytoniowej Wład. Jamróza (codziennie), adres dla koresp.: WP. Aleksander Krpec, nauczyciel.

5. ODDZIAŁ W DROHOBYCZU, WP. inż. Marjan Kozłowski, Drohobycz 2. „Polmin" telefon 107, konto P. K. O. Nr. 410.965; biuro informacyjne Oddziału urzęduje codzień z wyjątkiem niedziel i świąt w Drogerji mg. Obrowicza, Rynek, tel. 380. Posiada:

K o ł o w B o r y s ł a w i u. Związek Techników Wiertniczych, tel. 2.
K o ł o w S a m b o r z e, WP. prof. Podoliński, I. Gimnazjum Państwowe.
K o ł o w S k o l e m, Skole, lokal T. S. L.
K o ł o w T u r c e, Rada Powiatowa.

6. ODDZIAŁ W GORLICACH, WP. prof. Jan Dziopek, Gimnazjum.

7. ODDZIAŁ W JAROSŁAWIU, WP. B. Kotzian, ul. Weissa 4a, godz. urz. codz. od 9—12.

8. ODDZIAŁ W JORDANOWIE, (biuro notarjalne), godz. urz. 8—15.

9. ODDZIAŁ W KALISZU, Puławskiego 14, godz. urz. 9—1.

10. ODDZIAŁ „GÓRNOŚLĄSKI" W KATOWICACH, ul. Pocztowa 16, tel. 316-64, konto P. K. O. Nr. 301.058, godz. urz. codz. od 9—16, w soboty i dni przedświąteczne od 9—13. Posiada:

D e l e g a t u r ę w K r ó l.-H u c i e, ul. Wolności 24, WP. adw. Jan Stawski,
D e l e g a t u r ę w M i k o ł o w i e, ul. Dworcowa 1, WP. dyr. Jan Kurzak,
D e l e g a t u r ę w R u d z i e Śl., ul. Bytomska 10, WP. Jan Bonk,
D e l e g a t u r ę w T a r n o w s k i c h G ó r a c h, Gimn. Męskie, WP. prof. F. Kozieł, oraz

K o ł o w L u b l i ń c u, ul. Powstańców 2,
K o ł o w M y s ł o w i c a c h, ul. Powstańców 1,
K o ł o w P s z c z y n i e, Al. Kościuszki 3,
K o ł o w R y b n i k u, adres dla koresp. Rybnik, sk. poczt. 7 i dyżury w lokalu Koła w Hotelu Polskim, pokój nr. 5 od 18—19 godz. co czwartek.
K o ł o w W k. H a j d u k a c h, ul. Krakowska 73.

11. ODDZIAŁ W KIELCACH, Kielce z listami Banku Polskiego, lokal własny w lokalu Tow. Kredytowem miejskiem, ul. Wesoła, godz. urz. wtorki, piątki od 18—19. Posiada:

Koło w Olkuszu, WP. Stanisław Lipka, S. A. „Olkusz", godz. urz. codz. od 8—12 i od 14—18.

12. ODDZIAŁ „CZARNOHORSKI" W KOŁOMYJI, skr. poczt. 63, lokal Oddziału: Al. Wolności 5, godz. urz. codz. 9—14, ponadto biuro Oddziału Plac Piłsudskiego 2, m. 24, godz. urz. czwartki i soboty od 17—19. Posiada:

Koło w Kosowie, WP. inż. Oskar Frieser.

13. ODDZIAŁ W KRAKOWIE, ul. A. Potockiego 4, parter, tel. 112-77„ konto P. K. O. Nr. 412.535, godz. urz. codz. od 17—19.

14. ODDZIAŁ W KRYNICY, biuro na „Stadjonie" przy ul. Marsz. Piłsudskiego, tel. 191, konto 414.643, godz. urz. wtorki i piątki od 19—20. Posiada:

Delegaturę w Muszynie, WP. dr. Rachwał Tadeusz,

Delegaturę w Żegiestowie, WP. dyr. Krukierek Kazimierz, Zarząd Zdrojowy.

15. ODDZIAŁ WE LWOWIE, ul. Akademicka 23, tel. 20-01, godz. urz. codz. od 11—13 i od 18—20. Posiada:

Koło w Dolinie, Starostwo,

Koło w Iwoniczu, WP. Leon Tumas,

Koło w Krośnie, WP. inż. Klewski,

Koło w Przemyślu, kancelarja adw. dr. J. Neussa, ul. Jagiellońska 6.

16. ODDZIAŁ W ŁODZI, ul. Piotrkowska 125, u p. Woszczyka, godz. urz. codz. od 16—18,

17. ODDZIAŁ „BESKID" W NOWYM SĄCZU, adres Gimnazjum I, konto P. K. O. Nr. 411.315, godz. urz. w „Sokole" wtorki i piątki od 18—19. Posiada:

Koło w Grybowie, WKs. Jan Solak.

18. ODDZIAŁ „GORCE" W NOWYM TARGU, WP. Juljan Lubertowicz, nacz. sekr. Sądu, budynek Sądu, drzwi Nr. 3, godz. urz. codz. od 10—13.

Koło w Czarnym Dunajcu, WP. E. Walicka, sekr. Sądu Grodzkiego.

19. ODDZIAŁ W POZNANIU, ul. Chełmońskiego 8, m. 3, tel. 76-39, konto P. K. O. Nr. 200.804, lokal Oddziału wspólnie z P. T. K. przy ul. Marsz. Focha 18, II. p., godz. urz. poniedziałki, środy, piątki od 15—17. Posiada:

Delegaturę w Bydgoszczy, WP. inż. Stan. Tychoniewicz, Dyrekcja Dróg Wodnych,

Delegaturę w Gdyni, WP. M. Niemierkiewicz, księgarnia, ul. Świętojańska,

Delegaturę w Grudziądzu, WP. mjr. H. Gąsiorowski, ul. Sienkiewicza 34.

20. ODDZIAŁ W RABCE, willa „Wisła" tel. 99, ponadto w sezonie letnim Biuro Informacyjno-Wycieczkowe Oddziału w Zakładzie Zdrojowym, willa „Pod Trzema Różami", tel. 2. Posiada:

Delegaturę w Mszanie Dolnej, WP. dr. Franciszek Kowenicki,

Delegaturę w Myślenicach, WP. dyr. Bronisław Miętus.

21. ODDZIAŁ W RADOMIU, ul. Sienkiewicza 11, m. 10. godz. urz. poniedziałki, środy i piątki od 19—20.

22. ODDZIAŁ W STANISŁAWOWIE, ul. Sapieżyńska 30, konto P. K. O. Nr. 409.480, godz. urz. codz. 17—19. Posiada w sezonie letnim biura informacyjno-turystyczne w Jaremczu i w Worochcie, oraz

Koło w Bitkowie,

Koło w Delatynie,

Koło w Jaremczu, WP. Z. Niewiński,

Koło w Kałuszu, WP. J. Sytnik,

Koło w Mikuliczynie,

Koło w Nadwornej, WP. Starosta T. Cais,

Koło w Sołotwinie,

Koło w Worochcie.

23. ODDZIAŁ W STRYJU, ul. Sobieskiego 10. Miejski Urząd Zdrowia tel. 289, godz. urz. wtorki i piątki od 16—18. Posiada:

Koło w Bolechowie, WP. Nacz. M. Klimaszewski, Dworzec Kolejowy,

K o ł o w M o r s z y n i e, Zarząd Zdrojowy.

24. ODDZIAŁ „PIENIŃSKI" W SZCZAWNICY, WP. Juljan Masztelarz, Krościenko nad Dunajcem.

25. ODDZIAŁ W TARNOWIE, ul. Krasińskiego 31, sekretarz, ul. X. Starowolskiego (prezes), biuro Oddziału ul. Kapitulna, godz. urz. wtorki i czwartki od 18—19. Posiada:

K o ł o w R z e s z o w i e, WP. Jan Tyrybon, asesor P. K. P., ul. Dojazdowa 9.

26. ODDZIAŁ W WARSZAWIE, ul. Żórawia 9, m. 1, tel. 9-41-42, konto P. K. O. Nr. 4.000, godz. urz. codz. od 11—13 i od 17—19.

27. ODDZIAŁ W WILNIE, Uniwersytet, WP. prof. dr. Tadeusz Czeżowski.

28. ODDZIAŁ W ZAGŁĘBIU DĄBROWSKIEM, Sosnowiec, ul. Modrzejowska 32/III, sień tel. Sosnowiec 7-34, konto P. K. O. Nr. 301.828, godz. urz. codz. od 10—16. Posiada:

K o ł o w C z ę s t o c h o w i e, Jasnogórska 14/16,

K o ł o w R a d o m s k u, Gimnazjum Fabrycego,

K o ł o w Z a w i e r c i u, WP. adw. Jan Kazański, ul. 3-go Maja 1.

29. ODDZIAŁ W ZAKOPANEM, „Dworzec Tatrzański" ul. Krupówki, tel. 339, konto P. K. O. Nr. 407.333, godz. urz. codz. od 10—13 i od 17—18.

30. ODDZIAŁ „BABIOGÓRSKI" W ŻYWCU, WP. inż. Wiktor Fucik, Dyrekcja dóbr żywieckich, tel. 1, konto P. K. O. Nr. 401.437. Posiada:

K o ł o w A n d r y c h o w i e, WP. Franciszek Fryś,

K o ł o w W a d o w i c a c h, WP. prof. Czesław Panczakiewicz, ul. E. Zegadłowicza 48, godz. urz. codz. od 13—14.

SPRAWOZDANIA ODDZIAŁÓW WRAZ Z KOŁAMI (w porządku alfabetycznym).

Oddział w Białej.

Rok założenia Oddziału 1934. Skład Zarządu: prezes Dyr. Sojka Stanisław, wiceprezes Dr. Kubiczek Jan, sekretarz Wróbel Tomasz, skarbnik Zajączek Władysław, członkowie mgr. Grocholski Adam, Dr. Gross Otto, Kawiak Władysław, Dr. Madej Jan, Wajdzik Józef.

W łonie Zarządu funkcjonowały następujące Komisje: schroniskowa (Dyr. Sojka Stanisław i Dr. Madej Jan), robót w górach (Wróbel Tomasz, Zajączek Władysław, Wajdzik Józef, Stawowczyk Jan). Komisję Rewizyjną tworzyli: pp. Tanewski Franciszek, Ehrlich Adolf, Rochowicz Rudolf.

Skład sądu honorowego: Dr. Wiśniewski Juljan, Dr. Chrapczyński Leon, Sikora Józef.

Walne Zebranie odbyło się 22. II. 1934.

Oddział wykonał w roku sprawozdawczym 4½ km nowo znakowanych i 63 odnowionych szlaków, co bliżej omawiamy w rozdziale 4.

Ponadto urządzał Oddział wycieczki dla swych członków w Tatry, w Małą Fatrę, Gorgany i Czarnohorę oraz do Białowieży oraz szereg wycieczek w Beskid Śląski i Wysoki.

Oddział posiada nadal stację na Magórze z 3 pokojami dla członków P. T. T. (12 łóżek i 6 prycz, cena dla członków 1 zł), na Żarze z 1 pokojem zarezerwowanym dla członków P. T. T. (5 łóżek, cena dla członków 1 zł).

Przy Oddziele istnieje Sekcja narciarska, rozwijająca bardzo żywą działalność, bliższe szczegóły o niej w rozdziale 11. „Narciarstwo".

Oddział w Bochni.

Rok założenia 1928. Skład Zarządu: prezes Galas Piotr, wiceprezes Paschkowa Marja, sekretarz inż. Dziurzycki Karol, skarbnik Piątkowski Aleksander, członkowie: inż. Tylka Bronisław, Czyżewicz Stanisław, Fischer Stanisław. W skład Komisji rewizyjnej wchodzili: Tyczka Franciszek i Hantschlówna Olga. Walne zebranie odbyło się 14. IV. 1934 przy udziale 12 członków. Oddział urządził wycieczkę do Wiśnicza, gdzie zwiedzono zamek i kościół pokarmelitański (dziś więzienny). W wycieczce brały udział 22 osoby, w tem 8 gości. Odczyt o Wiśniczu wygłosił członek Oddziału prof. Fischer St. W związku ze 100-letnią rocznicą śmierci K. Brodzińskiego wygłosił prof. Fischer St. odczyt o poecie na posiedzeniu Wydziału Rady Powiatowej w Bochni, na którem z inicjatywy Oddziału uchwalono otoczyć opieką tz. Kamienie Brodzińskiego w Rajbrocie oraz wykupić parcelę, na której się znajdują.

Oddział posiada skromną bibljotekę (8 tomów, 9 map, 50 fotografij oraz kilkanaście zeszytów Taternika).

Oddział w Bielsku.

Rok założenia 1930. Skład Zarządu: prezes dyr. Adamecki Teofil, wiceprezes dr. Kaczmarz Eustachy, sekretarz Miech Jerzy, zast. sekretarza Bartonec Hugon, skarbnik prof. Rusnok Paweł, zast. skarbnika Kowalski Józef, członkowie: dyr. Minasowicz Józef, inż. Chlipalski Tadeusz, prof. Heilig Leopold, dr. Lebański Józef, Lipowczan Józef, inż. Nechay Alfred, Rychlik Karol, Schnack Edward, dr. Traubner Józef i delegat Koła w Dziedzicach Ks. Kojzar Ludwik.

Skład Komisji rewizyjnej: dyr. Ziemba Jan Piotr (przewodniczący), Zahradnik Jan, Kożdon Jan (członkowie).

Walne Zebranie odbyło się 26. III. 1934 przy udziale 50 osób.

W łonie zarządu istnieją następujące Komisje: schroniskowa, składająca się z Dra Minasowicza i inż. Chlipalskiego, górska w składzie: prof. Heilig Leopold, Rychlik Karol i Dr. Kaczmarz Eustachy, wycieczkowa w składzie: Dr. Libański Józef i Dr. Kaczmarz E. oraz propagandowo-komunikacyjna którą tworzy Dr. Adamecki T.

Oddział oddał w ciągu roku sprawozdawczego (17. XII. 1934) do użytku turystów nowozbudowane schronisko na Wielkiej Raczy. W ubiegłym roku prywatni przedsiębiorcy rozpoczęli jego budowę, jednakże z powodu trudności finansowych nie mogli go dokończyć. Oddział przejął budowę oraz grunt i w szybkim czasie uruchomił schronisko zagospodarowane przez cały rok, mogące pomieścić w 4 izbach na pryczach około 40 osób. Ceny noclegów dla członków zł 1.50, dla niećzłonków zł 2.— za dobę. Inwentarz schroniska stanowią: 45 koców, 30 poduszek, 30 prześcieradeł. Schronisko dzierżawią: Bronisław i Jadwiga Jaroszowie.

Dzięki tej inwestycji znajdują obecnie turyści punkt oparcia o doskonałych terenach narciarskich pasma Wielkiej Raczy.

Oprócz tego jest Oddział współwłaścicielem w 65% schroniska w Zwardoniu oraz posiada stację noclegową na przełęczy pod Białym Krzyżem w Salmopolu.

Oddział prowadził ożywioną działalność wycieczkową i organizował 14 wycieczek o przeciętnej frekwencji 7—30 osób: a to 2 w Tatry, 2 w Pieniny, 6 Beskid Wysoki, 3 w Beskid Zachodni, oraz jedną zagraniczną do Czechosłowacji. Ponadto dużą frekwencją cieszył się 5-dniowy kurs narciarski wysokogórski w Tatrach, w którym wzięło udział 25 osób.

Oddział posiada małą bibljoteczkę, składającą się z literatury przewodnickiej oraz map.

Oddział posiada

Koło w Dziedzicach

liczące 160 członków. Skład Zarządu: prezes ks. Kojzar Ludwik, wiceprezes Pończa Paweł, sekretarz Siwy Jan, skarbnik Bieniekowa Anna, członkowie Kułakowski Leon, Kopeć Rudolf, Piesko Leopold, Chrobak Ludwik, Mokryn Józef, Berkowicz Emil, dr. Michner Erwin, Rosenthal Erwin, Breks Karol, Peroutka Jan.

Skład komisji rewizyjnej: Kolaczek Teofil (przewodniczący), Sarna Jan, Goldfinger Hugon (członkowie).

Oddział „Beskid Śląski" w Cieszynie.

Rok założenia jako samodzielnego Towarzystwa „Beskid Śląski" 1910. Fuzja z P. T. T. nastąpiła w r. 1921. Skład Zarządu: prezes dr. Galicz Jan, wiceprezes Sowa Stanisław, sekretarz Chwierut Antoni, zast. sekretarza Czapla Franciszek, skarbnik Gibiec Jan, zast. skarbnika Sabela Adam, członkowie Szewczyk Erwin, Szczepański Karol, ks. Sznurowski Jan, dr. Zembaty Jan, Żukowski Juljan, Macura Stanisław, inż. Buzek Jan, dr. Kisza Karol i inż. Plutyński Juljan.

Komisja rewizyjna: Chmiel Jan, Jasicki Józef, Żabka Rudolf.

Rok 1934 był rokiem jubileuszowym 25-lecia istnienia Oddziału. Dnia 7. VII. 1909 odbyło się mianowicie zebranie na którem uchwalono założyć „Polskie Towarzystwo Turystyczne Beskid w Cieszynie". Starania jednakże o zatwierdzenie statutu trwały aż do następnego roku, tak, że rok 1910 jest jedynie formalną datą założenia Towarzystwa.

Uroczystość swej 25 rocznicy istnienia obchodził Oddział w schronisku na Stożku

w dniu 8 września 1934. Złożyła się na nią uroczysta wieczornica, której miłemu nastrojowi nie przeszkodziła fatalna pogoda.

W roku sprawozdawczym funkcjonowały w łonie Zarządu następujące Komisje: schroniskowa, ochrony przyrody, dla prac w górach i propagandy turystyki.

W ubiegłym roku uzupełniono dzięki subwencji Ministerstwa Komunikacji umeblowanie sali głównej w schronisku na Stożku przez zakupno 6 stołów w stylu istebniańskim, napuszczono ściany specjalnym przeźroczystym lakiem celem lepszej konserwacji, wreszcie 6 ostatnich łóżek drewnianych zastąpiono łóżkami metalowemi i drucianemi siatkami. Wybetonowano środkową piwnicę i położony w suterynach w południowo-zachodnim rogu pokój narciarski, wypalono grzyb w magazynie i wędzarni i położono betony z zewnątrz od wejścia do schroniska wzdłuż ściany.

Ponadto wobec stwierdzenia, że źródłem grzyba są ustępy, przebudowano je, założono nową kanalizację i położono żelazo-betonową podłogę pod pokojem sekcyjnym.

Oddział nie wykonał w ostatnim roku żadnych nowych robót w górach, gdyż stan zagospodarowania pod względem znakowania jest wystarczający. Oddział zorganizował ubieganie się o odznakę turystyczną i w tym celu wyznaczył stacje turystyczne, które na dowodzie przebytej pieszo drogi w górach poświadczają przejście turysty. Oddział wydaje nadal Rocznik pod redakcją Dra J. Galicza, którego szósty numer (jubileuszowy) obecnie się ukazał, wyposażony w 43 ilustracje.

Przy Oddziele istnieją 2 Sekcje narciarskie, a to: „Watra“ w Cieszynie i przy Kole w Skoczowie (bliższe szczegóły w rozdziale 11. „Narciarstwo“).

Oddział posiada

Koło w Skoczowie

liczące 110 członków. Skład Zarządu: prezes dr. Kisza Karol, wiceprezes Olszak Franciszek, sekretarz Wojnar Jerzy, skarbnik Jamróz Władysław, członkowie: Bukowski Ernest, inż. Buzek Jan, Czulak Wilhelm, Krpec Aleksander, Michalski Antoni, Tendera Paweł.

Koło zbudowało wspólnie ze swoją Sekcją narciarską skocznię za kwotę 740 zł., urządziło (13. V. 1934) zbiorową wycieczkę na Baranią Górę; ponadto urządzono kilka mniejszych wycieczek w Tatry oraz Beskidy.

Oddział w Drohobyczu.

Rok założenia Oddziału 1930. Skład Zarządu: prezes inż. Kozłowski Marjan, wiceprezes dr. Czyrek Jan, sekretarz Wasiewicz Stanisław, skarbnik dr. Nappe Emanuel, członkowie: mg. Obrowicz Leon, inż. Matkowski Jan, Janicki Tadeusz, Hubicki Grzegorz, dr. Jakubowska. Walne Zebranie odbyło się 28. III. 1934 przy udziale 28 osób. Komisja rewizyjna: Mg. Łepki Stefan, prof. Groński, dr. Knopf. Sąd honorowy: inż. Bauer, dr. Dunkelblau.

Oddział posiada 3 zagospodarowane schroniska t. j. w Malmanstalu, w Orowie i pod Trościanem, 4 stacje turystyczne: w Klimcu, Oporcu, Załokciu i pod Paraszką. Oddział w roku sprawozdawczym zakupił parcelę w Sławsku do spółki z oddziałem we Lwowie, nadto schronisko w Malmanstalu zakupił Zarząd Główny od Fy. „Godula“. Pomimo niesprzyjającej pogody w lecie Oddział poprawił względnie odnowił 245 km szlaków, ustawił 23 tablice drogowskazowe oraz 15 słupów na połoninach celem przystosowania niektórych szlaków do warunków zimowych, ponadto wyznakował specjalny szlak zjazdowy ścieżką myśliwską z Widnohy do Malmanstalu (10 km).

Celem propagandy turystyki wśród najszerszych warstw społeczeństwa zorganizował Oddział wspólnie z Komendą W. F. i P. W. górski, patrolowy marsz ze strzelaniem. Długość trasy wynosiła 65 km rozłożonych na dwa dni. Start był w Skolem, meta w Borysławiu. Przed metą odbyło się strzelanie do figur bojowych. O wielkiem zainteresowaniu się tą imprezą świadczy fakt, że na starcie stanęło 18 patroli. Przechodnią nagrodę ufundowaną przez Zarząd Główny P. T. T. zdobył patrol wojskowy 6 p. s. p.

Nowością ze wszech miar godną naśladowania było również urządzenie górskiego obozu wędrowego. Obóz ten posuwał się wzdłuż głównego grzbietu Karpat Wschodnich przez 14 dni. Wzięło w nim udział 20 uczestników.

Ponadto urządzał Oddział zbiorowe wycieczki dla swych członków w bliższe i dalsze okolice.

Przy Oddziele istnieje Sekcja ochrony przyrody, która wszczęła starania o utworzenie rezerwatu w partji znanych z piękności skał w Uryczu, oraz Sekcja narciarska (patrz rozdział 11 „Narciarstwo“).

Oddział posiada

Koło w Borysławiu

liczące 62 członków. Skład Zarządu: dyr. Kotek, dyr. Schutzman, inż. Górka, inż. Mischke.

Przy Kole w Borysławiu istnieją dwie ruchliwe Sekcje: narciarska (40 członków), bliższe o niej szczegóły w rozdziale 11 „Narciarstwo“, i fotograficzna (38 członków).

Nadto Oddział ma

Koło w Skolem

liczące 29 członków. Skład Zarządu: nadl. Jureczek J., Gruczelak Władysław, Chmułówna Henryka, Berwid Stanisław.

Przy Kole istnieje sekcja narciarska, należąca do P. Z. N.

Wreszcie Oddział ma

Koło w Turce n/Stryjem

liczące 18 członków. Skład Zarządu: mg. Łuszpiński, dr. Piotrowicz, Bukietyński Wojciech, mg. Feldman Dawid.

Oddział w Gorlicach.

Rok założenia 1932. Skład Zarządu: prezes Dziopek Jan, wiceprezes Mikołajczyk Jakób, sekretarz Wójcik Adam, skarbnik Kosiba Jan. Komisja rewizyjna: inż. Węgrzyn Henryk, dr. Michalski Aleksander, Czapelska Halina.

Sąd honorowy dr. Muchowicz Józef, Dill Jan, Marczak Henryk.

Walne zebranie odbyło się 17. III. 1934 przy udziale 17 członków.

Pracy w terenie w szczególności nad znakowaniem stanęła na przeszkodzie katastrofalna powódź i niepogoda. Pomimo tego Oddział uruchomił kilka wycieczek w okolice Gorlic prowadząc ogółem na nie 42 członków.

Oddział w Jarosławiu.

Rok założenia 1924. Skład Zarządu: prezes Wiśniowski Zygmunt, wiceprezes Kostka Władysław, sekretarz Skarbowski Kazimierz, skarbnik Kotzian Bolesław, członkowie Dąbrowski Józef, inż. Billy Zygmunt, Mayr Józef, Będziński Marjan, dr. Papierman Mozes.

Komisja rewizyjna: Grabowski Zdzisław (przewodniczący), inż. Robakowski Michał, Tenerdrowski Tadeusz (członkowie). Sąd honorowy mjr. Michalski Benedykt, inż. Brodowicz Władysław. Walne Zgromadzenie odbyło się 21. IV. 1934 przy udziale 15 osób.

Oddział urządził kilka wycieczek w Tatry i Karpaty Wschodnie.

Oddział w Jordanowie.

Rok założenia 1933. Skład Zarządu: prezes dr. Szumski Leon, wiceprezes mg. Sawrycz Eugenjusz, sekretarz Zięba Józef, skarbnik mg. Feil Leon, członkowie Leśniak Edward, dr. Spławiński Stanisław, ks. Fic Edward, dr. Offert Tadeusz, Feit Natan.

Skład Komisji rewizyjnej: dr. Kutrzeba Wiktor, dr. Spławiński Aleksander, Zduń Józef, Górkiewicz Stanisław.

Walne Zebranie odbyło się 5. IV. 1934 przy udziale 25 osób. Oddział posiada stację noclegową w Jordanowie w hotelu Natana Feita (tel. 2, 23, 25) (5 miejsc zarezerwowanych dla członków).

Oddział jest właścicielem gruntu na Policy (pgr. 1 kat 17120/7 ks. gr. gm. kat. Sidzina), na której w bieżącym roku rozpoczyna budowę schroniska. Zapoczątkowane w r. 1934 współpracą z oddziałem P. T. T. z Łodzi natrafiła na przeszkody, w wyniku których Oddział podjął się samodzielnej budowy schroniska.

Obecnie zakupiono już materjał budowlany i zaczęto go zwozić na miejsce. Schronisko na Policy zaspokoi bardzo pilne potrzeby turystyki letniej i zimowej, dając doskonały punkt oparcia tak dla wycieczek w okolice Jordanowa, jak i jako jeden z etapów długodystansowego rajdu głównym grzbietem.

Oddział urządził kilka wycieczek na okoliczne szczyty, oraz urządzał zebrania towarzyskie i odczyty dla członków, w związku z czem przystępuje obecnie do wynajęcia własnego lokalu, który przyczyni się do organizacyjnego rozwoju Oddziału.

W roku sprawozdawczym Oddział wykonał szereg prac w terenie a mianowicie wyznakował szlak z Jordanowa przez Toporzysko, M. Sidzinę na Policę oraz z Jordanowa przez Policę na Babią Górę (patrz rozdział 4).

Oddział posiada Sekcję narciarską, składającą się z 20 członków (patrz rozdział 11 „Narciarstwo").

Oddział posiada bibljotekę (10 tomów i 6 map).

Oddział „Górnośląski" w Katowicach.

Rok założenia 1920. Skład Zarządu: prezes adw. Kaźmierczak Edmund, wiceprezes prof. Grzybowski Józef, sekretarz dyr. Kęsa Antoni, skarbnik adw. Mroczkowski Bolesław, członkowie: adw. Dzięcioł Alfons, prof. Rutkowska Stefanja, adw. Stawski Jan, dr. Kocur Adam, dr. Korowicz Marek, dr. Stateczny Walenty, Lipowczan Jan, mg. Górski Roman, inż Konopczyński Adam, dr. Gondzik Jan, inż. Zaczyński Eugenjusz.

Skład Komisji rewizyjnej: Winkler Władysław (przewodniczący), Guntner Edward i Schneider Józef (członkowie).

Skład Sądu honorowego: dr. Dąbrowski Władysław (przewodniczący), dr. Rieger Andrzej, inż. Kuczyński Antoni.

W łonie zarządu funkcjonował stale Komitet wykonawczy w składzie adw. Kaźmierczak E., prof Grzybowski J., dyr. Kęsa A., adw. Mroczkowski B., dr. Korowicz M., dr. Gondzik J., adw. Dzięcioł A.

Walne Zebranie odbyło się 13. XII. 1934 przy udziale 91 osób.

Oddział posiada dwa schroniska: na Równicy i na Przysłopie pod Baranią Górą. W ciągu roku sprawozdawczego Oddział urządził 4 odczyty, mianowicie: prof. Passendorfera o geologji Tatr, dr. Korowicza pod tytułem „Historja taternictwa", dr. Dorawskiego pod tytułem „Wyprawa w góry Wysokiego Atlasu" oraz drugi odczyt dr. Dorawskiego p. t. „Na podbój Aconcagua". Odczyty te cieszyły się dużą frekwencją (około 300 osób na każdym odczycie).

Przy Oddziele istnieje nowozałożona sekcja wysokogórska licząca 29 członków, której kierownikiem jest dr. Korowicz Marek. Z jej inicjatywy odbyła się wycieczka ćwiczebna w okolice Ojcowa, oraz w Tatry.

Od maja do września 1934 r. sekcja wysokogórska odbywała co tydzień jedno zebranie, na którem omawiano kwestje wycieczek wysokogórskich, ekwipunku, układania planów i t. p. Równocześnie urządzono w biurze Oddziału stałe godziny w których członkowie sekcji wysokogórskiej udzielali szczegółowych informacyj osobom wybierających się w góry.

Oddział posiada

Koło w Mysłowicach

liczące 86 członków, którego Zarząd tworzą: prezes Pollak Jan, sekretarz Szotkowski Emil, skarbnik Strykowski Henryk.

Koło w Pszczynie

liczące 104 członków, którego Zarząd tworzą: prezes prof. Grzybowski Józef, sekretarz prof. Iwanowski Wacław, skarbnik Stieber Ludwik.

Koło w Rybniku

liczące 350 członków, którego Zarząd tworzą: prezes dr. Adam Władysław, sekretarz Gorzołka Augustyn, skarbnik Hübscher Karol. Koło posiada bibljotekę z ok. 100 dzieł, dyżury co czwartek od 18 do 19 godz. w lokalu Koła.

Koło w Lublińcu

liczące 30 członków, którego Zarząd stanowią: prezes dyr. Czech Wilhelm, sekretarz Trump Wolfgang, skarbnik Sumera Tadeusz.

Koło w Wielkich Hajdukach

liczące 85 członków, którego Zarząd stanowią: prezes dr. Stateczny Walenty, sekretarz Muller Alfred, skarbnik kpt. Blacha Wilhelm.

Ponadto ma Oddział Delegatury:

w Chorzowie

skupiającą 260 członków, delegatem jest adw. Stawski Jan.

w Tarnowskich Górach

skupiającą 85 członków, delegatem jest dr. Kozioł.

w Rudzie Śląskiej

skupiającą 25 członków, delegatem jest Bonk Jan.

w Mikołowie

skupiającą 60 członków, delegatem jest Kurzak Jan.

Oddział w Kaliszu.

Rok założenia 1931. Skład Zarządu: prezes prof. Nowosielski Stanisław, wiceprezes Weiss Ignacy, sekretarz Staniewska Helena, skarbnik Charszewski Zygmunt, członkowie Staniewski Maurycy, Torbkiewiczowa Jadwiga, Tarasin Jan, zast. członka Tarasinowa Katarzyna.

Skład Komisji rewizyjnej: Krzysik Stanisław (przewodniczący), Kardaś Józef i Czajkowska Janina (członkowie).

Skład Sądu honorowego: Ulrych Aleksander, Czapski Kazimierz, Dancyger Miecz.

Walne zebranie odbyło się 10. IV. 1934 przy udziale 9 osób. Oddział posiada bibljoteczkę, składającą się z 10 tomów i 3 map.

Oddział w Kielcach.

Rok założenia 1923. Skład Zarządu: prezes Cybulski Jerzy, wiceprezes Biłowicki Bronisław, sekretarz Malukiewicz Michał, skarbnik Wasung Aleksander, członkowie: Knichowiecki Lucjan, Czarniecka Anna, dr. Lewkowiczówna Halina, Zwoliński Franc.

Komisję rewizyjną tworzą: Zwoliński Mieczysław, Stępińska Zofja, Staroń Jan.

Sąd honorowy stanowią: mec. Grzegorzewski Marjan, Gierowski Lucjan, Odlanicki Artur.

Prace Oddziału ograniczały się w bieżącym roku sprawozdawczym do załatwiania spraw członków.

Delegaci Oddziału uczestniczyli w obradach Wojewódzkiej Komisji Turystycznej. Oddział subwencjonował Oddział P. T. T. w Rabce kwotą 250.— zł na zakupno inwentarza do stacji noclegowej P. T. T. w Rabce (willa „Wisła").

Sekcja narciarska Oddziału została zlikwidowana spowodu braku członków.

Oddział posiada

Koło w Olkuszu

liczące 16 członków. Skład Zarządu: prezes Lipka Stanisław, wiceprezes ks. pref. Piskosz Jan, sekretarz i skarbnik Kania Jan, członkowie Kaniowa Jadwiga, dyr. Wogelius Karol.

Koło urządziło 10. X. 1934 publiczny odczyt prof. K. Sosnowskiego p. t. „Urok gór polskich" przy bardzo żywym udziale publiczności (300 osób).

Oddział „Czarnohorski" w Kołomyji.

Rok założenia 1878. Skład Zarządu: prezes Skłodowski Władysław, wiceprezes inż. Morawetz Ludwik, sekretarz Rękas Tadeusz, skarbnik Sozański Władysław, członkowie: Blitz Benjamin, Dębicki Zdzisław, Dyduszyńska Helena, Hanus Juljan, inż. Kurdziel Roman, Rzepecki Seweryn, dr. Schmuck Adam, Śnigowski Ignacy. Skład Komisji rewizyjnej: Zadembski Franc., Stiefel Wilhelm, Krogulski Juljan (członkowie).

Skład Sądu honorowego: dr. Bosakowski, Damm Józef, Sobota Karol.

Walne zebranie odbyło się 25. IV. 1934 przy udziale 14 osób.

Oddział posiada jedno schronisko: „Dworek Czarnohorski" w Worochcie oraz i schrony pod Popadją Czywczyńską, w Burkucie, w Szybenem, w dolinie Popadyńca i na Bałtagule (przez Koło w Kosowie). W Dworku Czarnohorskim w Wo-

rochcie przeprowadzono remont w ubikacjach mieszkalnych, zaopatrzono w piece ubikacje na II. pietrze celem użycia ich w zimie na noslegi, uzupełniono inwentarz przez zakupno nowych koców, prześcieradeł i poduszek; przerobiono studnię przez ujęcie źródła, a wreszcie zaprowadzono światło elektryczne we wszystkich ubikacjach.

W roku sprawozdawczym zakupiono parcelę budowlaną w Żabiem-Ilci pod budowę domu turystycznego, jakoteż całkowitą ilość materjału drzewnego potrzebnego do budowy.

W roku sprawozdawczym nie wyznakowano ani nie odnowiono żadnych szlaków turystycznych.

Oddział posiada

Koło w Kosowie

liczące 17 członków. Skład Zarządu: prezes inż. Fieser Oskar, wiceprezes Girzejowski Kazimierz, sekretarz inż. Hiliński Eugenjusz, skarbnik ppłk. Lewicki Józef. Komisję rewizyjną tworzyli: dr. Tarnawski W. (przewodniczący), Wysocki Piotr, dyr. Pudło Rudolf (członkowie).

W łonie Koła funkcjonowały następujące Komisje: propagandowa, budowlana i wycieczkowa.

Koło po przeprowadzonej w styczniu b. r. reorganizacji wszczęło energiczne kroki celem zrealizowania zakreślonego planu w zakresie uruchomienia schronisk, znakowania, zorganizowania kursów narciarskich oraz letnich wycieczek zbiorowych w Beskid Huculski.

Koło uruchomiło schronisko w Burkucie i schron w Szybenem a w najbliższym czasie przystąpi do budowy schroniska w okolicach przełęczy Kopilasz oraz uruchomienia prymitywnych schronisk w dol. Popadyńca i na Bałtagule.

Oddział w Krakowie.

Rok założenia 1923. Skład Zarządu: prezes dr. Nowicki Jan, wiceprezes prof. U. J. dr. Włodek Jan (w ciągu roku sprawozdawczego ustąpił; funkcję wiceprezesa sprawował do czasu Walnego Zgromadzenia dr. Stolfa Emil); Sekretarz dr. Stolfa Emil (z chwilą objęcia przez tegoż funkcji wiceprezesa, sekretarzem został Petecki Jan Kazimierz), skarbnik dr. Ralski Edward. Członkowie: dr. Fredro-Boniecki Aleksander, inż. Czerwiński Jan Wacław, dr. Dorawski Jan Kazimierz, prof. dr. Goetel Walery, inż. Kiełpiński Jan, prof. dr. Kowalski Tadeusz, dr. Lardemer Adam, dr. Sokołowski Adam, Szczepański Jan Alfred i prof. Wiśniewski Józef.

W łonie Zarządu funkcjonowały Komisje: schroniskowa, bibljoteczna i dla spraw funduszu naukowego. Komisję rewizyjną tworzyli: Dreszer Marjan (przewodniczący), Nodzeński Adam, mg. Breuer Stanisław (członkowie). Sąd honorowy: prof. dr. Zoll Fryderyk, prof. Smoleński Jerzy, dr. Kosch Teodor.

Walne Zgromadzenie Oddziału odbyło się 23. III. 1934 przy udziale 84 członków. Sekretarjat Oddziału znajduje się nadal w lokalu przy ul. Potockiego l. 4 i urzęduje oprócz niedziel i świąt między 17 a 19-ą.

W lokalu tym nadal mieści się siedziba Sekcji Turystycznej (Klubu Wysokogórskiego) i Sekcji Taternickiej A. Z. S. (ostatnio nieczynnej) wraz z bibljotekami o łącznej ilości 1000 tomów. Ponadto mieści się tam nadal administracja czasopisma „Taternik".

Bibljoteką Oddziału zawiaduje dyr. dr. Magiera Jan przy współpracy Komisji bibljotecznej. Bibljoteka liczy obecnie 1665 tomów, 69 map, 1424 przeźroczy.

Oddział urządzał wspólnie z Pol. Tow. Geograficznem oddz. w Krakowie podobnie jak w ubiegłych latach serje odczytów, których w czasie od 28. XI. 1934 do 20. III. 1935 było 16-ście. Ponadto wspólnie z Sekcją Turystyczną urządził Oddział odczyt dra J. K. Dorawskiego „O wyprawie alpinistycznej w góry wysokiego Atlasu" w sali Muzeum Przemysłowego. Odczyt ten, relacjonujący wyniki wyprawy zgromadził liczne rzesze kulturalnego Krakowa.

W Zarządzie Oddziału znajdują się dwa schroniska nad Morskiem Okiem i w Roztoce.

Frekwencja w nich w roku sprawozdawczym przedstawiała się następująco: Morskie Oko, noclegów członkowskich 3418, niecżłonkowskich 1449, razem 4867, Roztoka, noclegów członkowskich 2822, niecżłonkowskich 1004, razem 3826.

W schronisku nad M. Okiem (w nowym budynku) przeprowadzono następujące

adaptacje: umocniono belki w ścianach, rozebrano ganek i wymieniono belki na nowe, dano nowe schody od strony zachodniej i częściowo nową podłogę. Założono nowe podłogi w kuchni, bufecie na sali i na werandzie. W sieni przy drzwiach wchodowych dano kawałek nowej podłogi, naprawiono schody od tylnego wejścia, wymieniono blachy w dwóch klozetach, naprawiono cementem posadzkę w pralni i odpływy z rynien. Dano dwie nowe muszle do klozetów, oraz częściowo nowe rynny oraz naprawiono stare. Pomalowano kuchnię farbą olejną do wysokości 1.8 m. Naprawiono nannesmannowską rurę dopływową do barana. Sprawiono troje nowych drzwi do pokojów, przeprowadzono remont agregatu oświetleniowego. Zrobiono nową płytę dla stołu kuchennego.

W starym budynku: zdjęto oszalowanie, zerwano podłogi i prycze, rozebrano całe wnętrze, dźwignięto cały budynek i dano podmurowanie z kamienia na cemencie. We wszystkich ścianach wymieniono 2—4 belki, położono nowe podłogi na nowych legarach, zrobiono nowe schody, przebudowano kuchnię i piec kuchenny, zamiast poddaszy wybudowano dwie hale, oszalowano całą górę a na strychu położono podłogę. Zrobiono tylne wejście do ustępów i wybudowano drewutnię. Zrobiono czworo nowych drzwi, wykonano dół kloaczny z betonu. Na werandzie położono podłogę z dawnego materjału a cały budynek na nowo oszalowano. Zbudowano nadto nową ławę na potoku i nowe poręcze oraz poprawiono ogrodzenie.

Ogólny koszt powyższych adaptacyj: 5171.41 zł.

W schronisku w Roztoce: przeprowadzono w roku bieżącym następujące adaptacje: położono nowy dach z podwójnie bitych gontów nad północną częścią budynków, oraz okapy. Pociągnięto karboliną wszystkie dachy schroniska i budynków gospodarczych. Oszalowano całkowicie trzy pokoje, kuchnię turystyczną, kuchnię schroniska, korytarz, klatkę schodową i pociągnięto je pokostem. Pociągnięto pokostem trzy pokoje dawniej oszalowane. Wykonano dwa stołki, oraz wieszaki i półki w dwóch pokojach. Zakupiono i umocowano we wszystkich pokojach lustra. Wykonano brakujące popielniki do wszystkich pieców. Wykonano magiel do bielizny pościelowej, poprawiono drogę dojazdową do schroniska, zniszczoną przez powódz. Wybudowano prowizoryczną drewutnię przy budynku gospodarczym. Adaptacje te przeprowadzono za kwotę zł 1.235.47.

Schronisko nad M. Okiem dzierżawił jak poprzednio Teofil Janikowski, zaś schronisko w Roztoce inż. Roman Grabowski.

Na Walnem Zgromadzeniu, odbytem 23. III. 1934 oprócz wniosków natury finansowej i preliminarza uchwalonego na kwotę 31.237.88 zł założono jednogłośnie na wniosek mg. Wł. Krygowskiego protest przeciwko zamierzonej budowie kolejki linowej od zdrojowiska w Łomnicy Tatrzańskiej na szczyt Łomnicy, z którym polskie taternictwo jest szczególnie związane.

Oddział przystąpił ostatnio do zorganizowania Sekcji narciarskiej.

Oddział w Krynicy.

Rok założenia 1929. Skład Zarządu: prezes dr. Graba-Łęcki Wacław, wiceprezes mg. Nitribitt Roman, sekretarz Kamyk Jan, skarbnik Porzycki Władysław, członkowie inż. Krówka Józef, Wieniawski Władysław, zastępcy: Żarlikowski Kazimierz, Gajowski Tadeusz, inż. Dymnicki Tadeusz, Porzycki Stanisław, delegat na Muszynę dr. Rachwał Tadeusz, delegat na Żegiestów inż. Krukierek Kazimierz.

Na podstawie uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 28. III. 1934 r. funkcjonujący Zarząd (bez zastępców) ukonstytuował się jako Komitet budowy Schroniska na Jaworzynie w składzie: przewodniczący dr. Wacław Graba-Łęcki, członkowie: mg. Roman Nitribitt, Jan Kamyk, Władysław Porzycki, inż. Józef Krówka, Władysław Wieniawski.

W łonie Zarządu funkcjonowała Komisja znakowania ścieżek i wycieczkowa w składzie: mg. Roman Nitribitt, Tadeusz Gajowski, inż. Tadeusz Dymnicki, Stanisław Porzycki i Kazimierz Żarlikowski.

Komisję rewizyjną tworzyli: dyr. Chmiel Józef (przewodniczący), Kmietowicz Stanisław, Kamyk Michał (członkowie).

Sąd honorowy składał się z dyr. inż. Nowotarskiego Leona, dyr. Chmiela Józefa i dra Zarzyckiego Emanuela.

Oddział posiada bibljoteczkę składającą się z 15 tomów i 20 map. Główna akcja Oddziału skierowana była w kierunku uruchomienia schroniska im. Marszałka Jó-

zefa Piłsudskiego na Jaworzynie Krynickiej (1030 m), co też prowizorycznie uskuteczniono w grudniu 1934 r.

Komitet budowy tego schroniska, po nabyciu odpowiedniej parceli w 1933 r. przystąpił wśród ciężkich warunków w czasie zimy 1933/34 do zwożenia materjałów budowlanych poczem po ustąpieniu śniegów w kwietniu rozpoczęto roboty ciesielskie, prowadząc równocześnie prace nad wykopem.

Celem ujęcia źródeł zbudowano 3 zbiorniki betonowe o pojemności 12.000 litrów, następnie urządzono kanalizację i zbudowano oczyszczalnik Imhoffa przy budynku gospodarczym.

Dzięki uzyskanej z Funduszu Pracy pożyczce Komitet mógł zaawansowane już prace dalej przeprowadzać. Prace te w drugiej połowie grudnia 1934 częściowo ukończono tak, że schronisko prowizorycznie uruchomiono oddając do użytku turystów bufet i 60 miejsc noclegowych z czego 30 na łóżkach siatkowych w 14 pokojach, a 30 na dwóch salach noclegowych na pryczach z materacami poduszkowemi, ponadto wykończono instalację wodociągową z bieżącą ciepłą i zimną wodą oraz kanalizację.

Schronisko otrzymało własne pośrednictwo pocztowe dzięki życzliwemu stanowisku P. Ministra Poczt i Telegrafów Kalińskiego przyczem drzewa na 200 słupów 9 km dostarczała Komisja Zdrojowa.

Ponadto zainstalowano wstyczniu 1935 wysokogórską stację meteorologiczną tamt. Instytutu Meteorologicznego.

Najbliższy rok będzie poświęcony dalszemu urządzaniu i wykończeniu schroniska, którego budowa wśród tak trudnych warunków terenowych i finansowych jest zasługą Komitetu i Oddziału a zwłaszcza jego prezesa dra Wacława Graba-Łęckiego.

Ceny w schronisku: dla członków P. T. T. łóżko w pokoju zł 1.50, na sali zł 0.60, dla niečzłonków łóżko w pokoju zł 2.50, na sali zł 1.

Adres schroniska: Schronisko P. T. T. im. Marszałka Piłsudskiego na Jaworzynie poczta Krynica tel. 191.

Oddział prowadził intensywną akcję wycieczkową, przeprowadzając na 14 wycieczkach 90 osób.

Niezagospodarowany schron na Runku (1082 m) koło Jaworzyny Krynickiej został spalony przez robotników zajętych przy budowie nowego schroniska.

Oddział bardzo żywo współpracował z Komisją Zdrojową, znajdując w niej życzliwe poparcie we wszystkich poczynaniach; między innemi Oddział wszczął akcję o ochronę lasu jodłowego na Hucie oraz wzdłuż drogi do Grybowa.

Oddział ma delegaturę w Muszynie (dr. Rachwał Tadeusz) i w Żegiestowie (inż. Krukierek Kazimierz).

Oddział we Lwowie.

Rok założenia 1921. Skład Zarządu: prezes prof. Lenkiewicz Adam, wiceprezes prof. dr. Łomnicki Antoni, sekretarz dr. Romanowska Marja, skarbnik inż. Skórkowski Tadeusz (przeniesiony z dniem 1. I. 1935 do Krakowa), członkowie: Czołowski Stanisław, dr. Majewski Wacław, Niedenthal Władysław, prof. Pawlikowski Jan Gwalbert, inż. Przetocki Kazimierz, Podlacha Wincenty, Starzewski Stanisław, inż. Łańcucki Marjan. W ciągu roku sprawozdawczego dokooptowano: Czajkowskiego Janusza, inż. Polturaka Leopolda, dra Nikliborca Jana, por. Łukomskiego i Wierzyńską Marję.

Komisję rewizyjną tworzyli: Bujak Jan, dr. Westwalewicz Marja, Szafrański Tadeusz.

Sąd honorowy tworzyli: prof. dr. Ostrowski Tadeusz, prof. dr. Romer Eugenjusz, dr. Beynarowicz Michał.

Walne Zebranie Oddziału odbyło się 27. III. 1934 r. przy udziale 36 osób.

W łonie Zarządu funkcjonowały następujące Komisje: odczytowa (dr. Nikliborc J. i inż. Łańcucki M.), życia towarzyskiego (inż. Łańcucki M., dr. Nikliborc J. i Budzynowska Ewa), robót górskich (red. Starzewski S., inż. Skórkowski T., Czajkowski J. i Lenkiewicz A.), wycieczkowa (Lenkiewicz A., Niedenthal W., Wierzyńska M., Czajkowski J. i Romanowska M.), przedsiębiorstw (inż. Skórkowski T., Starzewski S. i Romanowska M.).

W sezonie letnim i zimowym roku sprawozdawczego biuro Oddziału udzielało wszelkich informacyj z zakresu turystyki, jak komunikaty śniegowe, biuletyny o pogodzie, dane o schroniskach itd., współpracowało przy organizacji pociągów popularnych, oraz sprzedawało karty uczestnictwa do tych pociągów. W październiku 1934 r.

Zarząd Oddziału zawarł umowę z P. B. P. „Orbis“ mocą której stworzono w lokalu Oddziału „Biuro Turystyczno-Informacyjne P. B. P. „Orbis“ i Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego“, mającego współdziałać z Orbisem w organizacji wycieczek i imprez turystycznych. W związku z tem biuro przyjęło sprzedaż biletów turystycznych 1000 km, zgłoszenia na wycieczki zagraniczne i sprzedaż biletów do pociągów popularnych. Ze stworzeniem tej nowej agendy wyłoniła się potrzeba reorganizacji biura i przystosowanie go do nowych czynności. Rozpoczęto sporządzanie kartoteki miejscowości uzdrowiskowych i letniskowych z całego obszaru Rzeczypospolitej, kartoteki miejscowości i zabytków o znaczeniu historycznem oraz wykonano mapę zabytków przyrody z trzech południowo-wschodnich województw.

Oddział brał czynny udział w zjazdach i posiedzeniach dotyczących spraw turystyki lub specjalnie spraw Towarzystwa Tatrzańskiego. Delegaci Oddziału wzięli udział w Zjeździe Turystycznym w Jaremczu w czerwcu 1934, następnie w posiedzeniach Towarzystwa Przyjaciół Huculszczyzny, komitetach turystycznych Dyrekcji Kolejowej Lwowskiej i Stanisławowskiej, w wojewódzkiej Komisji we Lwowie. Ponadto delegaci Oddziału brali udział w posiedzeniach Zarządu Głównego i Komisji Międzyoddziałowej Wschodnio-Beskidzkiej.

We wrześniu 1934 r. Oddział urządził na Targach Wschodnich stoisko propagandowe. Wystawiono mapy gór polskich oraz zagospodarowania turystycznego, mapę plastyczną Tatr, wydawnictw P. T. T., fotografje, jak też afisze propagandowe. Stoisko to ciekawie urządzone zwróciło powszechną uwagę i zainteresowanie — stając się tem samem doskonałą propagandą dla Oddziału.

Oddział prowadził intensywnie prace przygotowawcze do przyszłej konwencji turystycznej polsko-rumuńskiej; przeprowadził obszerną korespondencję z zainteresowanemi towarzystwami rumuńskiemi, zgromadził obfity materjał kartograficzny i wszelkie materjały, które będą stanowiły podstawę do rozmów przy zawarciu konwencji. Cennym materjałem będą albumy fotograficzne, z terenów mających być objętemi konwencją.

Przygotowania te prowadził z ramienia Oddziału członek Zarządu p. Wincenty Podlacha. Oddział korzystał stale z życzliwej pomocy i poparcia Konsula Generalnego Rumunji we Lwowie p. Gallina.

Celem rozwinięcia życia towarzyskiego wśród członków Oddziału co drugą środę odbywają się w lokalu Oddziału zebrania towarzyskie, w czasie których uproszeni prelegenci wygłaszali referaty z zakresu turystyki, narciarstwa itd., wyświetlano fotografje i przeźrocza. W okresie sprawozdawczym odbyło się 13 herbatek z referatami następującej treści:

Ref. red. St. Starzewski — Plan robót letnich w górach, ref. dr. Tad. Owiński — Wrażenia z wycieczki kajakowej po jeziorach wileńszczyzny, ref. inż. Leop. Polturak — Wrażenia ze spływu kajakiem po wodach rumuńskich od Alp Rodniańskich po morze Czarne, ref. Zbigniew Schneigert — Wrażenia z włóczęgi górskiej po Jugosławji, ref. Zbigniew Schneigert — Wrażenia z wędrówek po krajach północnej Europy, ref. Anna Czeżowska — Przez Małą Fatrę, dr. Adam Sołtysik — Wypadki narciarskie a pierwsza pomoc, inż. Leopold Polturak — Najnowszy sprzęt narciarski, prof. Adam Lenkiewicz — To i owo o turystyce zimowej, dr. Bolesław Popielski — Hygiena wycieczek narciarskich, inż. Leopold Polturak — Smary narciarskie i ich zastosowanie, prof. Jan Gw. Pawlikowski — Zakopane i Tatry przed półwiekiem, dr. Wiesław Hołobyut — O znaczeniu przemiany materji oraz odżywiania w życiu codziennem i sporcie. Na zebrania towarzyskie uczęszczało przeciętnie po 43 osób.

Cały szereg szlaków musiano w tym roku znaczyć na nowo, a to z tego powodu, że przy budowie dróg leśnych i wyrębach powycinano masowo znaki i to w ubiegłym roku świeżo malowane. Dotyczy to przedewszystkiem szlaku głównego, na którym w ubiegłym roku wymalowano znaki prawdziwym cynobrem. W roku zaś bieżącym na przestrzeni od Ryzarni do Jamy niemal wszystkie powycinano. Pozatem nie został jeszcze uporządkowany szlak główny na przestrzeni od doł. Mołody przez szczyt Mołody na Sołotwinkę, a to z tego powodu, że nie można było uzyskać zezwolenia na przecięcie ścieżki w kosówce. Obecnie sprawa ta została uzgodniona z zainteresowanemi czynnikami i w bieżącym sezonie letnim ścieżka w kosówce na Mołodzie będzie uporządkowana.

Oddział wedle programu ustalonego na Zjeździe Turystycznym w Jaremczu w czerwcu 1934 r. miał wybudować w Gorganach trzy objekty turystyczne: schroni-

sko-narciarskie a to schronisko zagospodarowane w dol. Mołody, na Ruszczynie pod Sywulą i na Kłębaku pod Popadją.

Niestety program ten nie mógł być zrealizowany, a to spowodu trudności wynikłych w czasie pertraktacyj między Zarządem Oddziału a Zarządem Dóbr Stołowych Metropolji Grecko-Katolickiej, do której należy większość obszaru, podlegającego gospodarce turystycznej Oddziału. W szczególności Metropolja postawiła warunek, że gospodarzem schroniska w Mołodzie będzie człowiek wyznaczony przez Zarząd Dóbr Metr. w Perehińsku, na co Zarząd Oddziału nie mógł się absolutnie zgodzić i rokowania w tej sprawie — mimo interwencji władz administracyjnych w Stanisławowie stanęły na martwym punkcie.

Z zakreślonego programu budowy zrealizowano jedynie budowę schronu turystycznego na Ruszczynie pod Sywulą. Schron ten będący zwyczajną kolibą z pryczami, wybudowany jest w lesie na Ruszczynie, przy ścieżce schodzącej z połoniny do potoku Niegrowa. Prowadzą do niego znaki biało-zielone-białe.

Przy Oddziele istnieje bardzo liczna Sekcja narciarska o której działalności piszemy w rozdziale 11. „Narciarstwo“ oraz Sekcja kajakowa, założona 21. marca 1934, której kierownictwo sprawowali inż. Skórkowski i Połturak Al. Liczy ona obecnie 41 członków i jest zrzeszona w Polskim Związku Kajakowym.

Sekcja posiada własną przystań w Gródku Jagiellońskim i zakupioną żaglówkę o 14 m² ożaglowania. Przez cały sezon organizowano co tygodnia week-end'y kajakowe oprócz tego szereg większych wycieczek i spływów po wodach całej Polski. Pozatem członkowie Sekcji odbyli dwie większe wycieczki kajakowe zagraniczne a to 1) wodami Rumunji do morza Czarnego i 2) przez jeziora pojezierza Wileńskiego litewskiego, a następnie Dźwiną—do Bałtyku.

Ponadto przy Oddziele istnie Sekcja gier sportowych, którą zajmuje się z ramienia Oddziału Masłowski Stanisław.

Oddział posiada bibljotekę, składającą się z 365 tomow, 200 map i 200 przeźroczy, z której ogółem korzystało 268 osób.

Z wydawnictw Oddziału należy wymienić 16-stronnicową broszurkę propagandową, wydaną wspólnie z Sekcją narciarską z okazji otwarcia skoczni narciarskiej w Brzuchowicach pod Lwowem.

Oddział posiada

Koło w Przemyślu.

liczące 34 członków,

Koło w Iwoniczu

liczące 27 członków, przy którem istnieje Sekcja narciarska, oraz

Koła w Dolinie i Krośnie,

o których bliższych szczegółów brak.

Oddział w Łodzi.

Rok założenia 1923. Skład Zarządu: prezes dr. inż. Loth Emiljan, wiceprezes dr. płk. Więckowski Stanisław, sekretarz Bergwitz Herbert, skarbnik Jarociński Kazimierz, członkowie: Wagner Wacław, Bajer Czesław, Zdrojewska Helena, Lorentz Zygmunt, zastępcy członków: John Adolf, Podciechowski S. Pfeiffer R., dr. Sciesiński K., Sandmeer S., Sulikowski K.

Komisję rewizyjną tworzyli: ks. past. Kotula K. (przewodniczący), Izydorczyk K., Goliński W. (członkowie), dr. Szelągowski S. (zastępca).

W łonie Zarządu funkcjonowały trzy komisje a mianowicie: propagandowo-odczytowa w składzie: Wagner W., Lorentz L., John A., Sandmeer St., Sulikowski K., lokalowa w składzie: dr. Więckowski St., Jarociński K., Bajer C., Ściesiński K., i schroniskowa w składzie: Wendt H., Ściesiński K., Bajer C., John A., Wagner W.

Walne zebranie odbyło się 11 lutego 1934 r. przy udziale 31 członków, zaś nadzwyczajne walne zebranie w dniu 16 maja 1934 r. przy udziale 27 członków, poświęcone zatwierdzeniu projektu umowy budowy schroniska na Policy oraz przyjęciu preliminarza na rok 1934.

Oddział prowadził niezwykle owocną działalność, toteż może poszczycić się dużym sukcesem w postaci przyrostu członków. Na tę działalność składają się prze-

dewszystkiem prace wstępne w zakresie zorganizowania współpracy z Oddziałem P. T. T. w Jordanowie przy budowie schroniska na Policy, która wszakże natrafiła na duże trudności; dalej praca propagandowo-odczytowa prowadzona wspólnie z Kołem Taterników, wreszcie prace w zakresie zorganizowania silnego ośrodka narciarskiego.

Oddział rozpoczął akcję sadzenia limb w Tatrach i wyasygnował na ten cel zł 100.—, dając przykład pięknej inicjatywy.

Oddział posiada Sekcję narciarską oraz Koło Taterników (patrz rozdziały „Narciarstwo“ i „Turystyka wysokogórska“).

Oddział „Beskid“ w Nowym Sączu.

Rok założenia 1906. Skład Zarządu: prezes prof. Rapf Feliks, wiceprezes Bukowski Henryk, sekretarz Golachowski Kazimierz, skarbnik Krajewski Stefan, członkowie: Bogusz Józef, Gargula Alfons, Kostańska Amelja, dr. Kozaczka Adam, Nowakowski Zbigniew, Szwenik Leon.

Skład Komisji rewizyjnej: dr. Janczy Franciszek, Hibl Ludwik, Szeworski Stefan. Sąd honorowy tworzą: dr. Borowczyk Feliks, ks. dr. Cierniak Jędrzej, dyr. Tyrała Henryk.

Walne zebranie odbyło się 11 marca 1934 r. przy obecności 30 osób. Oddział posiada bibljotekę złożoną z 362 tomów i map i 273 przeźroczy, ostatnio skatalogowaną i uporządkowaną.

Oddział ma nadal schronisko w Szczawnicy Niżniej na Piaskach (43 miejsc noclegowych zarezerwowanych dla członków P. T. T. Cena dla członków 1.— zł wzgl. 50 gr).

Długotrwałe pertraktacje z hr. Stadnickim i gminą Szlachtowa o kupno lub wydzierżawienie parceli pod schronisko na Przehybie nie odniosły w ciągu roku sprawozdawczego rezultatu pomimo wysiłków.

Oddział ofiarował do Ośrodka W. F. w Krakowie 20 powiększeń fotograficznych widoków z Pienin formatu 18 × 24 cm kosztem 22.10 zł. Oddział posiada

Koło w Grybowie,

o którem brak bliższych szczegółów.

Oddział „Gorce“ w Nowym Targu.

Rok założenia 1924. Skład Zarządu: prezes dr. Mieszkowski-Mora Zygmunt, wiceprezes dr. Ptaś Karol, sekretarz Lubertowicz Juljan, skarbnik Jarosz Stanisław, członkowie: Polak Edward, Bryniczka Józef, dr. Bolkot Władysław, Drużbacki Franciszek, ppłk. Anlauf Kornel (ustąpił w ciągu roku sprawozdawczego), w jego miejsce wybrano Ossowskiego Henryka.

Komisję rewizyjną tworzą: dyr. Kador Alfred (przewodniczący), Rajski Kazimierz i Rajski Marjan (członkowie).

Sąd honorowy tworzą: inż. Rams Józef, dr. Hammerschlag Izrael i Chodorowicz Józef.

Walne zebranie odbyło się 27. II. 1934 r. przy udziale 34 członków oraz w dniu 23. III. 1935 roku.

W łonie Zarządu istniała Komisja budowy schroniska, w skład której wchodzili członkowie Zarządu.

Główne prace Oddziałuześrodkowały się w roku sprawozdawczym na budowie nowego schroniska na Turbaczu w miejsce spalonego. Budowę rozpoczęto w pierwszych dniach lipca 1934 r. po zwiezieniu potrzebnych materjałów. Wykonano w tym roku wszystkie roboty ziemne, założono fundamenty i wybudowano tz. pierszy parter. Wystawiono ponadto budynek gospodarczy, który do czasu ukończenia budowy schroniska i oddania go do użytku, służy jako tymczasowy schron dla turystów i narciarzy i jest odpowiednio wyposażony w 25 łóżek a nadto w prycze na łączną ilość 42 osób, w odpowiednią ilość nabytych koców, poduszek i bielizny pościelowej.

W dniu 16. września 1934 r. zorganizował Oddział zbiorową wycieczkę do tymczasowego schronu na Turbaczu, urządzając podwieczorek pod Turbaczem, celem zapoznania miejscowego społeczeństwa ze stanem budowy nowego schroniska. Udział w wycieczce wzięło około 100 osób, a rozpoczęta w ten sposób działalność

propagandowa, przyczyniła się do odbywania stałych wycieczek miejscowych mieszkańców w okolice Turbacza. W miesiącu listopadzie 1934 r. przystąpił Oddział do założenia bibljoteki w schronisku i zaopatrzenie go w mapy turystyczne.

Oddział przyjął wycieczkę z kresów wschodnich, którą następnie przeprowadził przez Gorce — Babią Górę na czeską stronę do Zamków orawskich przez Polhorę, następnie przez Chyżne do Jabłonki a stąd do Nowego Targu.

Oddział posiada

Koło w Czarnym Dunajcu

liczące 32 członków. Skład Zarządu: prezes dr. Marowski Kazimierz, wiceprezes dr. Kuśnierz Antoni, sekretarka Walicka Emilja, Dziąba Karol, dr. Pawłowski Ferdynand, Szelesta Bolesław.

Oddział w Poznaniu.

Rok założenia 1921. Skład Zarządu: prezes dr. Smoluchowski Tadeusz, wiceprezes prof. dr. Jakubski Antoni, sekretarz dr. Kamiński Feliks, skarbnik Rasińska Jadwiga, członkowie: prof. dr. Dedio Stanisław, inż. Hetper Zygmunt, prof. dr. Kilarski Jan, insp. Mroczkowski Władysław, mg. Groński Stanisław, mg. Mrózek Władysław.

Komisja rewizyjna: Stróżyński Józef (przewodniczący), inż. Majchrowicz Stanisław.

Walne zebranie odbyło się 7. IV. 1934 przy udziale 30 osób.

W łonie Zarządu funkcjonowała Komisja odczytowa w składzie: dr. Smoluchowski T., prof. Dedio S., inż. Hetper Z.

Oddział posiada bibljotekę złożoną z 200 tomów, 20 map i 160 przeźroczy.

Oddział urządził wspólnie z Oddziałem Poznańskim P. T. K. w porze zimowej szereg odczytów; z ramienia P. T. T. mówili następujący prelegenci: dr. Smoluchowski — „Na wodach wileńskich“, prof. Dedio — „Wycieczka do Tivoli“, mgr. Groński — „Co nas ciągnie w Tatry“, mgr. Młodziejowski — „Z wędrówek w zachodnich Tatrach“, dr. Paszkowski — „Wędrówki po Bułgarji“, mgr. Groński — „Wrażenia z Włoch“, mgr. Groński — „Polska wyprawa alpinistyczna w góry Atlasu“.

Oprócz tych 7 wykładów Oddział urządził wspólnie z miejscowym Oddziałem Ligi Ochrony Przyrody wieczór protestacyjny w sprawie zagrożonej przyrody górskiej w Tatrach i Parku Narodowego.

Zamierzona wspólnie z Oddziałem Zakopiańskim budowa schroniska w dolinie Kościeliskiej niestety i w tym roku nie ruszyła z miejsca spowodu niemożności zdobycia na ten cel znacznych środków. Na wstępne prace wyasygnował Oddział zł 400.— na ręce Oddziału Zakopiańskiego. Oddział w chwili obecnej ma zł 10.000 funduszu na ten cel przeznaczonego.

Wobec doniosłości polskiej ekspansji wysokoturystycznej w góry pozaeuropejskie subwencjonował Oddział wycieczkę wysokogórską w góry Atlasu znaczną kwotą zł 500.—.

Przy Oddziele istnieje Sekcja narciarska, składająca się z 23 członków i należąca do P. Z. N. (patrz rozdział 11. „Narciarstwo“).

Oddział posiada

Delegaturę w Bydgoszczy

inż. Tychoniewicz, dyr. Dróg Wodnych,

Delegaturę w Gdyni

M. Niemierkiewicz, Księgarnia, ul. Świętojańska, i

Delegaturę w Grudziądzu

mjr. Gąsiorowski Henryk, ul. Sienkiewicza 34.

Oddział w Rabce.

Rok założenia 1928. Skład Zarządu: prezes ks. Kan. Surowiak Jan, wiceprezesi red. Czoponowski Jerzy i Janowiec Andrzej, sekretarz Czoponowska Eleonora, skarbnik ks. Zapałowicz Stefan, członkowie Zarządu: Andersówna Zofja, ks. Bulanda Justyn, Huk Włodzimierz, Janowcowa Helena, Klempka Władysław, Korngruenowa Franciszka, Moskalski Ludwik, mgr. Pilcer Ignacy, Sobańska Karolina, dyr. Świerz-Zaleski Tadeusz, Tadrzyńska Władysława.

Skład Komisji kontrolującej: dr. Cybulski Teodor, dr. Kaden Kazimierz, dr. Olszewski Józef.

Oddział prowadził akcję w dwóch kierunkach: rozbudowy i konserwacji urządzeń turystycznych, oraz bogacenia zbiorów Muzeum Regjonalnego im. Władysława Orkana w Rabce.

W schronisku na W. Luboniu, w którem frekwencja wzrasta z roku na rok w obu głównych sezonach letnim i zimowym, sprawiono nowe kwatery okienne w kuchni na parterze i w świetlicy, poprawiono gromochron i uzupełniono inwentarz.

W schronisku na Starych Wierchach, w którem również dał się zauważyć poważny wzrost frekwencji, zwłaszcza od czasu częściowego uruchomienia nowowznoszonego schroniska pod Turbaczem, przeprowadzono dalsze uzupełnienie inwentarza.

Nadzór nad funkcjonowaniem obu schronisk z ramienia Komisji Turystycznej pełnił ofiarnie p. Mjr. Żebracki.

Dzięki wydatnej pomocy finansowej Oddziału P. T. T. w Kielcach, który w roku 1934 wpłacił drugą ratę subwencji w kwocie zł 250.—, zakupiono do Domu Noclegowego w Rabce, mieszczącego się w willi „Wisła", 7 nowych sprężynowych łóżek oraz uzupełniono inwentarz.

Szlaki turystyczne na terenie działania Oddziału zostały odnowione i uzupełnione drogowskazami i tablicami. Znakowanie odnawia Oddział każdego roku, przyczem dalszej rozbudowy dróg turystycznych nie przewiduje się w najbliższych latach.

Podobnie jak w poprzednim roku Komisja Turystyczna Oddziału urządzała zbiorowe wycieczki piesze dla letników w Beskid Wyspowy, Gorce i na Babią Górę; w bieżącym roku uruchomione zostanie przewodnictwo zbiorowych wycieczek narciarskich w sezonie zimowym.

Komisja Muzealno-Etnograficzna rozwijała intensywną działalność w kierunku zdobywania nowych eksponatów muzealnych, wzbogacając dotychczasowe zbiory nowymi cennymi zabytkami w postaci obrazów malowanych na szkle, wzorów wyszywań góralskich i t. p. Muzeum Regjonalne im. Władysława Orkana, mieszczące się w Starym Kościele w Rabce, było otwarte przez cały rok i cieszyło się dużą frekwencją zwiedzających, na co wskazuje wzrost sumy uzyskanej ze wstępów.

Zrozumienie znaczenia tej kulturalnej placówki, jaką reprezentuje Muzeum Regjonalne w Rabce wzrasta wśród miejscowego społeczeństwa, które spieszy z pomocą w poczynaniach Komisji, również akcja ta znajduje poparcie w Komisji Zdrojowej w Rabce, która w roku sprawozdawczym przyznała subwencję w wysokości zł. 400.— na zakupno zbiorów muzealnych, niezależnie od skromnej, lecz cennej subwencji Min. W. R. i O. P. w kwocie zł. 200.—.

Delegatem Oddziału do Komisji Zdrojowej w Rabce w roku sprawozdawczym był p. red. Jerzy Czoponowski.

Oddział posiada

Delegaturę w Mszanie Dolnej

dr. Kowenicki Franciszek, oraz

Delegaturę w Myślenicach

dyr. Miętus Bronisław.

Oddział w Radomiu.

Rok założenia 1928. Skład Zarządu: prezes Gilles Oskar, wicprezes Kruszyński Eugenjusz, sekretarz Strzemieczny Hubert, skarbnik Wojtasik Feliks, członkowie: ks. dr. Greleński Stefan, Wenclówna Anna, Tokarska Anna, Milbrandt Zygmunt, Święcicki Zygmunt.

Skład Komisji rewizyjnej: Górski Zygmunt (przewodniczący), Tymowski Janusz i Towtkiewicz Julja.

Skład Sądu honorowego: Zakrzewski Bolesław, Jackowski Rudolf, Święcicka Jadwiga.

Walne zebranie odbyło się 6. IV. 1934 r. przy udziale 11 osób.

Oddział w Stanisławowie.

Rok założenia 1873. Skład Zarządu: prezes inż. Firich Antoni, wiceprezesi Buczek Tadeusz i Lochschmid Rudolf, sekretarz Dziurzyński Zenon, skarbnik Baczyński

Jan, członkowie: Balko Anatol, Czaykowski Igor, inż. Fedorowicz Tadeusz, mgr. Gryczuk Juljan, mgr. Pawłowski Tadeusz, inż. Piątkiewicz Kazimierz, prof. Rosenbaum Maksymiljan, prof. Sawicki Franciszek, inż. Staff Stanisław, mjr. Sidorski Romuald. Zastępcy członków zarządu: Maerz Ottmar i dr. Wilder Oskar oraz przedstawiciel sekcji narciarskiej dr. Tomaszek Stanisław.

W związku z likwidacją Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowej Oddział stracił kilku bardzo czynnych członków Zarządu spowodu przeniesienia do innych miejscowości a to: Fedorowicza Tadeusza, Czaykowskiego Igora, inż. Piątkiewicza Kazimierza, inż. Staffa Stanisława oraz mjr. Sidorskiego Romualda, przeniesionego do Torunia, w miejsce których kooptowano płk. dypl. Kalińskiego Władysława, mjr. Łomnickiego Jana, kpt. Lubczyńskiego Ignacego i mjr. Rydeta Tadeusza.

Walne zebranie Oddziału odbyło się 1. V. 1934 r.

W łonie Oddziału funkcjonowały następujące Sekcje: narciarska, wycieczkowa, fotograficzna (Koło fotografów-amatorów), robót w górach i budowlana.

Podkreślając na tem miejscu niezwykle żywy rozmach życia organizacyjnego Sekcji narciarskiej, odsyłamy co doszczegółów do rozdziału 11. „Narciarstwo" w pierwszej części niniejszego sprawozdania.

Sekcja wycieczkowa Oddziału urządzała wycieczki ze Stanisławowa, Jaremcza oraz Worochty. W dwóch ostatnich miejscowościach istniały biura informacyjne Oddziału, prowadzone przez przewodników, specjalnie obznajomionych z terenem i stosunkami miejscowemi. Każde biuro prowadziło dwu, a nawet czasami trzech przewodników, którzy prawie codziennie urządzali wycieczki. Niejednokrotnie na jedną wycieczkę musiało jechać i dwu przewodników ze względu na jej liczebność. Dlatego Zarząd Oddziału, przygotowując sezon letni 1935 r. urządził kurs o bardzo szerokim i bogatym programie, szkoląc w miesiącach zimowych swych przewodników w liczbie 9, co niewątpliwie znacznie podniesie zasiąg i sprawność przygotowanego programu wycieczkowego na zbliżający się sezon letni.

Ogółem urządzono w ciągu 70 dni 67 wycieczek, w tem ze Stanisławowa 2, z Jaremcza 40, z Worochty 25.

Wycieczki podzielić można na 3 grupy:

1) Wycieczki turystyczne piesze — było ich z Jaremcza i Worochty 36,

2) wycieczki krajoznawcze kolejkami i autokarami z Jaremcza i Worochty 22,

3) wycieczki zagraniczne pociągami ze Stanisławowa, Jaremcza i Worochty 9, czyli razem 67 wycieczek.

Pod względem frekwencji ogółem wzięło udział 2.183 osób, a to ze Stanisławowa — 540, z Jaremcza — 1.126, z Worochty — 514.

1) W wycieczkach turystycznych pieszych wzięło udział 587 osób.

2) W wycieczkach krajoznawczych kolejkami i autokarami 660 osób.

3) W wycieczkach zagranicznych 936 osób.

Wycieczki urządzano:

1) turystyczne piesze na a) Czarnohorę (Howerlę) 11, b) Chomiak-Syniak 6, c) Doboszankę 1, d) Jawornik 2, e) Kukul 4, f) inne 12.

2) krajoznawcze kolejkami i autokarami a) żabie 13, b) Kuty-Kosów 3, c) Rafajłowa 2, d) inne 4.

3) zagraniczne pociągami a) Czechosłowacja 7, b) Rumunja 2.

Wspomniany wyżej kurs obejmował całokształt wiedzy o turystyce wogóle i szkolenie praktyczne. Zadaniem kursu było także przygotowanie słuchaczy, aby na podstawie nabytej wiedzy i praktyki mogli dawać sobie radę w każdej wycieczce i każdej sytuacji oraz należycie prowadzić zbiorowe grupy turystów.

Zakres wykładów obejmował narazie teren działalności Oddziału i Oddziału Czarnohorskiego ze specjalnem uwzględnieniem pasma Czarnohory i Gorganów. W teorji zaś obejmował: geografję szczegółową, turystykę, terenoznawstwo, organizację i administrację, ogólne wiadomości o turystyce, ratownictwo i kurs obcych języków (konwersacje).

Ogólne kierownictwo kursu spoczywało w rękach wiceprezesa Oddziału pana Buczka Tadeusza. Na wykładowców zaproszono: p. prof. Sawickiego Franciszka (geografja), p. Czaykowskiego Igora (turystyka), p. kpt. Dziamskiego (terenoznawstwo), p. Maerza Ottmara (organizacja i administracja), p. Gryczuka Juljana (ogólne wiadomości o turystyce), p. dr. Tomaszka Stanisława (ratownictwo). W czasie trwania kursu było 54 godzin wykładów. Nadto odbyto kilka wycieczek praktycznych

z przedmiotu terenoznawstwa. Kurs powyższy ukończyli wszyscy. (Egzamin jeszcze się nie odbył.

Sekcja fotograficzna obesłała licznie szereg wystaw krajowych, urządzanych przez różne pokrewne zrzeszenia, przedewszystkiem zaś wzięła walny udział w organizowanym dziale fotografiki artystycznej regjonalnej na Targach Wschodnich i na wystawie „Legjony a Huculszczyzna".

Pozatem zajęto się uzupełnieniem bibljoteki; przy zmianie lokalu urządzono pracownię, zorganizowano wieczory, gromadzące w każdy piątek liczne grono członków i sympatyków i założono archiwum zdjęć krajobrazowych ze szczególnem uwzględnieniem terenów działalności Oddziału.

Sekcja robót w górach wyznakowała wzgl. poprawiła ogółem 162½ km (szczegóły patrz rozdział „roboty w górach"). Tu wspomnieć należy, że sekcja sporządziła nowe tablice orjentacyjne doliny Prutu, zaopatrując je w nowe mapy Wojsk. Instytutu Geograficznego, w legendy i fotografje schronisk Oddziału. Wspomniane tablice, oszklone i oprawione znajdują się we wszystkich stacjach doliny Prutu oraz w schroniskach Oddziału. Ponadto w Jaremczu i Worochcie umieszczono dużą schematyczną tablicę ze szlakami turystycznemi w obrębie dorzecza Czarnej Bystrzycy i Prutu.

Oddział posiada trzy schroniska we własnych budynkach a to: na Zaroślaku pod Howerlą w Czarnohorze, rozbudowane w roku sprawozdawczym do 145 miejsc noclegowych, kosztem zł 10.063,40, w tem w roku 1934 wydatkowano na ten cel kwotę zł 2.012,55. Uzupełniono inwentarz na kwotę zł 640,40. W schronisku tem zainstalowano własne oświetlenie elektryczne i kąpiele natryskowe (tusze), sporządzono mur oporowy i splantowano parcele wokół schroniska. Przebudowano budynek gospodarczy oraz piece wewnątrz schroniska, rozszerzono jadalnię i klatkę schodową, na piętrze przebudowano pokoje.

Na przełęczy Tatarskiej w Jabłonicy, w którem w roku bieżącym rozpoczęto budowę studni oraz oszklono werandę łącznym kosztem zł 989,41 i uzupełniono inwentarz kosztem zł 1.449,70.

Schronisko pod Chomiakiem wykończono kosztem ogólnym zł 14.372.—, w tem zł 8.894,98 wydano w roku 1934. Zakupiono inwentarz na kwotę zł 3.943,58. Schronisko wyposażone jest w 25 noclegów na łóżkach i 25 noclegów turystycznych.

Ponadto Oddział posiada 2 schrony: schron pod Doboszanką w roku ubiegłym oddany pod czujny zarząd Koła Jaremczańskiego, zreorganizowano administrację i odświeżono inwentarz, schron na Borewce pod Sywulą wybudowany przez Koło w Kałuszu, nowy, obszerny, opodal dawnego, zaopatrzony jest w konieczny inwentarz kosztem około 3.000 zł.

Ponadto Oddział posiada szereg stacyj turystyczno-noclegowych, rozrzuconych po całym terenie Oddziału oraz dwa kioski informacyjne w Worochcie i Jaremczu. W Worochcie czynny w sezonie letnim i zimowym, w Jaremczu zaś tylko w sezonie letnim.

Oddział utrzymuje stałe biuro w Stanisławowie czynne przez cały dzień, obecnie przeniesiono do nowego, okazałego lokalu, przy zmianie którego uzupełniono inwentarz na kwotę zł 667,86.

Dwa święta, jakie obchodził w bieżącym roku sprawozdawczym Oddział a mianowicie poświęcenie schroniska im. gen. Tadeusza Kasprzyckiego na przełęczy Tatarskiej (2. II. 1934) i schronisko im. dr. M. Orłowicza pod Chomiakiem (6. VII. 1934) zgromadziły niezwykle liczne rzesze gości, zapoznając ich z dorobkiem i wysiłkami Oddziału.

Oddział, wysilony budową i rozbudową schronisk powyższych nie był natomiast w stanie doprowadzić do skutku rozbudowy schroniska pod Doboszanką; także musiał zrezygnować z budowy schroniska pod Pop Iwanem natrafiwszy na szereg przeszkód. Poprawieniem i rozbudową schronów pod Doboszanką i pod Sywulą, zajmie się Oddział w bieżącym roku.

Oddział posiada następujące Koła:

W Bitkowie (liczące 21 członków; prezesem jest A. Medwecki), Delatynie, Jaremcza, Kałuszu (prezesem jest inż. W. Rokita), Nadwornej (liczące 20 członków, prezesem jest starosta T. Cais), Mikuliczynie, Sołotwinie i Worochcie. Żywą działalność rozwinęły zwłaszcza Koła w Bitkowie, Jaremczu, Kałuszu i Nadwornej.

Oddział w Stryju.

Rok założenia 1930. Skład Zarządu: prezes dr. Lassota Feliks, wiceprezes Jarosz Mieczysław, sekretarz Wasong Jan, skarbnik Rempel Feliks, członkowie ppłk. Ziętkiewicz Władysław, dyr. Świderski Franciszek, dr. Lis-Olszewski Henryk, dr. Becher Jonas.

W ciągu roku dokooptowano Wehrsteina Władysława i insp. Słokę Władysława.

Komisję rewizyjną tworzą: inż. Ornstein Izydor (przewodniczący), Krasiński Jarosław i Pyć Michał (członkowie).

Walne zebranie odbyło się 12. II. 1934 r. przy udziale 30 osób.

Oddział urządzał liczne wycieczki samochodowe w okresie letnim w ramach prowadzonego przez siebie w Morszynie biura wycieczkowego dla kuracjuszy. Wycieczki te zwiedziły wszystkie automobilem dostępne drogi w Gorganach i w Zagłębiu naftowem, przyczyniając się w dużej mierze do propagandy i zaznajomienia się szerokich warstw z górami.

Oddział zorganizował także wycieczkę specjalnym pociągem do Skał w Bubniszczach, niestety udaniu się stanęła na przeszkodzie fatalna pogoda.

W lipcu i sierpniu zorganizowano przy współudziale drużyn harcerskich dwa obozy wędrowne w Czarnohorę. Oddział zajął się również urządzeniem w lasach państwowych w Morszynie ścieżek turystycznych, przygotowując odpowiednie plany w porozumieniu z nadleśnictwem w Lipowicach i Komisją Zdrojową w Morszynie. Prace nad trasowaniem ścieżek rozpoczną się w bieżącym roku.

Oddział posiada sekcję turystyczną (przewodniczący Świderski Franciszek), sekcję ochrony przyrody (przewodniczący dr. Lis-Olszewski L.) i sekcję narciarską.

Oddział ma stacje w Bolechowie w hotelu Bruckensteina, tel. 39 (2 łóżka) i w hotelu Dienstel, ul. Magazynowa 3, tel. 118 (2 łóżka) oraz w Wyszkowie w budynku straży granicznej (Moskwa Jan, placówka str. gr. Wyszków o. p. Wełdzisz) (4 łóżka).

Oddział posiada

Koło w Bolechowie

i

Koło w Morsztynie,

o których bliższych szczegółów brak.

Oddział „Pieniński" w Szczawnicy.

sprawozdania nie nadesłał.

Oddział w Tarnowie.

Rok założenia 1924. Skład Zarządu: prezes ks. Fr. Pinda, wiceprezes dr. Hempel Stanisław, sekretarz dr. Carewicz Emil, skarbnik Pniok Alojzy, członkowie Chadalski R., dr. Fink H., Gadowski M., inż. Ignatowicz K., inż. Leuchter M., Ogłaza L., dr. Simche Z., Wysocki T. i Tyrybon J.

W ciągu roku sprawozdawczego (1. VIII. 1934) wskutek wyjazdu skarbnika p. Pnioka funkcje jego objął Wysocki T.

Komisja rewizyjna: dr. Rein S. (przewodniczący), dr. Weiss Ch., Wassermann J. (członkowie).

Sąd honorowy: dr. Małecki St., inż. Mierzejewski St., dr. Oberleder M.

Walne zebranie odbyło się dnia 8. II. 1934 r. przy udziale 30 członków. Członkowie Oddziału odbywali liczne wycieczki letnie i zimowe w Beskidy i Tatry; zbiorowej wycieczki nie udało się zorganizować natomiast istniejąca przy Oddziele Sekcja narciarska (patrz rozdział „Narciarstwo") urządzała grupowe wycieczki i kurs narciarski w okolicy Tarnowa.

Oddział posiada stację na Lubaniu w prywatnem schronisku Tomasza Guszkiewicza (6 zwykłych miejsc noclegowych, cena dla członków 50 gr) otwartą jedynie w lecie.

Oddział posiada

Koło w Rzeszowie

liczące 22 członków. Skład Zarządu: prezes mg. Uzarski J., wiceprezes Dihm St., sekretarz Tyrybon J., skarbnik Wróbel W.

Oddział w Warszawie.

Rok założenia 1918. Skład Zarządu: prezes Osiecki Stanisław, wiceprezes inż. Jaroszyński Jan, sekretarz Różycka Jadwiga, skarbnik dr. Rosenkranz Achilles, zast. skarbnika inż. Rzewnicki Jan, członkowie zarządu: prof. Drewniowski Kazimierz, inż. Kubacki Kornel, Dzięciołowski Bohdan, inż. Rothert Bolesław, inż. Bernadzikiewicz Stefan, Mogilnicki Henryk, Lenartowicz Stanisław.

Skład Komisji rewizyjnej: Jenike Karol, Kręcki Jan, Jankowski Jan. W łonie Zarządu funkcjonowały następujące Komisje: schroniskowa (Osiecki Stanisław i Jaroszyński Jan), wycieczkowa (Rothert Bolesław, Lenartowicz Stanisław, Bernadzikiewicz Stefan), odczytowa (Jaroszyński J., Kubacki K., Drewnowski K., Różycka J.), ochrony przyrody (Dzięciołowski B., Rothert B., dr. Rosenkranz A.).

Walne zebranie odbyło się 1. III. 1934 r. przy udziale 108 osób.

Oddział prowadził żywą działalność odczytową. W szczególności urządził 6 zebrań na których frekwencja średnio dochodziła do 400 osób. Tematy odczytów były następujące: prof. dr. W. Goetel „Czem mają być górskie Parki narodowe w Polsce“ (23. I. 1934), Stanisław Siedlecki „Polska Wyprawa Polarna na Spitsbergen“ (1. III. 1934), Stanisław Rudnicki „Do krateru Etny“ (24. IV. 1934), dr. Konstanty Jodko-Narkiewicz i. Wiktor Ostrowski „Polska Wyprawa w Andy“ (12. VI. 1934), Stanisław Osiecki „Sprawozdanie ze sezonu“, inż Stefan Bernadzikiewicz i Stanisław Siedlecki „Polska wyprawa polarna na Spitsbergen“ (30. X. 1934) i dr. J. K. Dorawski „Polska wyprawa alpinistyczna w góry Atlasu“ (29. XI. 1934).

Ponadto Oddział urządził dla swych członków 3 zebrania towarzyskie, na których były wygłaszane pogadanki na tematy alpinistyczne. Oddział posiada bibljotekę składającą się z 389 tomów, oprócz tego czynna jest przy niej czytelnia pism turystycznych polskich i zagranicznych.

Zbiór przeźroczy wzrósł w roku sprawozdawczym o 370 sztuk i wynosi obecnie 3615 w tem 1713 tatrzańskich, 783 z Karpat Wschodnich i Beskidu, 1121 z Alp, Norwegji, Kaukazu i innych gór, oprócz tego Oddział posiada 350 negatywów i fotografji. Ogólna wartość zbioru: 5.500 zł.

W sezonie letnim doszły do skutku 2 wycieczki, prowadzone przez dra M. Orłowicza, jedna na Huculszczyznę przy udziale 19 osób, druga w Pieniny i Tatry przy udziale 8 osób.

Oddział jest nadal właścicielem schroniska na Hali Gąsienicowej, którego wartość ocenia się na 531.000.— zł. Wartość inwentarza wynosi 52.908,96 zł.

Schronisko administrowane jest we własnym zarządzie, administratorką jest p. Helena Bauerówna. W roku sprawozdawczym dokonano w schronisku następujących inwestycyj: założono nowy rezerwoar do gorącej wody, zmieniono na nowe rury grzejące w palenisku kuchni, przerobiono odpływy kanalizacyjne, zniesiono piec w suszarni, do której doprowadzono grzejące przewody rurowe od pieca w pralni.

Frekwencja noclegowa w schronisku wynosiła w r. 1934 — 6997 noclegów, wobec 9034, 8108, 7847 w latach 1933, 1932 i 1931. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba noclegów spadła o 2037 noclegów.

Opłata za nocleg w schronisku wynosiła zł 3.— w pokojach i zł 2.— na sali na poddaszu. Dla członków P. T. T. zł 2.— i zł 1.50. Pozatem korzystali i w tym roku ze zniżek w schronisku na Hali Gąsienicowej członkowie Warszawskiego Klubu Narciarskiego, wzamian za udzielane zniżki członkom O. W. P. T. T. w schronisku w Dolinie Chochołowskiej, jak również korzystają ze zniżek członkowie Karpackiego Towarzystwa Narciarskiego. Członkowie Polskiego Związku Narciarskiego otrzymywali zniżki we wszystkich schroniskach P. T. T. po wykupieniu nalepki schroniskowej.

W roku sprawozdawczym uporządkowano ścieżkę na Granaty i zremontowano ścieżkę przez Boczań na Halę Gąsienicową. Oprócz tego prezes St. Osiecki zajął się wytrasowaniem i wybudowaniem Ścieżki z pod Koła na Zawrat.

Zarząd Oddziału postanowił przystąpić do budowy drugiego schroniska drewnianego na Hali Gąsienicowej na 150 osób. Projekt wykonany przez architekta Kopkowicza z Zakopanego został zatwierdzony przez Województwo oraz Państwową Radę Ochrony Przyrody. Rozpoczęcie budowy tego schroniska uległo zwłoce spowodu braku zgody ze strony współwłaścicieli Hali. Zakupiono i zwieziono na teren budowy i częściowo obrobiono część materjału drzewnego.

Oddział z żadnych subwencji nie korzystał. Natomiast udzielił subwencji: na powrót do kraju wyprawy w Andy zł 500.—, na wyprawę na Spitsbergen zł 1.000.—,

na wydawnictwo „Taternik" zł 200.—, na Fundusz alpinistyczny im. Świerza zł 400.—, Koło Wysokogórskie zł 70.—.

Oddział posiada Koło wysokogórskie (szczegóły patrz w rozdziale „Turystyka wysokogórska") oraz Sekcję narciarską (szczegóły w rozdziale 11. „Narciarstwo").

Oddział w Wilnie.

Rok założenia 1924. Skład Zarządu: prezes prof. dr. Czeżowski Tadeusz, wiceprezes dr. Zaremba Stanisław Krystyn, sekretarz Zajkowska Aleksandra, skarbnik dr. Kapp Michał, członkowie: Aleksandrowiczowa Marja, dr. Kruszyński Jan, Zynda Bolesław.

Komisja rewizyjna: prof. dr. Kempisty (przewodniczący), Turska Janina, Makojnik (członkowie).

Sąd honorowy: Brenstein Michał, prof. dr. Kempisty Stefan, prof. dr. Rudnicki Juljusz.

Oddział posiada pokaźną bibljotekę, składającą się z 165 tomów i 480 przeźroczy.

Spadek liczby członków i duże oddalenie od terenów górskich zmusiły Oddział do ograniczenia się do załatwiania spraw administracyjnych.

Oddział w Zagłębiu Dąbrowskim.

Rok założenia 1930. Skład Zarządu: prezes inż. Ferch Józef, wiceprezes Wolski Ludwik, sekretarz Łogiewa Ludwik, skarbnik Stonawski Paweł, członkowie: Zieleniewski Jan, Jedliński Ryszard, Ratkowski Sylwester, Rybicki Jan, Heine Marjan, Korwin-Olszewski Jerzy, Witwiński Bolesław.

Komisja rewizyjna: Domaniewska Anna (przewodnicząca), Fąferko Józef i Kucharz Stanisław (członkowie).

Sąd honorowy: inż. Wieczorkiewicz Tadeusz, Mellar Teofil, dr. Osiński Adam.

Oddział posiada bibljotekę składającą się z 35 tomów, 4 map.

Oddział urządzał liczne wycieczki letnie i zimowe, za jego staraniem przyszedł do skutku w Sosnowcu odczyt o wyprawie w Andy wygłoszony przez jej uczestnika W. Ostrowskiego.

Oddział zgłosił pomoc finansową w budowie schroniska na Kocierzu. Pozatem Oddział bierze żywy udział w pracach Rady turystycznej Województwa Kieleckiego; przy Oddziele istnieje Sekcja narciarska rozwijająca działalność wycieczkową i propagandową.

Oddział posiada

Koło w Zawierciu

liczące 7 członków. Skład Zarządu: prezes adw. Kazański Jan, wiceprezes Waluga Walenty, członkowie Kloss Mieczysław, Birnfeld Maurycy.

Koło w Częstochowie

liczące 50 członków. Skład Zarządu: prezes dr. Jaroń Włodzimierz, wiceprezes Dąbrowski Zygmunt, członkowie: Chajutin Miron, Socha. Przy Kole działa niezmiernie żywo Sekcja narciarska, należąca do P. Z. N.

Zasługą Koła i jego sekcji jest stworzenie nowego ośrodka życia narciarskiego okręgu częstochowskiego, czego dowodem jest oddanie do użytku turystów nowego schroniska P. T. T. w Złotem Potoku w budynku użyczonym Kołu przez hr. Raczyńskiego. Schronisko mieści się w obszernych salach parterowego domu murowanego i składa się z dużej sypialni (ok. 100 m powierzchni), osobnych sypialń dla panów i pań (15 łóżek i 10 łóżek) i kuchni. Zarząd Koła zaopatrzył już całe schronisko w potrzebny inwentarz.

Oświetlenie we wszystkich pomieszczeniach elektryczne.

Otwarcie schroniska odbyło się dnia 27. I. 1935 r. przy licznym udziale turystów.

Zaznaczyć należy, że Koło w Częstochowie przekształci się niebawem w samodzielny Oddział; nie stało się to dotąd jedynie spowodu przewlekającej się sprawy zatwierdzenia nowego statutu P. T. T. Obecnie, gdy zatwierdzeniu nic nie stoi na przeszkodzie odpadła także przeszkoda przemiany Koła na Oddział.

Wreszcie Oddział posiada

Koło w Radomsku

liczące 4 członków. Skład Zarządu: prezes dyr. Krótki Władysław, (członkowie) prof. Chodura Andrzej, prof. Barbag Józef.

Oddział w Zakopanem.

Rok założenia 1922. Skład Zarządu: prezes dyr. Malicki Tadeusz, wiceprezes dr. Jasiński Włodzimierz, sekretarz Bujak Ignacy, skarbnik Zwoliński Tadeusz, członkowie: dr. Nowotny Gustaw, dr. Dadlez Zygmunt, Miłoszewska Zofja, Sandozowa Marja (w ciągu roku sprawozdawczego wyjechała na stałe z Polski), mg. Mileski Witold, inż. Schiele Kazimierz, Bujak Franciszek, Oppenheim Józef, Jabłoński M.

Komisja rewizyjna: Ritterschild Zdzisław (przewodniczący), dyr. Zborowski Juljan i kpt. Krokowski Józef (członkowie).

Oddział posiada schronisko w dol. Pięciu Stawów Polskich oddzierżawiane nadal Andrzejowi Krzeptowskiemu.

Po gruntownej przebudowie, dokonanej w ub. roku sprawozdawczym, wykończono kamienną werandę i zajęto się wyposażeniem wnętrza schroniska w inwentarz i dekoracje. Zakupiono dwie lampy naftowo-gazowe dla oświetlenia dużej sali na werandzie, uzupełniono bieliznę pościelową, poduszki i koce, zakupiono dwa kilimy na ściany werandy.

Przed schroniskiem ułożono dużą ławę z kamiennych bloków. Na werandzie postawiono piece kaflowe. Ponadto przyprowadzono do porządku całe obejście schroniska.

Oddział „Babiogórski“ w Żywcu.

Rok założenia 1905. Skład Zarządu: prezes inż. Mączyński Mieczysław, wiceprezes dyr. Nowak Bronisław, sekretarz inż. Fucik Wiktor, skarbnik Faruzel Rudolf, członkowie: inż. Fox Stanisław, Moliński Andrzej, Ziemnowicz Kazimierz, Pantofliński Władysław, Wróbel Tomasz, Panczakiewicz Czesław, inż. Krupiński Alfred, Fryś Franciszek, Olszowski Szczepan.

Skład Komisji rewizyjnej: Kolarz Michał (przewodniczący), Dwornicki Adam, Pałkoń Jan.

Skład Sądu honorowego: dr. Gwoździewicz Władysław, dr. Pelz Roman, Munk Artur.

Walne zebranie odbyło się 23. III. 1934 r. przy udziale 22 osób.

W łonie Zarządu funkcjonowały następujące Komisje: dla robót w górach w składzie: Wróbel Tomasz, Olszowski Szczepan, turystyki w składzie: inż. Fucik Wiktor i propagandy w składzie: inż. Fucik Wiktor.

Oddział posiada 3 schroniska t. j. na Babiej Górze, na Pilsku i na Leskowcu, oraz czwarte w Zwardoniu wspólnie z Oddziałem w Bielsku. Posiada stację turystyczną na Żarze z własnem urządzeniem, oraz trzy stacje noclegowe a to: w Rycerce Dolnej u p. R. Poscha, w Porąbce u p. Knapowej i w Hucisku u p. Gąsiorka.

W ubiegłym roku gospodarczym przeprowadzono następujące inwestycje:

W schronisku na Pilsku zainstalowano łazienkę, natryski oraz spłuczkę na naczynia z ciepłą wodą, zakupiono brakujące dotąd dwa piece kaflowe, przebudowano kominy oraz wykonano innych drobnych napraw.

W schronisku na Babiej Górze przeprowadzono generalny remont schroniska, nadto wykonano dobudówkę 5 × 7 m, oraz klatkę schodową. W dobudówce na pryczach piętrowych znajdzie pomieszczenie około 40-ci osób; na poddaszu wykonano nowe trzy pokoje sypialne tak, że ilość pokoji na poddaszu wynosi obecnie pięć. Przeprowadzono wodociąg grawitacyjny z wylotami (kranami) w kuchni, w bufecie, pralni oraz w hallu na poddaszu.

Do powyższych prac dodać należy niezwykle żywy rozwój Sekcji narciarskiej (patrz rozdział 11 „Narciarstwo“) oraz wyznakowanie 15 km nowego szlaku, odnowienie 38 km, poprawienie 42 km szlaku, w końcu ustawienie 53 tablic orjentacyjnych. Niezmordowanym pracownikiem przy tych robotach był p. Tomasz Wróbel.

Oddział posiada

K o ł o w W a d o w i c a c h

założone w r. 1927 i liczące 62 członków. W skład jego Zarządu wchodzą: prezes prof. Panczakiewicz Czesław, członkowie: Dr. Pelz Roman, Dr. Klęczar Stanisław, Maciołowski Bronisław.

Koło jet gospodarzem schroniska na Leskowcu, które w roku sprawozdawczym uległo rozbudowie. Dobudowano mianowicie nową jadalnię, gdyż dotychczasowa

okazała się szczupła. Obie jadalnie są obecnie połączone i będą w stanie zaspokoić wzrastającą coraz bardziej frekwencję.

Zapewniono dla schroniska prawo używania wody ze źródła na cudzym gruncie, przeprowadzając wodociąg grawitacyjny z wylotem w kuchni i w jednej sypialni wraz z umywalką.

Uzupełniono inwentarz a otrzymane ze schroniska na Babiej Górze łóżka naprawiono.

W sezonie zimowym urządzono w schronisku na Leskowcu prymitywną stację meteorologiczną, która stale podaje stan temperatury i warunków atmosferycznych dla T. K. N., a nadto ogłasza komunikaty zimowe w Wadowicach. Zorganizowano stałe dojazdy furmankami z Wadowic pod Leskowiec do końca wsi Ponikiew w niedziele i dni świąteczne za opłatą 50 gr. w jedną stronę od osoby, zachęcając w ten sposób do wycieczek zimowych. Również podjęto próby stworzenia Sekcji Narciarskiej.

Oddział posiada nadto

Koło w Andrychowie

którego kierownikiem jest inż. Wietrzny Tadeusz, sekretarzem Fryś Franciszek, skarbnikiem Weber Alfred. Dotychczasowy prezes dr. Beyer Stefan ustąpił 4. III. 1934 z powodu objęcia notarjatu w Oświęcimiu. Od 5. III. do 19. III. 1935 pełnił jego funkcje Fryś Franciszek młodszy.

Koło poniosło w roku sprawozdawczym ogromną stratę przez śmierć swego sekretarza ś. p. Frysia Kazimierza i skarbnika ś. p. Olejczyka, którzy zginęli w tragicznym wypadku narciarskim podczas zawieruchy śnieżnej na Babiej Górze.

CZĘŚĆ III.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 1934.

1) BILANS POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO ZARZĄDU GŁÓWNEGO W KRAKOWIE NA DZIEŃ 31. XII. 1934.

Aktywa:

Kasa	1.430,21	
P. K. O. rk czekowy	7.851,53	
Banki w/g wykazu	15.210,70	24.492,44
Pożyczka Narodowa		1.000,—
Oddziały p/g wykazu	16.874,86	
Dłużnicy p/g wykazu	45.335,49	62.210,35
Biuro Zakopane (nalep. i odzn.)		112,—
Ruchomości: Kraków—Biuro	4.778,80	
„ Zakopane—Biuro	1.976,90	
„ Zakopane—Dworzec	7.861,06	
„ Roztoka	3.416,—	18.032,76
Nieruchomości p/g wykazu		1,276.377,60
Odznaki	2.646,—	
Wydawnictwa Gebethner i Wolff	22.504,95	
Bibljoteka	507,71	25.658,66
Antycypacje czynne p/g wykazu		3.595,38
	Zł.	1,411.479,19

Pasywa:

Kapitał obrotowy	10.830,17	
„ zakładowy	1,335.116,12	1,345.946,29
Oddziały	10,—	
Wierzyciele p/g wykazu	17.655,29	17.665,29
Antycypacje bierne p/g wykazu		42,164,80
Nadwyżka bilansowa za rok 1934		5.702,81
		1,411.479,19

2) RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO ZARZĄDU GŁÓWNEGO W KRAKOWIE ZA ROK 1934.

Straty:

Administracja p/g wykazu		37.475,20
Utrzymanie Dworca Tatrzańskiego p/g wykazu		5.525,18
Roboty w górach		2.651,33
Subwencje wypłacone p/g wykazu		48.760,40
Druk Wierchów p/g wykazu	21.639.45	
„ Wydawnictw p/g wykazu	8.601,93	30.241,38
„ Nalepek	414,35	
Koszt legitymacyj	604,50	1.018,85
Nalepki i legitymacje gratis.		1.160,30
Podatki		653,89
Administracja nieruchomości		246,09
Normalja i Ochrona Przyrody p/g wykazu		969,94
Propaganda p/g wykazu		1.727,78
Wkładki do Towarzystw ob. p/g wykazu		1.163,—
Odsetki wypł. od poż. hip.		530,35
Koszty podróży p/g wykazu		12.599,51
Nadwyżka bilansowa za 1934 r.		5.702,81
	Zł.	150.426,01

Zyski:

Nalepki	109.678,50	
Legitymacje	10.364,40	120.042,90
Dworzec Tatrzański p/g wykazu	7.817,—	
Roztoka — czynsz	200,—	8.017,—
Subwencje otrzymane p/g wykazu		20.090,—
Odsetki otrzymane		1.211,26
Nieruchomości — trawa		330,—
Wierchy	344,75	
Wydawnictwa	215,40	
Mapy	86,80	
Odznaki	35,90	682,85
Różnice kursowe — Pożyczka Narodowa		52,—
		150.426,01

Główna Komisja Kontrolująca:
Dr. Kazimierz Maślankiewicz, Dr. Marjan Książkiewicz
Marjan Dreszer.

Zestawił:
Piotr Człapiński.

Prezes:
Stanisław Osiecki.

Skarbnik:
Dr. Włodzimierz Łaba.

3) BILANS BRUTTO

ZARZĄDU GŁÓWNEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO W KRAKOWIE NA DZIEŃ 31. XII. 1934.

	Obroty		Salda	
	Winien	Ma	Winien	Ma
Rk Kasy	124.504,54	123.074,33	1.430,21	
„ P. K. O.	237.965,13	230.113,60	7.851,53	
„ Banków	43.999,51	28.788,81	15.210,70	
„ Dłużników i wierzycieli . .	100.772,68	73.092,48	27.680,20	
„ Oddziałów	145.857,72	128.992,86	16.864,86	
„ Nalepek P. T. T.	1.586,35	105.656,—		104.069,65
„ Nalepek P. T. T. zniżkowych	310,—	3.868,—		3.558,—
„ Legit. P. T. T.	513,—	10.260,80		9.747,80
„ Legit. P. Z. N.	154,50	105,—	49,50	
„ Nalepek P. Z. N.	102,—	528,—		426,—
„ Nalepek A. S. T. T.	4.807,25	6.017,75		1.210.50
„ Nalepek L. O. P.	3.325,50	3.314,—	11,50	
„ Nalepek i leg. grat. . . .	1.148,80		1.148,80	
„ Legit. P. T. T. zniżk. . . .	4,40	66,—		61,60
„ Administracji	40.181,80	2.706,60	37.475,20	
„ Roztoki		200,—		200,—
„ Roztoki (ruchom.)	3.416,—		3.416,—	
„ Różnic kurs.		52,—		52,—
„ Papierów wart.	1.000,—		1.000,—	
„ Mag. Gebethner	22.580,20	75,25	22.504,95	
„ Biura Zakopane	33.094,32	32.982,32	112,—	
„ Dworca Tatrzańskiego . .	5.570,18	7.862,—		2.291,82
„ Dworca Tatrz. (ruch.) . . .	7.861,06		7.861,06	
„ Robót w górach	2.681,03	29,70	2.651,33	
„ Subwencyj	48.928,40	20.258,—	28.670,40	
„ Rezerwy	4.113,68	1,339.229,80		1,335.116,12
„ Propagandy	10.861,28	9.135,50	1.727,78	
„ Odznak	3.348,10	738,—	2.610,10	
„ Map		86,80		86,80
„ Wierchów	21.639,45	344,75	21.294,70	
„ Wydawnictw	8.601,93	215,40	8.386,53	
„ Kosztów podróży	13.851,96	1.252,45	12.599,51	
„ Przechodni	121.711,27	121.711,27		
„ Wkł. do Tow. obc.	1.163,—		1.163,—	
„ Ruchomości (biur.)	6.755,70		6.755,70	
„ Nieruchomości	1,276.377,60		1,276.377,60	
„ Odsetek	530,35	1.211,26		680,91
„ Podatków	728,04	74,15	653,89	
„ Adm. nieruch.	270,09	354,—		83,91
„ Ochrony Przyrody	969,94		969,94	
„ Bibljoteki	507,71		507,71	
„ Antycypacyj	42.644,67	81.214,09		38.569,42
„ Kapitału		10.830,17		10.830,17
	2,344.439,14	2,344.439,14	1,506.984,70	1,506.984,70

4) BANKI

K. K. O. Kraków ks. Nr. 435 zł. w złocie	10.469,99
„ „ rach. czekowy	2.628,—
„ „ Fundusz żelazny P. T. T.	1.519,27
„ „ Fundusz Bud. Kapl. przy M. Oku	546,69
Bank Gospodarstwa Krajowego Fundusz żelazny P. T. T.	46,75
Zł.	15.210,70

5) ODDZIAŁY DŁUŻNE

O. P. T. T. Biała	210,66
„ Bielsko	1.880,13
„ Bochnia	102,55
K. P. T. T. Częstochowa	286,80
O. P. T. T. Drohobycz	887,05
„ Gorlice	4,05
„ Jarosław	72,40
„ Jordanów	85,—
„ Katowice	5.787,65
„ Kielce	276,85
„ Kraków	2.316,—
„ Kołomyja	64,55
„ Lwów	218,—
„ Nowy Sącz	124,45
„ Nowy Targ	68,30
K. P. T. T. Olkusz	16,—
O. P. T. T. Rabka	1.123,78
„ Stanisławów	317,75
„ Stryj	530,40
„ Szczawnica	219,40
„ Tarnów	192,80
K. P. T. T. Wadowice	82,50
O. P. T. T. Warszawa	778,65
„ Wilno	64,30
„ Zakopane	976,30
„ Żywiec	188,54
Zł.	16.874,86

6) DŁUŻNICY.

Gebethner i Wolff, Kraków	968,37
Porębski Stefan, Kraków	19.486,37
Anczyc, Kraków (drukarnia)	11.500,—
O. P. T. T. Bielsko	1.000,—
Dr. Jasiński Wł., Zakopane	679,72
O. P. T. T., Warszawa, asek. Schr. „Hala Gąs."	163,—
Melantrich, Praha	4,50
O. P. T. T., żywiec (reszta z pożyczki Abr.)	4.763,34
Owczarzak T., Krościenko	170,—
Ożgowa J., Kraków	150,—
Sekcja Narciarska P. T. T., Zakopane	38,70
O. P. T. T. Stanisławów	3.700,—
Państw. Szkoła Przemysłu Drzewnego, Zakopane	1.541,49
Broński Kaz., Zakopane	950,—
Bibljoteka Publiczna, Zakopane	220,—
Zł.	45.335,49

7) NIERUCHOMOŚCI.

Dworzec Tatrzański	71.985,69	
Państw. Szkoła Przemysłu Drzewnego, Zakopane	34.100,—	
Szopa, Zakopane	1.145,75	107.231,44
Schronisko przy Morskiem Oku	165.000,—	
„ w Roztoce	50.000,—	
„ przy Pięciu Stawach Polskich	100.000,—	
„ na Pysznej	90,—	315.090,—
„ na Hali Gąsienicowej		531.000,
„ na Starych Wierchach		2.561,67
„ w Mallmanstalu		1.500,—
Parcela, Zakopane	166.300,—	
Udział na Markowych Szczawinach (Babia Góra)	1.176,50	167.476,50
Udziały na halach tatrzańskich w 1931	120.527,10	
„ „ „ „ „ 1932	11.478,73	
„ „ „ „ „ 1933	13.576,86	
„ „ „ „ „ 1934	5.935,30	151,517,99
	Zł.	1,276.377,60

8) ANTYCYPACJE CZYNNE.

Nalepki i legitymacje (zakupione) na 1935 r.	3.397,12
Prenumerata „Bergsteiger" na 1935 r.	24,—
„Florjanka" — ubezp. od kradzieży na 1935 r.	149,47
Niezwrócona część Ubez. Społ. za VIII. i IX. 1934	24,79
	Zł. 3.595,38

9) WIERZYCIELE

Honorarja, „Wierchy"	683,—
L. O. P. :	2.542,25
A. S. T. T.	1.452,04
K. K. O. Kraków (Pożyczka hip.)	11.680,—
Sekcja Turystyczna Kraków	158,55
Fundusz Przebudowy Domu Świerza	26,50
Staniek, Wrocław	23,—
„Orbis", Kraków (drukarnia)	860,—
Oddz. P. T. T. Kraków	220,95
Muzeum Tatrzańskie, Zakopane	9,—
	Zł. 17.655,29

10) ANTYCYPACJE BIERNE.

Nalepki i legitymacje (sprzedane) na 1935	22.797,25
Składowe niezapłacone za grudzień 1934	11,30
Fundusz Bezrobocia za grudzień 1934	2,70
Podatek od uposażenia służbowego za grudzień 1934 . . .	34,90
Ubezpieczalnia Społeczna za 1934	438,75
Elektryczność za grudzień 1934	13,87
Rozmowy telefoniczne za grudzień 1934	77,—
Przybory kancelaryjne za grudzień 1934	111,96
Administr. Przegl. Tur. Nr. 4 za 1934	50,—
Wysyłka Przegl. Tur. Nr. 4 za 1934	177,24
Druk „Wierchów“ za 1934	17.811,50
Druk odbitek za 1934	280,—
Czyszczenie kominów w Dworcu za IV. kw. 1934	12,—
P. Z. U. W. II. rata asek. za Szk. Przem. Drzew. za 1934 . .	241,10
Dod. sam. do podatku od nier. za 1930, 31, 32	67,68
Podatek majątkowy za IV. kw. 1934	37,55
	Zł. 42.164,80

11) ADMINISTRACJA.

Płace	23.587,14
Przepisywanie na maszynie	225,50
Druki	453,95
Utrzymanie Biura	3.412,18
Przybory kancelaryjne	1.250,75
Portorja	2.253,44
Telefony, telegramy	1.851,62
Ubezpieczalnia Społeczna	2.291,65
Składowe	135,60
Podatek lokatorski	226,80
Koszty prawne	451,28
Noworoczne	34,—
Prenumerata czasopism	265,70
Porządkowanie archiwum	581,—
Różne	454,59
	Zł. 37.475,20

12) UTRZYMANIE DWORCA TATRZAŃSKIEGO.

Płace	1.080,—
Utrzymanie Dworca	1.713,88
Remont	809,25
Podatki	336,95
Asekuracja	573,05
Druki	17,50
Pranie	932,20
Różne	62,35
	Zł 5.525,18

13) SUBWENCJE WYPŁACONE.

Oddziały:	Stanisławów	5.300,—	
„	Lwów	4.900,—	
„	Krynica	4.000,—	
„	Kołomyja	4.200,—	
„	Nowy Targ	5.000,—	
„	Zakopane	2.000,—	
„	Warszawa	500,—	
Potrącenia z rachunków		3.204,—	29.104,—
Narciarstwo P. T. T.:	Kom. Narc.	900,—	
„ „	Schron. na Pysznej	2.000,—	
„ „	Sekcja Narciarska Zakopane	1.271,40	
„ „	Sekcje Narciarskie przy Oddziałach	1.400,—	5.571,40
Turystyka P. T. T.:	„Taternik“	3.000,—	
„ „	Fundusz Alpinistyczny	1.500,—	4.500,—
Sumy przechodnie			2.000,—
Wyprawy:	na Spitsbergen	3.000,—	
„	w Wysoki Atlas	1.000,—	4.000,—
Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe			1.655,—
Subwencje naukowe:	Fedorowicz J.	640,—	
„ „	Paryski W.	400,—	
„ „	Zwoliński T.	250,—	
„ „	Zjazd Geografów	120,—	
„ „	Szkoła w Gdańsku	20,—	1.430,—
Pol. Tow. Tur. „Beskid Śląski“ w Czechosłowacji			200,—
Tor saneczkowy, K. S. „Tatry“ w Zakopanem			50,—
Powodzianie			100,—
Zapomogi			150,—
			Zł. 48.760,40

14) „W I E R C H Y".

Druk	17.811,50
Plansze	820,—
Okładka	1.628,—
Honorarja autorskie	1.319,50
Fotografje	60,45
	Zł. 21.639,45

15) WYDAWNICTWA.

Sprawozdanie roczne za 1933 r.	2.272,15
„Przegląd Turystyczny" w 1934 r.	5.822,99
„Człowiek w obliczu gór" (brosz. M. Pawlikowskiego)	80,—
Parki Narodowe	26,29
Prenumerata wydawnictw	182,80
Zakupno wydawnictw	187,70
Różne	30,—
	Zł. 8.601,93

16) NORMALJA I OCHRONA PRZYRODY.

Plany schronisk	795,—
Klisze	68,64
Pilnowanie rampy (dol. Kościeliska)	28,—
Ochrona szarotek i krokusów	53,—
Fotografje	5,—
Różne wydatki	20,30
	Zł. 969,94

17) PROPAGANDA.

Wycieczka Klubu Alp. Franc.	412,78
Nagrody	365,—
Ogłoszenia	200,—
Fotografje	358,65
Rocznica śmierci Karłowicza	150,55
Artykuły	58,—
Broszurki	36,—
Ilustracje	60,—
Różne drobne wydatki	86,80
	Zł. 1.727,78

18) WKŁADKI DO TOWARZYSTW OBCYCH.

Związek Polskich Towarzystw Turystycznych, Warszawa . .	725,—
Międzynar. Unja Alpinistyczna w Genewie fr. szw. 100,— . .	173,—
Towarzystwo Przyjaciół Huculszczyzny	200,—
Międzynarodowy Kongres Geograf., Warszawa	40,—
Miedzynar. Biuro Ochr. Przyrody w Brukseli	25,—
	Zł. 1.163,—

19) KOSZTY PODRÓŻY.

Posiedzenia Zarządu Głównego i Zjazd Delegatów . . .	4.447,11
Przejazdy Prezydjum	2.651,10
Główna Komisja Kontrolująca	596,85
Komisja Tatrzańska	220,80
Komisja Wschodnio-Beskidzka	690,20
„ Zachodnio-Beskidzka	440,05
Zjazdy Zagraniczne	1.342,50
„ Specjalne (Jaremcze, Rabka, Szczyrbskie) . . .	933,50
Centralne Biuro	545,50
Zjazd Narciarski	731,90
	Zł. 12.599,51

20) DWORZEC TATRZAŃSKI, DOCHODY.

Czynsze	4.489,15
Noclegi	3.327,85
	Zł. 7.817,—

21) SUBWENCJE OTRZYMANE.

Ministerstwo Komunikacji	13.000,—
Ministerstwo Spraw Zagranicznych	750,—
P. U. W. F. i P. W. (Sekcja Turyst. 2.000,—)	2.750,—
Oddział Akademicki, Kraków (meble)	70,—
Klimatyka Zakopane	2.400,—
Gmina Zakopane	1.120,—
	Zł. 20.090,—

BUDŻET ZARZĄDU GŁÓWNEGO POL. TOW. TATRZAŃSKIEGO na rok 1935.

(Rk. w złotych i groszach).

PRZYCHODY

a) Zwyczajne:		
13.000 członków × zł. 6.—	78.000,—	
1.000 akademików × zł. 3.—	3.000,—	
5.000 legitymacyj × zł. 2.—	10.000,—	91.000,—
Nalepki A. S. T. T.		1.800,—
Nieruchomości: Noclegi	3.000,—	
Restauracja	1.000,—	
Bibljoteka Publiczna	720,—	
Szkoła Przemysłu Drzewnego	2.200,—	
Roztoka	200,—	
Różne	130,—	7.250,—
Różne		2.450,—
b) Nadzwyczajne:		
Subwencje instytucyj samorządowych	10.000,—	
Subwencje instytucyj rządowych	15.000,—	25.000,—
		Zł. 127.500,—

WYDATKI

a) Zwyczajne:			
Wydawnictwa: „Wierchy“		19.500,—	
„Turysta w Polsce“		2.000,—	
Druk statutu		500,—	22.000,—
Subwencje:			
Specjalne: „Taternik“	3.000,—		
T. O. P. R.	1.500,—		
F. Świerza	1.500,—	6.000,—	
Na roboty w górach		16.000,—	
Komisja Narciarska		5.000,—	27.000,—
Administracja			31.050,—
Ubezpieczenie, podatki, koszty prawne			2.000,—
Podróże			9.000,—
Druk legitymacyj i nalepek			2.000,—
Dworzec Tatrzański			3.000,—
Morskie Oko — spłata pożyczki hipotecznej			1.100,—
Wkładki do innych towarzystw			2.500,—
Prenumerata wydawnictw			350,—
Rezerwa do dyspozycji Prezydjum			4.500,—
b) Nadzwyczajnet:			
Subwencje na roboty w górach, Dworzec Tatrzański, etc.			23.000,—
			Zł. 127.500,—

ZESTAWIENIE FINANSOWE ODDZIAŁÓW (wraz z Kołami) I SEKCYJ ZA 1934 R.

		P R Z Y C H O D Y						
		1	2	3	4	5	6	7
L. p.	Oddział, Sekcja, Koło	Pozostałości z 1933 r.	Składki członkowskie	Nieruchomości	Subwencje otrzymane	Pożyczki zaciągnięte	Różne	RAZEM zł.
1.	Biała	—	10 122,90		100,—		69,80	10.292.70
2.	Bielsko	914,75	35.458,60			5 000,—	278,90	41.652,25
2a.	Koło Dziedzice	6.008,40	2.890,20				273,70	9.172,30
3.	Bochnia	370,93	446 24					817,17
4.	Cieszyn	1.385,01	15.638,90	2.400,—	1.000,—		1.759,30	22.183,21
4a.	Koło Skoczów	1.458,51	1.746,60			109,18		3.314,29
5.	Drohobycz	3.136,72	2.952,60		300,—	150,—	1.878,63	8.417,95
6.	Gorlice	595,91	692,50				60,69	1.349,10
7.	Jarosław	281,24	734,70					1.015,94
8.	Jordanów	504,75	624,20		47,70	339,80		1.516.45
9.	Kalisz	60,48	475,45					535.93
10.	Katowice	4.642,20	36.898,31		1.043,—	7.430,70	814,10	50.828,31
11.	Kielce	344,70	1.071,50				86,44	1.502,64
12.	Kołomyja	3.647,79	761,10		4.660,—		1.808,25	10 877,14
13.	Kraków	17.530,32	28.790,—	8.350,—			834,61	55.504,93
14.	Krynica	21 004,54	1 249.60		27.234,57	29.500,26	5.611,76	84.600,73
15.	Lwów	515.26	14.965,93		8.760,—	3.210,83	2.742,18	30.194,20
16.	Łódź	2 095,47	3.449,90				100,95	5.646,32
17.	Nowy Sącz	6.603,70	2.297,35				1.050,14	9.951,19
18.	Nowy Targ	9.543,54	1.570,—		5.541,24		15.983,36	32.638,14
19.	Poznań	9.244,80	5.205,80				452,26	14.902,86
20.	Rabka	175,72	947,10	1.169,80	850,—	199,—	1.818,34	5.159,96
21.	Radom	749,88	336,50		158,10			1.244,48
22.	Stanisławów	400,61	1.895,79	5.800,—		12.000,—	8.826,17	28.922,57
23.	Stryj	608,29	881,50	12,	56,—		300 —	1.857,79
24.	Szczawnica (Krościenko)	—	—	—	—	—	—	—
25.	Tarnów	1.592,24	5.184,20			100,—	636,91	7.513,35
26.	Warszawa	—	19.948,—				9.693,09	29.641,09
27.	Wilno	141,69	583,85					725,54
28.	Zagłęb. Dąbr. (Sosnowiec)	855,49	6.872,93					7.728,42
29.	Zakopane	573,64	6.492,55		7.150,—	1.135,—	4.916,67	20.267,86
30.	Żywiec	457,59	7.210,—	7.500,—		5.570,95	3.221,88	23.960,42
30a.	Koło Andrychów	322,46	694,35				59,64	1.076,45
30b.	Koło Wadowice	208,41	730,80				55,45	994,66
A.	Sekcja Tur. (Kl. Wysok.)	907,11	1.412,—		18.599,16		547,—	21.465,27
B.	Sekcja Narciarska	512,84	1.029,50	1.383,50	4.446,—	495,—		7.866,84
C.	Sekcja Rat. (T. O. P. R.)	3.580,—	—		5.000,—		1.448,31	10.028,31
		100.974,99	222.261,45	26.615,30	84.945,77	65.240.72	65.328,53	565.366,76

		R O Z C H O D Y								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
L. p.	Oddział, Sekcja, Koło	Składki wpłacone do Zarz. Gł.	Roboty w górach	Administracja	Subwencje i pożyczki udzielone	Długi i odsetki spłacone	Zakup. gruntów i ruchom. Podatki, asekurac. Różne	Pozostałości na r. 1935	RAZEM zł.	L. p.
1.	Biała	5.143,45	262,54	1.221,72	2.023,77		847,92	793,30	10 292,70	1.
2.	Bielsko	16.455,02	9.950,52	3.548,18	860,—	10.112,38	526,18	199,97	41.652,25	2.
2a.	Koło Dziedzice	1.453,—		471,40	779,31			6.468,59	9.172,30	2a.
3.	Bochnia	102,05	26,60	40,60	40,—			607,92	817,17	3.
4.	Cieszyn	9 175,35	5.215,40	1.725,47	1.295,—	1.736,31	1.545,70	1.489,98	22.183,21	4.
4a.	Koło Skoczów	1.376,—	15,10	22,—	110,10		20,39	1.770,70	3 314,29	4a.
5.	Drohobycz	1.190,70	1.486,26	816,70	250,—	399,94	4.164,73	109,62	8.417,95	5.
6.	Gorlice	360,40	167,15	121,67			76,70	623,18	1.349,10	6.
7.	Jarosław	586,05		161,80	42,—			226,09	1.015.94	7.
8.	Jordanów	295,—		167,31	85,—	339,80		629,34	1.516,45	8.
9.	Kalisz	151,65		248,26	23,—			113,02	535,93	9.
10.	Katowice	16.071,70	8.669,57	13.219,96	450,—	4.891,07	4.930,65	2.595,36	50.828,31	10.
11.	Kielce	533,60		211,82	250,—	35,—		472,22	1.502,64	11.
12.	Kołomyja	1.341,60	4.479,48	391,56	63,—	1.320,—	1.398,79	1.911,71	10.877,14	12.
13.	Kraków	17.162,—	6.406,88	6.963,05	3.650,—		4.275,42	17.047,58	55.504,93	13.
14.	Krynica	761,30	69.706,19	1.028 69	50,—	4 931,59	3.432,42	4.690,54	84 600,73	14.
15.	Lwów	8.713,40	1.467,42	6.134,71	2.705,28	3.089,38	7.713,92	370,09	30.194,20	15.
16.	Łódź	2.075,45		159,98	810,—		481,50	2.119,39	5.646,32	16.
17.	Nowy Sącz	1.033,50	389,10	366,32	138,50		1.540,95	6.482.82	9.951.19	17.
18.	Nowy Targ	508,30	30.070,83	500,53	360,—		867,44	331,04	32.638,14	18.
19.	Poznań	2.989,30	400,—	711.66	640,—		39.60	10.122,30	14.902,86	19.
20.	Rabka	214,35	403,08	167,10		1.396,45	2.797,71	181,27	5.159,96	20.
21.	Radom	327,20		412,80	20,—			484,48	1.244,48	21.
22.	Stanisławów	2.582,24	11.896,94	6.228,10			6.900,34	1.314,95	28.922,57	22.
23.	Stryj	356,95	95,35	408,33		70,—	888,55	38,61	1.857,79	23.
24.	Szczawnica (Krościenko)	—	—	—	—	—	—	—	—	24.
25.	Tarnów	1.569,—	275,10	596,15	235 —		625,09	4.213,01	7.513,35	25.
26.	Warszawa	11.911,50	687,90	9.463,66	2.170,—		5.284,80	123,23	29.641,09	26.
27.	Wilno	447,90		37,70	44,92		124,35	70,67	725,54	27.
28.	Zagłęb. Dąbr. (Sosnowiec)	4.465,85		2.342,15	160,—		124,25	636,17	7.728,42	28.
29.	Zakopane	2.968,25	11.498,99	1.194,95	200,—	2.962,70	1.401,97	41,—	20.267,86	29.
30.	Żywiec	3.144,20	9.757,89	325,76	100,—	8.233,28	2.023,49	375,80	23.960,42	30.
30a.	Koło Andrychów	377,80		19,40			17,85	661,40	1.076,45	30a.
30b.	Koło Wadowice	184,75	349,—	54,05			26,85	380,01	994,66	30b.
A.	Sekcja Tur. (Kl. Wysok.)			1.315,05			19.554,51	595,71	21.465,27	A.
B.	Sekcja Narciarska	548,80	2.959,—	492,65	250,—	500,—	3.016,39	100,—	7.866,84	B.
C.	Sekcja Rat. (T. O. P. R.)			880,—	135,—		3.603,19	5.410,12	10.028,31	C.
		116.577,61	176.636,29	62.371,24	17.939,88	40.217,90	78.389,65	73.234,19	565.366,76	